

NLB Banka d.d., Sarajevo

Finansijski izvještaji
za godinu završenu 31. decembra 2017.

Sadržaj

	Strana
Izveštaj neovisnog revizora	3
Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti	6
Izveštaj o finansijskom položaju	7
Izveštaj o promjenama kapitala	8
Izveštaj o novčanim tokovima	9
Napomene uz finansijske izvještaje	10 - 82

Izveštaj neovisnog revizora

Dioničarima NLB banke d.d., Sarajevo

Izveštaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje

Obavili smo reviziju godišnjih finansijskih izvještaja NLB Banke d.d., Sarajevo, koji obuhvataju izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2017. godine, izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o promjenama kapitala i izvještaj o novčanim tokovima za tada završenu godinu, te bilješke uz finansijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju finansijski položaj Banke na dan 31. decembar 2017. godine, njenu finansijsku uspješnost i novčane tokove za tada završenu godinu u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju neovisnog revizora u dijelu o revizorovim odgovornostima za reviziju finansijskih izvještaja. Neovisni smo od Banke u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe (IESBA Kodeks) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti za našu reviziju finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima. Za svako pitanje u nastavku, pripremljen je opis o tome kako se naša revizija bavila tim pitanjima, pripremljen je u tom kontekstu.

Ispunili smo obaveze opisane u *Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja*, uključujući i povezana pitanja. U skladu s tim, naša revizija uključuje obavljanje postupaka dizajniranih da odgovore na našu procjenu rizika pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja. Rezultati naših revizijskih postupaka, uključujući postupke koji se obavljaju za rješavanje pitanja u nastavku, daju osnovu za izražavanje našeg mišljenja o priloženim finansijskim izvještajima.

1. Gubici od kreditnog rezervisanja

Knjigovodstvena vrijednost datih kredita iznosi KM 651 milion (ili 63% ukupne imovine) na 31. decembar 2017. godine. Rezervisanje za kreditne gubitke predstavlja subjektivno područje zbog visokog nivoa procjene primjenjenje od strane Uprave prilikom određivanja rezervisanja. Iskustvo iz prethodnih godina je pokazalo da se banke mogu susresti sa značajnim gubicima u periodima recesije i finansijske krize, koji mogu imati značajan uticaj na finansijske izvještaje, te predstavljati prijetnju sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u predvidivoj budućnosti. Najveći rizik se uglavnom odnosi na individualnu procjenu rezervisanja za kreditne gubitke.

Razumjeli smo i ocijenili procese i kontrole za identifikovanje događaja u kreditnom portfoliju koji umanjuju vrijednost, kao i proces koji se odnosi na procjenu ispravke vrijednosti kredita.

Ocijenili smo kriterij za određivanje događaja koji doprinose umanjenju vrijednosti, kao i da li je bilo potrebno izračunati rezervisanje za kreditne gubitke. Testirali smo uzorak kredita sa karakteristikama koje mogu dati naznaku da se desio događaj koji zahtijeva umanjenje vrijednosti da bismo utvrdili da li je uprava identifikovala taj događaj.

Izveštaj neovisnog revizora (*nastavak*)

Ključna revizijska pitanja (*nastavak*)

Za više informacija pogledati napomenu 4.2. priloženih finansijskih izvještaja.

Za uzorak kredita za koje se vrši rezervisanje za kreditne gubitke na individualnom nivou, razmotrili smo posljednja dešavanja u slučaju dužnika, kao i osnovu za utvrđivanje visine rezervisanja za kreditne gubitke te razmotrili da li su ključne procjene adekvatne uzimajući u obzir situaciju u kojoj se dužnik nalazi. Također smo napravili preračun rezervisanja za kreditne gubitke od strane uprave. Dodatno, testirali smo ključne parametre koji utiču na obračun rezervisanja za kreditne gubitke uključujući očekivane buduće novčane tokove, očekivani period priliva kao i vrijednost kolaterala, te smo raspravljali sa upravom da li su procjene pravovremene, u skladu sa strategijom koja se prati za pojedinog dužnika i regulatornim smjernicama.

Procijenili smo adekvatnost objava u Napomeni 4.2 priloženih finansijskih izvještaja.

Odgovornosti Uprave i Odbora za reviziju za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje finansijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i za one interne kontrole za koje uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške.

Prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Banke da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanjem, ako je primjenjivo, pitanja povezanih vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja osim ako uprava ili namjerava likvidirati Banku ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Odbor za reviziju je odgovoran za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Banka.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške i izdati izvještaj neovisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji.

Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili skupa, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- Prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilazanje internih kontrola.

Izveštaj neovisnog revizora (*nastavak*)

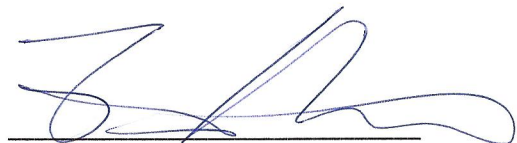
Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja (*nastavak*)

- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Banke.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je napravila uprava.
- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Banke da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju neovisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima ili ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Društvo ne bude u mogućnosti nastaviti s vremenski neograničenim poslovanjem.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

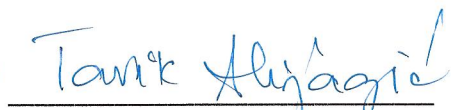
Mi komuniciramo s Odborom za reviziju u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu Odboru za reviziju da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s neovisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utiču na našu neovisnost, kao i gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s Odborom za reviziju, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvještaju neovisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba objaviti u našem izvještaju neovisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice objave nadmašile dobrobiti javnog interesa od takve objave.

Zvonimir Madunić, Direktor

Tarik Alijagić, Ovlašteni revizor

30. mart 2018. godine

Ernst & Young d.o.o. Sarajevo
Fra Anđela Zvizdovića 1
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

NLB BANKA d.d., SARAJEVO
Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)

	Napomena	2017.	2016.
Bilans uspjeha			
Prihodi po kamatama	5a	43.419	43.523
Rashodi po kamatama	5b	(8.166)	(10.413)
Neto prihodi po osnovu kamata	5	<u>35.253</u>	<u>33.110</u>
Troškovi rezervisanja za opći kreditni rizik i potencijalne kreditne i druge gubitke (neto)	8	<u>(4.844)</u>	<u>(8.451)</u>
Neto prihodi po osnovu kamata poslije troškova rezervisanja		30.409	24.659
Prihodi od naknada i provizija	6a	20.680	18.713
Rashodi od naknada i provizija	6b	(7.045)	(6.225)
Dobit po osnovu kursnih razlika	7	697	1.135
Ostali prihodi od poslovanja		849	1.008
Troškovi zaposlenih	9a	(15.771)	(15.500)
Opći i administrativni troškovi	9	(11.755)	(11.431)
Ostali rashodi od poslovanja		(573)	(590)
Dobit prije oporezivanja		<u>17.491</u>	<u>11.769</u>
Porez na dobit	10	(2.305)	(1.256)
Neto dobit za godinu		<u>15.186</u>	<u>10.513</u>
Ostala sveobuhvatna dobit/gubitak:			
Dobit/Gubitak po osnovu finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju		99	313
Gubitak/Dobit po osnovu rezervisanja za otpremnine (MRS 19)		(84)	(113)
Ostali sveobuhvatni Dobit/gubitak za godinu		<u>15</u>	<u>200</u>
Ukupna sveobuhvatna dobit za godinu		<u>15.201</u>	<u>10.713</u>
Zarada po dionici (u BAM)	23	<u>39,68</u>	<u>27,47</u>

Napomene na stranama od 10 do 82 su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

NLB BANKA d.d., SARAJEVO
Izveštaj o finansijskom položaju

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)

	Napomena	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
AKTIVA			
Novčana sredstva i računi kod Centralne banke BiH	11	238.335	230.214
Plasmani bankama	12	49.774	47.827
Kreditni komitentima	13	651.423	611.800
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	14	74.989	62.263
Materijalna imovina	15	21.139	20.087
Nematerijalna imovina	16	552	438
Ostala aktiva	17	3.188	2.493
Ukupna aktiva		1.039.400	975.122
OBAVEZE			
Depoziti banaka	18	10.317	17.190
Depoziti komitenata	19	836.961	795.915
Obaveze po uzetim kreditima	20	43.222	32.720
Ostale obaveze	22	10.573	6.921
Ostala rezervisanja	23	4.891	4.141
Ukupne obaveze		905.964	856.887
KAPITAL			
Dionički kapital	24	53.605	53.605
Zakonske rezerve		64.934	54.421
Revalorizacione rezerve - finansijska imovina raspoloživa za prodaju		384	285
Ostale revalorizacione rezerve		(673)	(589)
Zadržana dobit		15.186	10.513
Ukupni kapital		133.436	118.235
Ukupni kapital i obaveze		1.039.400	975.122

Napomene na stranama od 10 do 82 su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Uprava je odobrila prikazane finansijske izvještaje dana 30. marta 2018. godine te ih potpisuje:

 Jure Peljhan
 Član Uprave

 Denis Hasanić
 Član Uprave

 Lidija Žigić
 Predsjednik Uprave

NLB BANKA d.d., SARAJEVO
Izvještaj o promjenama kapitala

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)

	Dionički kapital	Zakonske rezerve	Revalorizacione rezerve		Zadržana dobit	Ukupno
			Finansijska imovina AFS	Ostale revalorizacione rezerve		
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	53.605	46.730	(28)	(476)	7.691	107.522
Raspored dobiti za 2015. godinu	-	7.691	-	-	(7.691)	-
<i>Neto dobit za godinu</i>	-	-	-	-	10.513	10.513
<i>Ostala sveobuhvatna dobit</i>	-	-	313	(113)	-	200
Ukupna sveobuhvatna dobit	-	-	313	(113)	10.513	10.713
Stanje na dan 31. decembra 2016. godine	53.605	54.421	285	(589)	10.513	118.235
Raspored dobiti za 2016. godinu	-	10.513	-	-	(10.513)	-
<i>Neto dobit za godinu</i>	-	-	-	-	15.186	15.186
<i>Ostala sveobuhvatna dobit</i>	-	-	99	(84)	-	15
Ukupna sveobuhvatna dobit	-	-	99	(84)	15.186	15.201
Stanje na dan 31. decembra 2017. godine	53.605	64.934	384	(673)	15.186	133.436

Napomene na stranama od 10 do 82 su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

NLB BANKA d.d., SARAJEVO
Izveštaj o novčanim tokovima

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)

	Napomena	2017.	2016.
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti			
Primici kamata po kreditima		37.660	37.849
Primici naknada i provizija po kreditima te naknada od mjenjačkih poslova		28.353	26.030
Plaćene kamate na depozite komitentima		(9.680)	(11.036)
Novčane isplate zaposlenim i dobavljačima		(33.200)	(32.488)
Isplate po vanbilansnim ugovorima		(107)	(34)
Primici i isplate po vanrednim stavkama		429	614
(Povećanje) / smanjenje u operativnoj aktivni:		-	-
(Povećanje) kredita datih komitentima		(38.901)	(25.909)
Povećanje / (smanjenje) u operativnim obavezama:			
Povećanja depozita komitenata i ostale obveze iz tekućeg poslovanja		33.884	43.379
Plaćeni porez na dobit		(1.852)	(1.368)
Neto novčana sredstva iz poslovnih aktivnosti:		<u>16.586</u>	<u>37.037</u>
Novčani tokovi iz ulagačkih aktivnosti			
Primici kamata od plasmana finansijskim institucijama		985	872
Primici dividendi		10	12
(Nabavka) finansijske imovine raspoložive za prodaju, neto		(12.626)	(7.377)
(Nabavka) nematerijalnih sredstva		(468)	(260)
(Nabavka) nekretnina i opreme		(2.498)	(1.721)
Prodaja ostalih sredstava		39	49
Neto novčana sredstva (korištena u) ulagačke aktivnosti		<u>(14.558)</u>	<u>(8.425)</u>
Novčani tokovi od finansijskih aktivnosti			
Primici od izdavanja dionica		-	-
Kamata plaćena na pozajmice		(2.368)	(2.059)
Primljene pozajmice		21.709	-
Povrat pozajmica		(11.251)	(13.837)
Isplata dividendi		-	(2)
Neto novčana sredstva korištena u finansijskim aktivnostima:		<u>8.090</u>	<u>(15.898)</u>
Neto (smanjenje) povećanje novca i novčanih ekvivalenata:		10.118	12.714
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine:		277.574	264.866
Efekt promjene deviznog kursa:		6	(6)
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine:		<u>287.698</u>	<u>277.574</u>

Novac i novčane ekvivalente čine gotovina u blagajni i sredstva na računima kod Centralne banke BiH (napomena 11), te sredstva na računima kod drugih banaka (napomena 12) bez plasmana bankama preko 30 dana (napomena 4), bez pripadajućih obračunatih dospelih i nedospelih kamata i naknada.

	Napomena	2017.	2016.
Novčana sredstva i računi kod Centralne banke BiH	11	238.335	230.214
Plasmani bankama	12	49.774	47.827
Umanjeno za:			
Novčana sredstva sa dospjećem preko 30 dana		(411)	(467)
Ukupno		<u>287.698</u>	<u>277.574</u>

Napomene na stranama od 10 do 82 su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

1. Opći podaci

NLB Banka d.d., Sarajevo (u daljem tekstu: Banka) je banka univerzalnog tipa, koja kroz različite načine organizacije posluje duže od stotinu godina. Kao samostalno dioničko društvo Banka je organizovana počevši od 1. aprila 1990. godine.

Banka je inicijalno upisana u Registar privrednih subjekata kod Kantonalnog suda u Tuzli, a danas kod Općinskog suda u Sarajevu, te u registru kod Komisije za vrijednosne papire Federacije BiH, sa svim relevantnim podacima i dozvolama izdatim od Agencije za bankarstvo FBiH (u daljem tekstu: FBA) i drugih nadležnih organa.

Skupština dioničara Banke donijela je dana 16. septembra 2015. godine Odluku o promjeni adrese sjedišta i promjeni naziva Banke, osnovom koje je sjedište Banke izmješteno iz Tuzle u Sarajevo, na adresu Džidžikovac 1. Slijedom navedene promjene došlo je i do promjene u nazivu Banke, iz NLB Banka d.d., Tuzla u NLB Banka d.d., Sarajevo.

Dana 05. novembra 2015. godine Općinski sud u Sarajevu donio je Rješenje o izmjenama podataka, kojim je u Registru privrednih subjekata izvršen upis promjene naziva i sjedišta Banke.

Odlukom Nadzornog odbora donesene dana 08. novembra 2016. godine imenovana je nova Uprava Banke, a na temelju koje je dana 04. januara 2017. godine Općinski sud u Sarajevu donio Rješenje o izmjenama podataka, kojim je izvršena promjena lica ovlaštenih za zastupanje Banke počev od 01. januara 2017. godine.

Svoje poslovanje Banka obavlja neposredno i preko organizacionih dijelova, i to:

- a) Filijala Tuzla sa ekspozituroom Lukavac i agencijama Centar, Slatina, Irac i Sjenjak,
- b) Filijala Sarajevo sa ekspozituroom Goražde i agencijama Centar, Pofalići, Ilidža, Markale, Alipašino Polje, Ferhadija i Dobrinja,
- c) Filijala Mostar sa ekspoziturama Čapljina, Široki Brijeg i Ljubuški i agencijama Centar i Rondo,
- d) Filijala Živinice sa ekspoziturama Banovići i Kladanj,
- e) Filijala Kalesija sa ekspoziturama Sapna i Teočak,
- f) Filijala Gradačac sa ekspoziturama Srebrenik, Brčko, Čelić, Orašje i Odžak,
- g) Filijala Gračanica sa ekspozituroom Doboj Istok i agencijom Klokočnica,
- h) Filijala Zenica sa ekspoziturama Travnik, Vitez i Tešanj,
- i) Filijala Bihać sa ekspozituroom Cazin.

Preko centrale u Sarajevu i razvijene poslovne mreže Banka pruža kompletan servis finansijskih i konsalting usluga među kojima su:

1. primanje i polaganje depozita ili drugih povratnih sredstava;
2. davanje i uzimanje kredita i zajmova;
3. izdavanje garancija i svih oblika jemstva;
4. usluge unutrašnjeg i međunarodnog platnog prometa i prenosa novca, u skladu sa posebnim propisima;
5. kupovina i prodaja strane valute i plemenitih metala;
6. izdavanje i upravljanje sredstvima plaćanja (uključujući platne kartice, putne i bankarske čekove);
7. finansijski lizing;
8. kupovina, prodaja i naplata potraživanja (faktoring, forfeiting i drugo);
9. kupovina i prodaja instrumenata tržišta novca za svoj ili tuđi račun;
10. kupovina i prodaja vrijednosnih papira (brokersko-dilerski poslovi);
11. upravljanje portfeljom vrijednosnih papira i drugim vrijednostima;
12. poslovi podrške tržištu vrijednosnih papira, poslovi agenta i preuzimanja emisije, u skladu sa propisima koji uređuju tržište vrijednosnih papira;
13. poslovi investicionog savjetovanja i skrbnički poslovi;
14. usluge finansijskog menadžmenta i savjetovanja;
15. usluge prikupljanja podataka, izrada analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti pravnih i fizičkih lica koji samostalno obavljaju registrovanu poslovnu djelatnost;
16. usluge iznajmljivanja sefova;
17. posredovanje u poslovima osiguranja, u skladu sa propisima koji uređuju posredovanje u osiguranju, osim u osiguranju od odgovornosti za motorna vozila;
18. druge poslove koji predstavljaju podršku konkretnim bankarskim poslovima.

1. Opći podaci (nastavak)

Dioničari Banke

	31. decembar 2017.		31. decembar 2016.	
	Iznos u BAM	%	Iznos u BAM	%
Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana, Slovenija	52.177.300	97,34	52.177.300	97,34
Ostali	1.427.860	2,66	1.427.860	2,66
Ukupno	53.605.160	100,00	53.605.160	100,00

Sjedište Banke je na adresi Džidžikovac 1, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina.
Većinski vlasnik Banke je Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana sa 97,34% udjela u dioničkom kapitalu na dan 31. decembra 2017. godine, koja je i krajnji vlasnik Banke.

Zaposleni

Na dan 31. decembra 2017. godine NLB Banka d.d., Sarajevo je imala 459 zaposlenih (2016: 444 zaposlenih).

1. Opći podaci (nastavak)

Nadzorni odbor

Predsjednik	Blaž Brodnjak	1.1.2017-29.5.2017
Zamjenik predsjednika	Andreas Burkhardt	1.1.2017-29.5.2017
Član	Aleksander Kovač	1.1.2017-29.5.2017
		30.5.2017-5.10.2017
Član	Ayda Šebić	1.1.2017-29.5.2017
Član	Suzana Žigon	1.1.2017-29.5.2017

31.12.2017:

Predsjednik	Blaž Brodnjak	30.5.2017-29.5.2021
Zamjenik predsjednika	Boštjan Kovač	30.5.2017-29.5.2021
Član	Igor Zalar	6.10.2017-29.5.2021
Član	Ayda Šebić	30.5.2017-29.5.2021
Član	Dragan Kovačević	30.5.2017-29.5.2021

Odbor za reviziju

Predsjednik	Tatjana Jamnik Skubic	1.1.2017-1.6.2018
Član	Nikolina Lilek	1.1.2017-31.10.2017
Član	Marko Jerić	1.1.2017-31.10.2017
Član	Barbara Deželak	1.1.2017-1.6.2018
Član	Nataša Simčič	1.1.2017-1.6.2018

31.12.2017:

Predsjednik	Tatjana Jamnik Skubic	1.1.2017-1.6.2018
Član	Suzana Žigon	1.11.2017-1.6.2018
Član	Barbara Deželak	1.1.2017-1.6.2018
Član	Nataša Simčič	1.1.2017-1.6.2018
Član	Zoran Blagojević	1.11.2017-1.6.2018

Uprava

Predsjednik Uprave	Lidija Žigić	1.1.2017-31.12.2020
Član Uprave	Denis Hasanić	1.1.2017-31.12.2020
Član Uprave	Jure Peljhan	1.1.2017-31.12.2020

Glavni interni revizor

Elma Spahović

Sekretar Banke

Amela Dizdarević-Bulja

1. Opći podaci (nastavak)

Članstva članova Nadzornog odbora i Uprave Banke u drugim povezanim i nepovezanim licima

Blaž Brodnjak, predsjednik Nadzornog odbora

1. NLB d.d., Ljubljana, predsjednik Uprave
2. NLB Banka a.d., Banja Luka, predsjednik Nadzornog odbora
3. NLB Banka a.d., Skopje, predsjednik Nadzornog odbora
4. NLB Vita d.d., član Nadzornog odbora
5. Udruženje banaka Slovenije, predsjednik Nadzornog odbora

Boštjan Kovač, zamjenik predsjednika Nadzornog odbora

1. NLB Banka a.d., Banja Luka, zamjenik predsjednika Nadzornog odbora
2. NLB Leasing d.o.o. Sarajevo, zamjenik predsjednika Nadzornog odbora

Igor Zalar, član Nadzornog odbora

1. NLB Banka a.d., Banja Luka, član Nadzornog odbora

Ayda Šebić, član Nadzornog odbora

1. NLB Banka a.d., Banja Luka, član Nadzornog odbora

Dragan Kovačević, član Nadzornog odbora

1. NLB Banka a.d., Banja Luka, član Nadzornog odbora

Jure Peljhan, član Uprave

1. Član upravnog odbora NLB Banke d.d. Priština (unutar kojeg obnaša i funkciju predsjednik Odbora za rizike)

1. Opći podaci (nastavak)

1.1. Makroekonomsko okruženje

U prvom kvartalu 2017. godine zabilježen je godišnji rast nominalnog BDP-a, i to deseti kvartal zaredom. Ipak, značajniji rast ekonomske aktivnosti izostao je usljed relativno slabog infrastrukturnog ulaganja i sporije provedbe strukturnih reformi. Usporavanje rasta industrijske proizvodnje na godišnjem nivou u drugom kvartalu, u odnosu na prethodni kvartal, sugerise da se ni u drugom kvartalu ne može očekivati značajan rast ekonomske aktivnosti.

BDP deflator ukazuje na snažan rast cijena domaće proizvedenih roba i usluga u prvom kvartalu 2017. godine. Inflatorni pritisci, mjereno indeksom potrošačkih cijena, nastavljeni su i u drugom kvartalu, ali nešto slabijim intenzitetom (posljednji dostupni podaci Agencije za statistiku pokazuju da je CPI za novembar 2017. godine veći za 5,1 indeksnih poena u odnosu na isti mjesec prethodne godine).

Administrativni podaci ukazuju na nastavak trenda smanjenja stope nezaposlenosti i povećanja stope zaposlenosti. Pored ostalog, izraženi pad nezaposlenosti može se obrazložiti i rastom broja penzionera kao i negativnim demografskim promjenama. Rast zaposlenosti je rezultat veće ekonomske aktivnosti pojedinih djelatnosti, te pojačane kontrole radnog statusa zaposlenika. Prema Anketi o radnoj snazi, koja je provedena u skladu sa preporukama Međunarodne organizacije rada (ILO), na kraju 2017. godine stopa nezaposlenosti je iznosila 20,5%. Iako skroman, bilježi se i rast prosječne neto nominalne plate na godišnjem nivou.

Vanjski dug sektora vlade se nastavio smanjivati, i u drugom kvartalu je na najnižem nivou od polovine 2014. godine. Naplata prihoda od indirektnih poreza, koji predstavljaju osnovni izvor sredstava za servisiranje vanjskog duga, i u prvom polugodištu nastavlja trend rasta na godišnjem nivou.¹

Kao rezultat svojih analiza 8. septembra 2017. agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Standard & Poor's potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B sa stabilnim izgledima“. U februaru 2016. agencija Moody's Investors Service potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima“.²

U prva tri kvartala 2017. godine poslovanje bankarskog sektora karakteriše rast bilansne sume, depozita i kredita, nastavak pozitivnih trendova koji se ogledaju u rastu štednje stanovništva, kapitala, dobiti i pada učešća nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima. Na nivou sistema zabilježen je pozitivan finansijski rezultat, te se na osnovu svega može zaključiti da je bankarski sektor i dalje ostao stabilan, adekvatno kapitaliziran, a likvidnost je i dalje zadovoljavajuća.

Bilansna suma bankarskog sektora na kraju trećeg kvartala 2017. godine iznosila je 19,6 milijardi BAM i veća je za 6,5 % ili 1,2 milijarde BAM u odnosu na kraj 2016. godine. Rast bilansne sume na strani izvora (pasive) rezultat je, prevashodno, rasta depozita, kao i ukupnog kapitala i obaveza po uzetim kreditima, dok je struktura aktive imala manje promjene vezane za ključne imovinske stavke: smanjenje učešća kredita sa 66,8% na 66,2% i povećanje učešća novčanih sredstava sa 28,3% na 29,4%.

Pokazatelji kvaliteta kredita su i u prva tri kvartala 2017. godine, kao i u prethodne dvije godine, poboljšani, što se posebno odrazilo na sektor pravnih lica. Rast kreditnog portfolija, znatno niži priliv novih nekvalitetnih kredita, kao i trajni otpisi, imali su pozitivan efekat na koeficijent učešća nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima, koji je sa 11,7%, koliko je iznosio na kraju 2016. godine, smanjen na 10,5% sa 30. septembra 2017. godine.

Stopa adekvatnosti kapitala bankarskog sistema sa 30. septembra 2017. godine iznosi 15,4%, što je za 0,3% procentna poena manje nego na kraju 2016. godine, ali je i dalje znatno viša od zakonskog minimuma (12%).

Prema podacima iz bilansa uspjeha, na nivou bankarskog sistema u Federaciji BiH za devet mjeseci 2017. godine ostvaren je pozitivan finansijski rezultat-dobit u iznosu od 232 miliona BAM.³

Uprava Banke vjeruje da je poduzela sve potrebne mjere da podrži postojanje i rast poslovanja Banke u postojećim okolnostima.

¹ Bilten 2 CBBiH 2017

² www.cbbh.ba

³ Informacija o bankarskom sistemu Federacije Bosne i Hercegovine 30. septembar 2017. godine

1. Opći podaci (nastavak)

1.2. Uticaj na likvidnost

U skladu sa smjericama Odbora za upravljanje aktivom i pasivom NLB Grupe, Banka je obavezna da održava ciljne limite koji su obavezujući za sve banke u NLB Grupi:

- Udio nebankarske pasive u bilansnoj sumi (nebankarske obaveze / ukupna aktiva) – limit je min 70% a ostvarenje na dan 31. decembra 2017. godine 82,44%,
- Bruto krediti nebankarskom sektoru / depoziti nebankarskog sektora - maksimalni koeficijent 110% (sa 31. decembrom 2017. godine odnos bruto kredita i depozita je 86,10%, - Banka ispunjava navedeni limit),
- Neto nebankarski krediti / nebankarski depoziti – limit od max 100% je ispoštovan sa 77,71%.
- Liquidity coverage ratio (LCR) – interni limit od min 120% ispunjen je sa 345,31%
- Net stable Funding ratio - interni limit od minimalno 105% ispoštovan je sa 165,33%
- Udio nezaloženih likvidnih rezervi u nestabilnoj pasivi – interni limit od min 25% ispunjen je sa 269,73%,
- Nezaložene likvidne rezerve u odnosu na potencijalne odlive pri jakom stres testu (3 mjeseca) interni limit od minimalno 100% ispunjen je sa 138,22%.
- Adekvatnost kapitala održavati na nivou 13% (sa 31. decembrom 2017. godine stopa adekvatnosti kapitala iznosila je 15,20% - Banka ispunjava navedeni limit).

Uticaj na dužnike

Prenošenje globalne ekonomske krize na područje BiH imalo je uticaj i na ključni segment djelovanja banaka, odnosno kreditiranje. Ograničavajući faktor rastu kredita je, s jedne strane, dostupnost novih izvora, odnosno njihov porast, a s druge strane sve veći uticaj krize na ukupnu ekonomiju i privredu u BiH i pogoršanje stanja u realnom sektoru.

Uticaj na kolaterale (naročito nekretnine)

Prilikom utvrđivanja iznosa rezervisanja za kredite u kašnjenju uzimaju se u obzir, pored redovnih, i novčani tokovi iz kolaterala. Obračun novčanih tokova iz kolaterala se vrši za kredite kod kojih od momenta pokretanja sudskog postupka nije proteklo više od sedam godina.

Tržište Federacije Bosne i Hercegovine za mnoge vrste kolaterala, naročito nekretnina, je ozbiljno pogođeno trenutnim turbulencijama međunarodnog finansijskog tržišta, koje su prouzrokovale nižu likvidnost određenih vrsta sredstava. Kao rezultat toga, ostvarena vrijednost kolaterala se može razlikovati od procijenjene vrijednosti kod umanjenja vrijednosti.

Banka u svom poslovanju kao jedan od najčešćih oblika obezbjeđenja potraživanja od klijenata primjenjuje hipoteku na nekretnine i zalog na pokretne stvari. Omjeri prihvatljivosti kolaterala u odnosu na vrijednost izloženosti su definisani Politikom kreditiranja nefinansijskih društava NLB dd i NLB grupe, Politikom kolaterala i Priručnikom za osiguranje izloženosti, a u zavisnosti od ročnosti plasmana i boniteta klijenta.

Banka redovno prati kretanje tržišne vrijednosti kolaterala.

1. Opći podaci (nastavak)

1.3. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

Fer vrijednost vrijednosnih papira na aktivnom tržištu zasniva se na tekućim cijenama ponude i potražnje za finansijska sredstva ili za finansijske obaveze. Ukoliko tržište nekog finansijskog instrumenta nije aktivno, Banka utvrđuje fer vrijednost različitim tehnikama procjene. Tehnike procjene uključuju korištenje sadašnjih nezavisnih tržišnih transakcija između informisanih i upoznatih strana, analizu diskontovanih novčanih tokova i druge tehnike procjena koje učesnici obično koriste na tržištu. Tehnika procjene prikazuje trenutno stanje na tržištu na datum procjene što i ne mora biti stvarno stanje na tržištu niti prije niti poslije datuma procjene.

2. Usvajanje novih i revidiranih standarda

2.1. Standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu

Usvojene računovodstvene politike su u skladu sa onima iz prethodne finansijske godine, izuzev sljedećih izmijenjenih MSFI koja su usvojena od strane Banke od 1. januara 2017. godine:

- MRS 12 Porez na dobit (Izmjena): Priznavanje odloženih poreskih sredstava za nerealizovane gubitke
Cilj izmjena i dopuna je da pojasni obračun za odložena poreska sredstva za nerealizovane gubitke, kako bi se odgovorilo na različitu primjenu MRS 12 u praksi. Konkretni problemi za koje postoje različita rješenja u praksi se odnose na slučajeve kada se javlja odbitna privremena razlika nakon pada fer vrijednosti, zatim na nadoknadu sredstva višoj od njegove knjigovodstvene vrijednosti, na vjerovatnu buduću oporezivu dobit i na kombinovanu procjenu naspram pojedinačne procjene. Ne očekuje se da će izmjene ovog standarda imati uticaj na finansijske izvještaje Banke.
- MRS 7 Izvještaj o novčanim tokovima (Izmjena): Objelodanjivanje
Cilj ove izmjene i dopune je da omogući korisnicima finansijskih izvještaja da procijene promjene u obavezama proizašlim iz aktivnosti finansiranja, uključujući promjene koje proizilaze kako iz novčanih, tako i iz nenovčanih promjena. Dopuna definiše da je jedini način da se ispuni zahtjev za objelodanjivanjem tabelarni prikaz početnog i krajnjeg stanja u bilansu stanja za obaveze koje proističu iz aktivnosti finansiranja, uključujući promjene u novčanim tokovima iz aktivnosti finansiranja, promjene koje proizilaze iz sticanja kontrole i prodaje udjela ili učešća, efekat promjene deviznog kursa, promjena fer vrijednosti i druge promjena. Ne očekuje se da će izmjene ovog standarda imati uticaj na finansijske izvještaje Banke.
- Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao Ciklus godišnjih poboljšanja MSFI 2014 – 2016, koji predstavlja skup izmjena i dopuna postojećih MSFI. Ne očekuje se da će izmjene ovog standarda imati uticaj na finansijske izvještaje Banke.

- Ø MSFI 12 Objelodanjivanje interesa u drugim entitetima: Izmjene pojašnjavaju da zahtjevi MSFI 12 kod objelodanjivanja, osim onih koji su prikazani u sumarnim finansijskim informacijama kod pridruženog entiteta, učešća u drugom entitetu ili zajedničkom poduhvatu, primjenjuju za pridružene entitete, učešća u drugim entitetima ili zajedničkim poduhvatima koji su klasifikovani kao namijenjeni za prodaju, namijenjeni distribuciji ili za otuđenje u skladu sa MSFI 5.

2.2. Objavljeni standardi ali koji nisu još uvijek stupili na snagu i nisu ranije usvojeni

- MSFI 9: Finansijski instrumenti: Klasifikacija i Mjerenje

Standard je primjenjiv počev od ili posijle 1. januara 2018. godine uz dopuštenu raniju primjenu. Finalna verzija standarda MSFI 9 Finansijski instrumenti, Priznavanje i mjerenje, spaja sva tri aspekta računovodstva finansijskih instrumenata: klasifikacija i mjerenje, obezvređenje i hedžing računovodstvo i zamjenjuje MRS 39. Izuzev hedžing računovodstva, nužna je retroaktivna primjena, dok pružanje uporednih informacija nije obavezno. Za hedžing računovodstvo, zahtjevi se generalno primjenjuju prospektivno, uz neke ograničene izuzetke. Uprava Banke je napravila procjenu efekte prve primjene standarda što je objašnjeno u nastavku.

Uzimajući u obzir okvir zahtjeva MSFI 9 i njegov uticaj na cjelokupan bankarski sistem, primjenu standarda je centralizovano vodila matična banka. Banka je primijenila novi standard na dan 1. januar 2018. godine. U skladu sa zahtjevima prelaska na MSFI 9, uporedni podaci nisu prilagođeni. Prilagođavanje koje proizilazi iz usvajanja MSFI 9 je priznato u zadržanoj dobiti i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti od 1. januara 2018. godine.

2. Usvajanje novih i revidiranih standarda (*nastavak*)

2.2. Objavljeni standardi ali koji nisu još uvijek stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (*nastavak*)

Klasifikacija i mjerenje prema MSFI 9

Iz perspektive klasifikacije i mjerenja, MSFI 9 zahtijeva da se sva dužnička finansijska sredstva procjenjuju na osnovu kombinacije poslovnog modela Banke za upravljanje imovinom i karakteristika ugovorenih novčanih tokova. Kategorije mjerenja finansijskih sredstava prema MRS 39 su zamjenjene sa:

- Finansijska imovina, mjerena po amortizovanim troškovima (AC),
- Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOCI),
- Finansijska sredstva koja nisu namijenjena trgovanju, obavezno po fer vrednosti kroz bilans uspjeha (FVPL).

Finansijska imovina se mjeri po amortizovanom trošku (AC) ako se drži u okviru poslovnog modela u svrhu naplate prema ugovorenim novčanim tokovima ("držati za naplatu") i ako se tokovi gotovine odnose samo na plaćanje glavnice i kamate na ostatak duga po glavnici.

Finansijska imovina se mjeri kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOCI) ako se drži u okviru poslovnog modela u svrhu naplate i prodaje prema ugovorenim novčanim tokovima ("držati za naplatu i prodaju") i ako se tokovi gotovine odnose samo na plaćanje glavnice i kamate na ostatak duga po glavnici. Efekti Finansijskih sredstva po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOCI) priznaju se po fer vrijednosti u bilansu stanja i po amortizovanom trošku (AC) u bilansu uspjeha. Dobici i gubici, osim očekivanih kreditnih gubitaka i konverzije stranih valuta, se priznaju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, sve dok se finansijsko sredstvo ne prestane priznavati. Prilikom prestanka priznavanja finansijske imovine, kumulativni dobiti i gubici prethodno priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti se reklasifikuju u bilans uspjeha.

Sva ostala finansijska sredstva se obavezno mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (FVPL), uključujući finansijsku imovinu u okviru drugih poslovnih modela, kao što su finansijska sredstva kojima se upravlja po fer vrijednosti ili se drže za trgovanje i finansijska sredstva sa ugovorenim novčanim tokovima koji nisu isključivo plaćanje glavnice i kamate na ostatak duga po glavnici.

Kao i MRS 39, MSFI 9 takođe uključuje opciju određivanja finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha ako to eliminiše ili značajno smanjuje nejednakost mjerenja ili priznavanja koja bi inače nastala iz mjerenja sredstava ili obaveza ili priznavanja dobitaka ili gubitaka po različitim osnovama.

Instrumenti kapitala koji se ne drže za trgovanje mogu se neopozivo odrediti kao FVOCI, bez naknadne reklasifikacije dobitaka ili gubitaka u bilans uspjeha.

Obračunavanje finansijskih obaveza ostalo je isto kao i u zahtjevu prema MRS 39, izuzev tretmana dobitaka ili gubitaka koji proizilaze iz sopstvenog kreditnog rizika u vezi sa obavezama određenim kod FVPL. Takva kretanja su prikazana u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (OCI) bez naknadne reklasifikacije u bilans uspjeha.

Procjena poslovnog modela NLB Banke d.d. Sarajevo

Procjena poslovnog modela zasniva se na razumno očekivanim scenarijama bez uzimanja u obzir scenarija "najgoreg slučaja" i "stresnog slučaja" i može se sumirati na sljedeći način:

- Dati krediti i depoziti su uključeni u poslovni model "držati za naplatu", jer je primarna namjena Banke za kreditni portfolio da naplati ugovorene novčane tokove.
- Dužničke hartije od vrednosti Banka vodi po poslovnom modelu "držati za naplatu i prodaju" s ciljem naplate prema ugovornim novčanim tokovima i prodaje finansijske imovine, te čini dio likvidnih rezervi Banke.

2. Usvajanje novih i revidiranih standarda (nastavak)

2.2. Objavljeni standardi ali koji nisu još uvijek stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (nastavak)

Pregled instrumenata sa karakteristikama ugovorenih novčanih tokova (SPPI test - isključivo plaćanje glavnice i kamate na ostatak duga po glavnici)

Drugi korak u klasifikaciji finansijske imovine u portfolijima koji se "drže za naplatu" i "drže za naplatu i prodaju" odnosi se na procjenu da li su ugovoreni gotovinski tokovi u skladu s SPPI testom. Iznos glavnice odražava fer vrijednost pri inicijalnom priznavanju, umanjenu kroz naknadne promjene, npr. zbog otplate. Kamata mora uzeti u obzir samo vremensku vrijednost novca, kreditni rizik, druge osnovne rizike pozajmljivanja i profitnu maržu koja je u skladu sa osnovnim karakteristikama kreditiranja.

Banka mjeri dužničke VP po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Ako novčani tokovi uvode više od minimalne izloženosti riziku ili volatilnosti koji nije u skladu sa osnovnim kreditnim karakteristikama, finansijsko sredstvo se obavezno priznaje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (FVPL).

Banka je pregledala portfolio unutar modela "držati do naplate" i "držati za naplatu i prodaju" za standardizovane proizvode na nivou uzorka proizvoda i za nestandardizovane proizvode na nivou pojedinačne izloženosti. Banka je uspostavila proceduru identifikacije SPPI-a kao dio redovnog procesa investiranja sa definisanim odgovornostima za primarnu i sekundarnu kontrolu. Poseban naglasak stavljen je na nove i ne-standardizirane karakteristike ugovora o kreditima.

Prilikom prelaska na MSFI 9, od 1. januara 2018. godine, Banka je identifikovala samo jednu izloženosti koja nije prošla SPPI test i koji se zbog toga obavezno vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Umanjenje vrijednosti finansijskih instrumenata

MSFI 9 zahtijeva prelazak sa modela izračuna nastalih gubitaka u model očekivanog gubitka na način da prizna, ne samo kreditne gubitke koji su već nastali, već i gubitke koji se očekuju u budućnosti. Ispravke za očekivane kreditne gubitke (ECL) su potrebne za sve zajmove i ostala dužnička finansijska sredstva koja se ne drže po FV kroz BU, zajedno sa zajmovima i ugovorima o finansijskim garancijama.

Ispravka se zasniva na očekivanim kreditnim gubicima vezanim za vjerovatnoću neispunjavanja obaveza (PD) u narednih 12 mjeseci, osim ako nije došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja, u kom slučaju se ispravka zasniva na vjerovatnoći neispunjavanja obaveza tokom trajanja finansijskog sredstva (LECL). Pri utvrđivanju da li je rizik od default-a značajno porastao od početnog priznavanja razmatraju se razumne i podržive informacije koje su relevantne i dostupne bez nepotrebnih troškova ili napora. Ovo uključuje i kvantitativne i kvalitativne informacije i analize, zasnovane na istorijskim podacima iskustvu i stručnoj ocjeni i uključivanje informacija koje se odnose na budućnost.

Klasifikacija po stage-evima :

Metodologijom za izračun ispravki vrijednosti i rezervisanja definisani su kriteriji za klasifikaciju u STAGE-eve , kriterije prelaza između stage-eva, izračunavanje indikatora rizika i validaciju modela. Finansijski instrumenti se klasifikuju u stage 1, stage 2 i stage 3, na osnovu primjenjene metodologije umanjenja vrijednosti kao što je opisano u nastavku:

- stage 1— performing portfolio: bez značajnog povećanja kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja priznaje se umanjenje vrijednosti na osnovu 12-mjesečnog perioda,
- stage 2 - nezadovoljavajući portfolio: značajno povećanje kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja priznaje se umanjenje vrijednosti tokom vijeka trajanja, i
- stage 3 - oslabljen portfolio: priznaje se umanjenje vrijednosti tokom vijeka trajanja za ovu finansijsku imovinu. Definicija neispunjavanja obaveza ("default"-a) je usklađena sa FBA regulativom.

2. Usvajanje novih i revidiranih standarda (nastavak)

2.2. Objavljeni standardi ali koji nisu još uvijek stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (nastavak)

Pretpostavlja se značajno povećanje kreditnog rizika:

- kada se kreditni rejting značajno pogorša na dan izvještavanja, u odnosu na kreditni rejting pri inicijalnom priznavanju,
- kada finansijsko sredstvo ima materijalna kašnjenja preko 30 dana (dani dospijeća su takođe uključeni u procjenu kreditnog rejtinga),
- ako Banka očekuje da odobri odlaganje zajmoprimcu ili
- ako se objekat nalazi na "watch listi".

Očekivani kreditni gubitak (ECL) za finansijsku imovinu stage1 se obračunava na osnovu 12-mjesečnih PD-ova (vjerovatnoća neizmirenja obaveza) ili kraćih perioda PD-ova, ako je rok dospijeća finansijskog sredstva kraći od 1 godine. Dvanaestomjesečni PD već uključuje efekat makroekonomskog uticaja. Gubici od umanjenja vrijednosti u stage-1 su dizajnirani tako da odražavaju gubitke od umanjenja vrijednosti koji su nastale u performing portfoliju, ali nisu identifikovani.

LECL za finansijsku imovinu u stage-u 2 izračunava se na osnovu PD-ova tokom vijeka trajanja (LPD), jer se njihov kreditni rizik značajno povećao od njihovog inicijalnog priznavanja. Ovaj proračun se takođe temelji na budućoj procjeni koja uzima u obzir broj ekonomskih scenarija kako bi prepoznala vjerovatnoću gubitaka povezanih sa predviđenim makroekonomskim prognozama.

Finansijski instrumenti u stage-u 3 se posmatraju u skladu sa odredbama Metodologije individualnih ispravki vrijednosti i rezervisanja. Izloženosti ispod praga materijalnosti dobijaju kolektivne rezervacije koristeći PD od 100%. Finansijski instrumenti će biti prebačeni iz stage-a 3 ako više ne ispunjavaju kriterije kreditno oslabljenih nakon probnog perioda.

Obračun grupnih rezervacija se vrši množenjem EAD-a (izloženost u default-u) na kraju svakog meseca sa odgovarajućim PD i LGD-om (zadati gubitak). Izloženost u default-u (EAD) se određuje kao zbir bilansne izloženosti i vanbilansne izloženosti pomnožene sa CCF (faktor konverzije kredita). Dobijeni rezultati za svaki mjesec se diskontuju do sadašnjeg vremena. Za izloženost u stage-u 1 očekivani kreditni gubitak (ECL) uzima u obzir samo 12-mjesečni period, dok su za stage 2 uključeni svi potencijalni gubici do datuma dospijeća.

U svrhu procjene LGD parametra Banka koristi kolateral HC (haircut) na nivou svake vrste kolaterala i URR (neosigurana stopa oporavka) na nivou svakog segmenta klijenta.

Buduće informacije

Banka uključuje informacije koje se odnose na budućnost kako u procjeni značajnog povećanja kreditnog rizika, tako i kod mjerenja očekivanog kreditnog gubitka (ECL-a). Razmatraju se informacije u budućnosti kao što su makroekonomski faktori (npr. stopa nezaposlenosti, rast BDP-a, kamatne stope i cijene stanovanja) i ekonomske prognoze.

Ponovni izračun svih parametara vrši se godišnje ili češće, ako se makro okruženje mijenja više nego što je bilo uključeno u prethodne prognoze, u tom slučaju svi parametri se preračunavaju prema novim prognozama.

Banka je izvršila ocjenu efekata mjerenja vrijednosti finansijske imovine u skladu sa MSF I 9 u odnosu na MRS 39 pod pretpostavkama koje su važile u Uputstvu Agencije za primjenu MRS 39, a vezane za utvrđivanje događaja nastanka gubitka, obračuna dana kašnjenja kao i druge pretpostavke. U skladu sa ovim Banka nije utvrdila značajne efekte na kapital Banke niti na ključne pokazatelje.

2. Usvajanje novih i revidiranih standarda (nastavak)

2.2. Objavljeni standardi ali koji nisu još uvijek stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (nastavak)

• MSFI 15 Prihodi iz ugovora sa kupcima

Standard je primjenjiv počev od ili poslije 1. januara 2018. godine. MSFI 15 uspostavlja model od pet koraka koji će se primjenjivati na prihode iz ugovora sa kupcima (uz ograničen broj izuzetaka), nezavisno od vrste prihoda ili industrije. Zahtjevi standarda će se takođe primjenjivati na priznavanje i mjerenje dobitaka i gubitaka od prodaje neke nefinansijske imovine, koja nije posljedica uobičajenih aktivnosti Banke (npr. prodaja stalne materijalne ili nematerijalne imovine). Standard zahtijeva detaljna objelodanjivanja, uključujući razvrstavanje ukupnih prihoda, informacije o činidbenim obavezama iz ugovora, promjene u stanju imovine i obaveza po osnovu ugovora između perioda, kao i ključne procjene. Ne očekuje se da će zahtjevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Banke.

Pojašnjenja standarda će se primjenjivati počev od ili poslije 1. januara 2018. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu. Cilj je pojašnjenje namjere koju je Odbor za međunarodne računovodstvene standarde imao pri definisanju zahtjeva MSFI 15 Prihodi iz ugovora sa kupcima, posebno u dijelu koji se odnosi na računovodstveno obuhvatanje identifikovanih činidbenih obaveza, pojašnjavajući princip „pojedinačne identifikacije“, principal-agent problem (procjena da li je Banka principal ili agent), kao i primjenu kontrolnog pristupa i licenciranja, obezbjeđujući dodatne smjernice za računovodstveni tretman intelektualne svojine i autorskih prava. Pojašnjenja takođe obezbjeđuju dodatne praktične savjete za Banke koja će primjenjivati MSFI 15 potpuno retrospektivno, ili koja će izabrati primjenu modifikovanog retrospektivnog pristupa. Ne očekuje se da će zahtjevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Banke.

• MSFI 16 Lizing

Standard je primjenjiv počev od ili poslije 1. januara 2019. godine. MSFI 16 definiše početno priznavanje, odmjeravanje i objelodanjivanje lizinga za obje strane u ugovoru, odnosno za kupca („zajmoprimca“) i za dobavljača („zajmodavca“). Novi standard zahtijeva da zajmoprimac prizna većinu zajmova u svojim finansijskim izvještajima. Zajmodavci će imati jedan računovodstveni model za sve vrste lizinga, uz pojedine izuzetke. Računovodstvo zajmodavca ostaje suštinski nepromijenjeno. Banka nije završila procenu potencijalnih efekata primene ovog standarda.

• MSFI 10 Konsolidovani finansijski izvještaji i MRS 28 Investicije u pridružene entitete: Prodaja aktive između investitora i zavisnog preduzeća (Izmjena)

Izmjene i dopune ukazuje na poznato neslaganje između zahtjeva u MSFI 10 i onih u MRS 28, vezanih za prodaju ili unošenje aktive između investitora i njegovih zavisnih preduzeća i zajedničkih poduhvata. Rezultat dopuna odnosi se na to da je ukupan gubitak ili dobitak priznat kada transakcija tangira biznis, bez obzira da li je reč o zavisnom društvu ili ne. Delimičan dobitak ili gubitak je priznat kada transakcija tangira aktivu koja nije ključna za obavljanje biznisa, čak i kada je ova aktiva dio zavisnog preduzeća. U decembru 2015. godine, Odbor za međunarodne računovodstvene standarde odložio je datum primjene ovog standarda čekajući ishod istraživanja vezano za metod učešća. Ne očekuje se da će izmjene ovog standarda imati uticaj na finansijske izvještaje Banke.

• MSFI 2: Klasifikacija i vrednovanje transakcija plaćanja dionicama (Izmjena i Dopuna)

Izmjena i dopune standarda su primjenjive za period počev od ili poslije 1. januara 2018. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primjene. Izmjene standarda se odnose na zahtjeve računovodstvenog prikazivanja efekata ispunjavanja i neispunjavanja uslova sticanja kod vrednovanja transakcija akcijama zasnovane na gotovini, kod transakcija plaćanja dionicama sa karakteristikama neto poravnanja prilikom obračuna obaveze poreza po odbitku i kod izmjene odredbi i uslova plaćanja dionicama, koje mijenjaju klasifikaciju transakcije od zasnovane na gotovini to transakcija plaćanja dionicama zasnovane na kapitalu. Ne očekuje se da će izmjene ovog standarda imati uticaj na finansijske izvještaje Banke.

2. Usvajanje novih i revidiranih standarda (nastavak)

2.2. Objavljeni standardi ali koji nisu još uvijek stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (nastavak)

- MSFI 4: Primjena MSFI 9 Finansijski instrumenti sa MSFI 4 Ugovori o osiguranju (izmjene i dopune)

Izmjena i dopune standarda su primjenjive za period počev od ili poslije 1. januara 2018. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primjene. Izmjene se odnose na izazove koji proističu iz implementacije novog Standarda o finansijskim instrumentima, MSFI 9, prije implementacije novog Standarda o Ugovorima o osiguranju na kome Odbor radi i koji treba da zameni MSFI 4. Izmjene i dopune omogućavaju uvođenje dvije opcije za Banke koji izdaju ugovore o osiguranju: privremeno oslobađanje od primjene MSFI 9 i alternativni pristup, koji bi dozvolio entitetima koji izdaju ugovore u okviru MSFI 4 da reklasifikuju, iz bilansa uspjeha u ostali rezultat, neke od prihoda ili rashoda koji proizlaze iz određene finansijske imovine. Ne očekuje se da će izmjene ovog standarda imati uticaj na finansijske izvještaje Banke.

- MRS 40: Transfer na investicione nekretnine (Izmjene i dopune)

Izmjene i dopune standarda su primjenjive za period počev od ili poslije 1. januara 2018. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primjene. Izmjene standarda ukazuju kada entitet treba da uradi transfer imovine, uključujući i imovinu u pripremi ili razvoju u, ili iz investicionih nekretnina. Izmjene i dopune navode da promjena upotrebe nastaje kada imovine ispuni, ili prestane da ispunjava, definiciju investicione nekretnine i postoje dokazi promjene upotrebe iste. Promjena namjere rukovodstva u vezi sa načinom korištenja imovine ne pruža dokaze o promjeni upotrebe iste. Ne očekuje se da će izmjene ovog standarda imati uticaj na finansijske izvještaje Banke.

- MSFI 9: Funkcija pretplate sa negativnom nadoknadom (izmjena i dopuna)

Izmjena i dopune standarda su primjenjive za period počev od ili poslije 1. januara 2019. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primjene. Izmjena i dopuna omogućava da finansijska imovina sa funkcijom pretplate koja dozvoljava ili zahtjeva od ugovorne strane u ugovoru ili da plati ili primi razumnu kompenzaciju za raniji raskid ugovora (tako da iz perspektive vlasnika imovine može biti "negativne nadoknade"), da bude vrednovana po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostali rezultat. Ne očekuje se da će izmjene ovog standarda imati uticaj na finansijske izvještaje Banke.

- MRS 28: Dugoročna ulaganja u pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima (izmjene i dopune)

Izmjena i dopune standarda su primjenjive za period počev od ili poslije 1. januara 2019. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primjene. Izmjene i dopune se odnose na mjerenje, konkretno zahtjeva za umanjenje (ispravku) vrijednosti, dugoročnih ulaganja u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate koji, u suštini, čine deo "neto investicije" u pridruženom preduzeću ili zajedničkom poduhvatu, treba da budu regulisani MSFI 9, MRS 28 ili kombinacijom oba. Izmjene i dopune objašnjavaju da Banka treba da primjeni MSFI 9 Finansijski instrumenti, pre nego što primjeni MRS 28, na dugoročna ulaganja za koje se ne primjenjuje metod kapitalizacije. U primeni MSFI 9, entitet ne uzima u obzir bilo kakva prilagođavanja knjigovodstvenog iznosa dugoročnih ulaganja koji proističu iz primjene MRS 28. Ne očekuje se da će izmjene ovog standarda imati uticaj na finansijske izvještaje Banke.

- IFRIC tumačenje 22: Transakcije u stranoj valuti i avansno razmatranje

Tumačenje je primjenjivo za period počev od ili poslije 1. januara 2018. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primjene. Data interpretacija tumači računovodstvo transakcija koje obuhvataju avansni prijem ili naplatu u stranoj valuti. Tumačenje obuhvata transakcije u stranoj valuti u situaciji kada entitet priznaje nemonetarna sredstva ili obaveze, nastale zbog avansnog prijema ili plaćanja, a pre nego što entitet prizna relevantnu imovinu, trošak ili prihod. Interpretacija navodi da datum transakcije, za svrhu određivanja odgovarajućeg deviznog kursa, je datum inicijalnog priznavanja nemonetarnog unaprijed plaćenog sredstva ili obaveze za odložene prihode.

2. Usvajanje novih i revidiranih standarda (nastavak)

2.2. Objavljeni standardi ali koji nisu još uvijek stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (nastavak)

Ukoliko postoji više transakcija avansnog prijema ili plaćanja, u tim situacijama entitet mora da odredi datum transakcije za svaku transakciju avansnog prijema ili plaćanja. Ne očekuje se da će izmjene ovog standarda imati uticaj na finansijske izvještaje Banke.

· Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao Ciklus godišnjih poboljšanja MSFI 2014 – 2016, koji predstavlja skup izmjena i dopuna postojećih MSFI. Izmjene standarda su primjenjive za periode počev od ili poslije 1. januara 2018. godine za MSFI 1 Prva primjena međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i za MRS 28 Investicije u pridružene entitete. Mogućnost ranije primjene je dozvoljena za MRS 28 Investicije u pridružene entitete. Ne očekuje se da će izmjene ovog standarda imati uticaj na finansijske izvještaje Banke.

Ø MSFI 1 Prva primjena međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja: Dato poboljšanje briše kratkoročna izuzeća u vezi sa objelodanjivanjima o finansijskim instrumentima, primanja zaposlijenih i investicionih entiteta, primjenljivih kod prve primjene standarda.

Ø MRS 28 Investicije u pridružene entitete: Izmjene pojašnjavaju da primjena fer vrednovanja kroz bilans uspeha investicije u pridružene entitete od strane organizacija ulagačkog kapitala, ili drugog kvalifikovanog entiteta, je dostupna za svaku investiciju u pridružene entitete na pojedinačnog investicionoj osnovi, nakon inicijalnog priznavanja.

· IFRIC tumačenje 23: Neizvjesnost u pogledu tretmana poreza na dohodak

Tumačenje stupa na snagu za period počev od 1. januara 2019. godine ili kasnije, mogućnošću ranijeg početka primjene. Tumačenje se odnosi na računovodstveni tretman poreza na dohodak, u okolnostima kada poreski tretman uključuje neizvjesnost koja utiče na primjenu MRS 12. Tumačenje pruža smjernice za razmatranje neizvjesnih poreskih tretmana (individualno ili u kombinaciji), potencijalno ispitivanje od strane poreskih vlasti, kao i prikladne metode za uslove nesigurnosti i računovodstveno obuhvatanje usljed promjene okolnosti i činjenica.

· Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao Ciklus godišnjih poboljšanja MSFI 2015 – 2017, koji je skup dopuna MSFI. Dopune su primjenljive za godišnji period počev od ili nakon 1. januara 2019. godine. Ne očekuje se da će izmjene ovog standarda imati uticaj na finansijske izvještaje Banke.

Ø MSFI 3 Poslovne kombinacije i MSFI 11 Zajednička ulaganja i aranžmani: Izmjene i dopune MSFI 3 razjašnjavaju da, kada entitet stekne kontrolu nad poslovanjem koje predstavlja zajedničko ulaganje, ponovo se odmjerava interes koji ima u tom poslu. Sa druge strane, dopune u okviru MSFI 11 objašnjavaju da, kada entitet stekne zajedničku kontrolu nad poslom koji predstavlja zajedničko ulaganje, ne vrši se ponovno odmjeravanje cjelokupnog prethodno stečenog interesa u aranžmanu.

Ø MRS 12 Porez na dohodak: Izmjene i dopune standarda, razjašnjavaju da posljedice plaćanja po osnovu finansijskih instrumenata klasifikovanih kao kapital, na porez na dobit, treba da budu priznate u skladu sa transakcijama ili događajima koji su doveli do nastanka raspodjeljive dobiti.

Ø MRS 23 Troškovi pozajmljivanja: Izmjene i dopune standarda, razjašnjavaju 14 pasus standarda, kada je sredstvo spremno za svoju namijenjenu upotrebu ili prodaju, a troškovi pozajmljivanja, koji su direktno u vezi sa sredstvom, ostanu neplaćeni – treba da budu uključeni u finansijske obaveze entiteta.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika

3.1. Izjava o usklađenosti

Ovi finansijski izvještaji pripremljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI), koji su objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde.

Računovodstveni propisi primjenjivi u Federaciji temelje se na odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji („Zakon“) (Službene novine 83/09). Društva sastavljaju i objavljuju svoje finansijske izvještaje u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima („MRS“), njihovim dopunama i tumačenjima („Tumačenja standarda“), te Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“) i njihovim dopunama i tumačenjima („Tumačenja međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja“) koje je izdao Odbor za Međunarodne standarde („IASB“ ili „Odbor“), koji su prevedeni i objavljeni od strane Saveza računovođa, revizora i finansijskih djelatnika u Federaciji (prema ovlasti Komisije za računovodstvo Bosne i Hercegovine, broj 2-11/06). Odluke o objavi standarda broj O-1/2-2017 od 13. januara 2017. godine i O-1/7-2017 od 24. maja 2017. godine su obavezujuće za razdoblja koja počinju 1. januara 2017. godine. Ove odluke uključuju MRS-ove, MSFI-jeve i tumačenja objavljena od strane Odbora u Plavoj knjizi („Blue book“) (izdanje 2016), poglavlje A i uključuju sve dopune i poboljšanja objavljenja u 2016. godini. Svi naknadno objavljeni standardi i novi ili dopunjeni MSFI-jevi i tumačenja objavljeni od strane Odbora nakon decembra 2016. godine nisu prevedeni i objavljeni.

Tokom pripreme ovih MSFI finansijskih izvještaja za godinu koja je završila 31. decembra 2017. godine Banka je razmotrila da li primjena standarda objavljenih od strane Odbora za Međunarodne računovodstvene standarde koji su primjenjivi na tekuću godinu, a još nisu prevedeni i objavljeni u FBiH rezultira materijalnim odstupanjem od relevantne primjenjive lokalne regulative.

Banka je zaključila da ovo nije slučaj, stoga je mišljenje rukovodstva da ovi MSFI finansijski izvještaji također zadovoljavaju zakonsku obavezu Banke da objavljuje finansijske izvještaje u skladu sa primjenjivom relevantnom lokalnom računovodstvenom regulativom.

3.2. Koncept vremenske neograničenosti poslovanja

Finansijski izvještaji su sačinjeni pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, što podrazumijeva da će Banka nastaviti sa poslovnim aktivnostima u predvidivoj budućnosti, te biti sposobna realizovati potraživanja i podmiriti obaveze u normalnom toku poslovanja.

3.3. Osnov za sastavljanje i prikazivanje finansijskih izvještaja

Ovi finansijski izvještaji pripremljeni su po načelu historijskog troška, osim za finansijsku imovinu i obaveze koje se mjere i iskazuju po fer vrijednosti.

Poslovni događaji evidentiraju se na dan njihovog nastanka.

Fer vrijednost je cijena koja bi bila ostvarena prodajom neke stavke imovine ili bi bila plaćena za prijenos neke obaveze u redovnoj transakciji između učesnika na primarnom (ili najpovoljnijem) tržištu na datum mjerenja, bez obzira na to je li ta cijena direktno uočljiva ili procijenjena upotrebom druge tehnike procjene vrijednosti. U procjeni fer vrijednosti imovine ili obaveza, Banka uzima u obzir karakteristike imovine ili obaveza koje bi učesnici na tržištu uzeli u obzir kod određivanja cijene imovine ili obaveza na datum mjerenja. Fer vrijednost za mjerenje i/ili za svrhu objavljivanja u ovim finansijskim izvještajima je određena na takvoj osnovi, osim za mjerenja koja imaju neke sličnosti u fer vrijednosti, ali nisu fer vrijednosti, kao što su neto utrživa vrijednost prema MRS 2 ili vrijednost u upotrebi prema MRS 36.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.3. Osnov za sastavljanje i prikazivanje finansijskih izvještaja (nastavak)

Osim toga, za potrebe finansijskog izvještavanja pokazatelji fer vrijednosti su podijeljeni na Nivo 1, 2 ili 3, na temelju stepena do kojeg je vrednovanje fer vrijednosti moguće posmatrati i prema značaju vrednovanja fer vrijednosti u cijelosti, kako slijedi:

- ulazni podaci Nivoa 1 su (nekorigovane) cijene koje kotiraju na aktivnim tržištima za identičnu imovinu ili obaveze i koje su Banci dostupne na datum mjerenja;
- ulazni podaci Nivoa 2 su oni, osim onih kotiranih cijena koje su uključene u Nivo 1, koji su uočljivi za imovinu ili obaveze, bilo direktno ili indirektno i
- ulazni podaci Nivoa 3 su neuočljivi ulazni podaci za imovinu ili obaveze.

U tehnikama procjene vrijednosti, koje se koriste pri mjerenju fer vrijednosti, maksimalno se koriste relevantni uočljivi ulazni podaci, dok se primjena neuočljivih ulaznih podataka svodi na minimum.

U slučajevima kada se ulazni podaci, koji se koriste za mjerenje fer vrijednosti imovine ili obaveze, mogu klasifikovati u različite nivoe hijerarhije fer vrijednosti, mjerenje fer vrijednosti se u cijelosti klasifikuje u isti nivo kao i ulazni podatak najnižeg nivoa koji je značajan za cjelokupno mjerenje.

Banka vrši prijenose, odnosno reklasifikaciju između nivoa hijerarhije fer vrijednosti onda kada za mjerenje fer vrijednosti imovine ili obaveze koristi ulazne podatke koji se klasifikuju u nivo različit od nivoa u koji su se klasifikovali ulazni podaci korišteni prilikom prethodnog mjerenja fer vrijednosti te imovine ili obaveze.

Reklasifikacija iz jednog u drugi nivo hijerarhije fer vrijednosti obavezna je u slučajevima kada se, prilikom mjerenja fer vrijednosti, korišteni ulazni podaci jednog nivoa koriguju ulaznim podacima drugog nivoa.

3.4. Funkcionalna valuta i valuta prezentiranja

Finansijski izvještaji prezentirani su u konvertibilnim markama (KM ili BAM). Konvertibilna marka je fiksno vezana za euro (1 EUR = 1,95583 BAM).

3.5. Korištenje procjena i prosudbi

Sastavljanje finansijskih izvještaja u skladu sa MSFI zahtijeva od Uprave korištenje prosudbi, procjena i pretpostavki koje utječu na primjenu računovodstvenih politika, te objavljene iznose imovine, obaveza, prihoda i rashoda. Stvarni rezultati mogu biti različiti od tih procjena.

Procjene i povezane pretpostavke redovno se pregledaju. Promjene računovodstvenih procjena priznaju se u periodu u kojem su procjene promijenjene, te eventualno budućim periodima, ako utiču i na njih.

Informacije o područjima sa značajnom neizvjesnošću u procjenama i kritičnim prosuđivanjima u primjeni računovodstvenih politika, koje imaju najznačajniji uticaj na iznose objavljene u ovim finansijskim izvještajima, objavljene su u *Napomeni 3.31*.

Računovodstvene politike navedene u nastavku dosljedno su primjenjivane na sve periode prikazane u ovim finansijskim izvještajima.

3.6. Strane valute

Sredstva i obaveze izražene u stranim valutama su preračunate u konvertibilne marke po zvaničnom srednjem kursu Centralne Banke Bosne i Hercegovine na posljednji datum izvještajnog perioda.

Monetarne stavke izražene u stranim valutama preračunavaju se po kursu važećem na datum izvještavanja. Ukoliko postoji više kurseva, koristi se terminska stopa prema kojoj bi budućí novčani tokovi po osnovu te transakcije ili stanja mogli biti izmireni, a u slučaju da su isti nastali. Nemonetarne stavke mjerene po historijskom trošku izražene u stranoj valuti preračunate su po kursu važećem na datum prvobitnog priznavanja.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.6. Strane valute (nastavak)

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u izvještaju dobiti i gubitka.

Sve pozitivne i negativne kursne razlike prikazane u izvještaju dobiti i gubitka su prikazane u neto iznosu unutar odgovarajuće stavke.

Kursevi koji se koriste u finansijskim izvještajima su zvanični kursevi utvrđeni od strane Centralne Banke BiH. Na dan 31. decembra srednji kursevi su slijedeći:

	2017.	2016.
Kurs		
	BAM	BAM
USD	1,63081	1,85545
EUR	1,95583	1,95583

3.7. Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata iskazuju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti za sve kamatonosne instrumente po načelu obračunatih kamata. Prihod od zateznih kamata evidentira se po obračunu.

Obračun kamata za kredite u defaultu, odnosno za kredite koji kasne duže od 90 dana u materijalno značajnom iznosu, zaustavlja se na datum kada je kredit postao default, a dalji obračun za takve partije se vrši u vanbilansu.

Povećanje nadoknadive vrijednosti potraživanja u default-u, koje rezultira protokom vremena, ukoliko nije došlo do promjene u procjeni budućih novčanih tokova, u bilansu uspjeha se, u skladu sa MRS 39, priznaje kao kamatni prihod primjenom metode efektivne kamatne stope (unwinding – *Napomena 5*).

Kamate se obračunavaju u skladu sa važećim zakonskim propisima ili prema ugovoru zaključenom između vjerovnika i dužnika. Kamate na depozite se pripisuju glavnici ako je to ugovorom predviđeno.

Prihodi po osnovu naknada po kreditima razgraničavaju se i amortizuju tokom perioda trajanja kredita korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Prihodi po osnovu naknada po kreditima prikazani su u poziciji prihoda od kamata.

3.8. Prihodi i rashodi od naknade i provizija

Naknade i provizije se iskazuju na obračunskoj osnovi po pružanju usluge komitentiu. Prihod od naknada i provizija podrazumijeva sve prihode ostvarene pružanjem usluga komitentima Banke.

Prihode od naknada čine prihodi po osnovu unutrašnjeg i međunarodnog platnog prometa, prihodi od naknada po vanbilansnim poslovima, te brokersko-dilerskim poslovima.

Rashode od naknada čine naknade koje Banka plaća CB BiH za poslove unutrašnjeg platnog prometa, troškovi SWIFT-a i troškovi kartičnog poslovanja.

Troškovi po naknadama i provizijama se priznaju u periodu na koji se odnose.

3.9. Prihod od dividendi

Primljene dividende se priznaju u izvještaju dobiti i gubitka kao ostali prihodi, kada se uspostavi pravo dioničara na naplatu dividendi.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.10. Naknade za zaposlene

Banka, u svakodnevnom poslovanju, za svoje zaposlene plaća poreze, doprinose na i iz plata/naknada koji se obračunavaju na bruto plate/naknade, naknadu za ishranu u toku rada, troškove prevoza na posao i sa posla, regres za godišnji odmor i dr. u skladu sa zakonskom regulativom. Ovi troškovi uključeni su u izvještaju dobiti i gubitka u istom periodu na koji se odnose plate/naknade.

Pogodnosti zaposlenih predstavljaju isplate za koje je poslodavac preuzeo obavezu da ih isplati zaposlenicima na osnovu zakona, pravilnika i ugovora, te predstavljaju osnov za formiranje rezervisanja u skladu sa MRS 19.

Banka u skladu sa aktima NLB Grupe, najmanje svake tri godine angažuje vanjskog aktuaru za izračun pogodnosti zaposlenih, a obavezna je još dodatno, dva puta godišnje vršiti provjeru da li je došlo do promjene podataka koji utiču na izračun rezervisanja za pogodnosti zaposlenih. Dodatna rezervisanja se formiraju ako je:

- broj zaposlenih povećan za više od 10%,
- visina jubilarnih nagrada ili otpremnina u penziju porasla za više od 5%,
- značajan pad kamatnih stopa, čiji se diskontni faktor upotrebljava kod obračuna sadašnje vrijednosti obaveza za rezervisanja,
- došlo do promjene u zakonodavstvu na području isplata zaposlenim.

U ostalu sveobuhvatnu dobit/gubitak se priznaju pogodnosti koje obuhvataju:

- iskustvena prilagođavanja, odnosno razlike između prijašnjih aktuarskih pretpostavki i onoga što je stvarno ostvareno i
- efekti promjena u odnosu na aktuarske pretpostavke, a odnose se na demografske (fluktuacije zaposlenih, mortaliteta, itd) i finansijske pretpostavke (npr. promjene u visini eskontne stope, rast plaća).

Efekti priznavanja pogodnosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti iskazani su u Izvještaju o promjenama na kapitalu u okviru pozicije Ostala sveobuhvatna dobit/gubitak (Ostale revalorizacione rezerve).

Rezervacije za neiskorištene godišnje odmomore u 2017. godini Banka je obračunala po metodi prosječne vrijednosti satnice Banke, po danu neiskorištenog godišnjeg odmora, te oblikovala dodatna rezervisanja na teret troškova rezervisnja za neiskorišteni godišnji odmor.

3.11. Oporezivanje

Porezi se obračunavaju u skladu sa zakonima i propisima Federacije Bosne i Hercegovine, a na temelju dobiti i gubitka priznatog u izvještaju dobiti i gubitka koji je sastavljen u skladu s računovodstvenim standardima.

Porez na dobit (tekući porez) obračunava se u skladu sa Zakonom o porezu na dobit i primjenom propisane stope od 10% na oporezivu dobit za period izvještavanja.

Poreski rashod po osnovu poreza na dobit je zbirni iznos tekuće poreske obaveze i odgođenih poreza.

Eventualni odgođeni porezi priznaju se za privremene razlike koje nastaju između poreskih osnovica sredstava i obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa za potrebe finansijskog izvještavanja primjenom metode bilansne obaveze i po trenutno važećim stopama. Rezervisanja se utvrđuju za cijeli iznos odgođenih poreskih obaveza. Odgođena poreska sredstva se priznaju u onoj mjeri u kojoj je vjerovatno da će biti raspoloživa za smanjivanje poreske obaveze u budućnosti.

Knjigovodstveni iznos odgođene poreske imovine preispituje se na svaki datum bilansa i umanjuje u onoj mjeri u kojoj više nije vjerovatno da će biti raspoloživ dostatan iznos oporezive dobiti za povrat cijelog ili dijela poreske imovine. Odgođeni porez obračunava se po poreskim stopama za koje se očekuje da će biti u primjeni u periodu u kojem će doći do podmirenja obaveze ili realizacije sredstva. Odgođeni porez knjiži se na teret ili u korist izvještaja o bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, osim ako se odnosi na stavke koje se knjiže direktno u korist ili na teret glavnice, u kojem slučaju se odgođeni porez također iskazuje u okviru glavnice.

Odgođena poreska imovina i obaveze se prebijaju ako se odnose na poreze na dobit koje je nametnula ista poreska vlast i ako Banka namjerava podmiriti svoju tekuću poresku imovinu i obaveze na neto osnovi.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.11. Oporezivanje (nastavak)

Iznos odgođene poreske imovine i obaveza nije materijalan za finansijske izvještaje u cjelini.

Banka ima obavezu plaćanja raznih indirektnih poreza, koji su u izvještaju dobiti i gubitka iskazani u okviru ostalih rashoda od poslovanja.

3.12. Zarada po dionici

Banka objavljuje osnovnu i razvodnjenu zaradu po dionici.

Osnovna zarada po dionici računa se dijeljenjem dobiti ili gubitka tekućeg razdoblja namijenjenih redovnim dioničarima Banke ponderisanim prosječnim brojem redovnih dionica u opticaju tokom perioda.

Tokom 2016. i 2017. godine nije bilo efekata razvodnjavanja.

3.13. Novac i novčani ekvivalenti

Za potrebe izvještavanja o novčanim tokovima novac i novčani ekvivalenti obuhvataju stanja sa rokom dospijeća do 30 dana od dana pribavljanja, uključujući i novac i novčana sredstva koja nisu pod ograničenjima Centralne banke, ostale pogodne hartije od vrijednosti, kredite i pozajmice date bankama.

3.14. Potraživanja od ostalih banaka

Potraživanja od ostalih banaka se prikazuju kada Banka da pozajmicu u vidu avansa nekoj drugoj banci, bez namjere trgovanja sa nastalim nederivativnim potraživanjem, bez kotiranja na berzi, koje dospijeva na naplatu na fiksno određen ili naknadno utvrdiv datum.

3.15. Finansijska sredstva

Finansijska sredstva proizilaze iz aktivnosti kreditiranja, deviznog poslovanja, depozita, aktivnosti plaćanja i koriste se kao pomoćno sredstvo u trgovanju vrijednosnim papirima, nabavci i naplati potraživanja, te proizilaze iz ostalih bankarskih usluga.

Finansijska sredstva se priznaju na datum poravnanja (datum namirenja) utvrđen za to finansijsko sredstvo.

Transakcijski troškovi su dodatni troškovi koji se mogu direktno pripisati nabavci, izdavanju ili smanjenju finansijskih instrumenata. Dodatni trošak se odnosi na trošak koji je nastao uslijed obavljanja transakcije. Troškovi transakcije uključuju naknade i provizije koje se plaćaju posrednicima (uključujući zaposlenike koji obavljaju funkciju posrednika), savjetnicima, brokerima i dilerima, kao i naknade propisane od strane regulatornih agencija i berze vrijednosnih papira, kao i poreze i dažbine koji se odnose na transfer finansijskih instrumenata. Troškovi transakcije ne uključuju premije za dugovanja ili diskonte, troškove finansiranja ili interne administrativne troškove ili troškove držanja zaliha.

Amortizovani trošak se odnosi na iznos po kome je inicijalno priznat neki finansijski instrument, umanjen za sve otplate glavnice, i uvećan za obračunatu kamatu, odnosno iznos po kome je priznato neko finansijsko sredstvo, umanjen za otpisani dio gubitaka po osnovu umanjenja vrijednosti. Obračunata kamata uključuje amortizaciju troškova transakcije koji se razgraničavaju nakon inicijalnog priznavanja, te amortizaciju svih premija ili diskonta do iznosa na datum dospijeća, korištenjem metode efektivne kamatne stope. Obračunata razgraničena kamata i obračunati razgraničeni troškovi, uključujući obračunate kamatne kupone i amortizovane diskonte i premije (kao i odgođene naknade, ukoliko takve postoje), nisu prikazani odvojeno i uključeni su u knjigovodstvene vrijednosti odnosnih stavki u izvještaju o finansijskom položaju (bilans stanja).

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.15. Finansijska sredstva (nastavak)

Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračuna amortiziranog troška finansijske imovine ili finansijske obaveze i raspoređivanja prihoda od kamata ili rashoda od kamata tokom određenog razdoblja. Efektivna kamatna stopa je kamatna stopa koja tačno diskontuje procijenjena buduća novčana plaćanja ili prihode kroz očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta ili, gdje je to moguće, kraćeg razdoblja, do neto knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine ili finansijske obaveze. Efektivna kamatna stopa diskontuje novčane tokove instrumenata varijabilne kamatne stope do datuma narednog utvrđivanja iznosa kamate, osim u slučaju premija ili diskonta koji odražavaju kreditni raspon po promjenljivoj kamatnoj stopi specifikovanoj u instrumentu kamate, ili u slučaju postojanja ostalih promjenljivih iznosa koji nisu izmijenjeni u skladu sa stopama na tržištu. Takve premije ili diskonti se amortizuju tokom čitavog očekivanog vijeka trajanja instrumenata. Obračun uključuje sve naknade i poene plaćene ili primljene između ugovornih strana koje čine sastavni dio efektivne kamatne stope.

Banka klasifikuje finansijska sredstva u sljedeće kategorije:

- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i
- krediti i potraživanja.

Osnovna razlika među spomenutim kategorijama je u pristupu mjerenja finansijske imovine i priznavanja fer vrijednosti u finansijskim izvještajima.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju uključuje sredstva koja Banka može zadržati na neodređeno vrijeme, koja mogu biti prodana u slučaju potrebe za povećanjem likvidnosti ili promjena u kamatnim stopama, deviznim kursovima ili kapitalnim cijenama, ili cijenama dionica, ili sredstva koja nisu klasifikovana kao zajmovi i potraživanja, sredstva koja se drže do dospeljeća ili kao finansijska sredstva iskazana po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Takođe, u ovu grupu se svrstavaju ona finansijska sredstva koja ne ispunjavaju uslove da bi bila klasifikovana kao finansijska sredstva za trgovanje.

Početno vrednovanje vrši se po nabavnoj vrijednosti na dan trgovanja.

Naknadno vrednovanje vrši se po fer vrijednosti i razlika se priznaje u kapital preko revalorizacionih rezervi. Promjene u fer vrijednosti monetarnih i nemonetarnih vrijednosnih papira koje su klasifikovane kao raspoložive za prodaju priznaju se u ostaloj svobuhvatnoj dobiti.

Kod prodaje finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju učinak iskazan u okviru kapitala prenosi se u bilans uspjeha kao realizovani dobitak ili gubitak.

U kategoriji finansijske imovine raspoložive za prodaju iskazuju se i investicije u kapital neovisnih pravnih lica (vlasnički instrumenti), koji se, u odsutnosti aktivnog tržišta za te instrumente, vode po trošku nabavke (trošku sticanja).

Kreditni plasirani komitentima

Kreditni i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplataima koji ne kotiraju na aktivnom tržištu.

Svi krediti i plasmani se inicijalno priznaju po fer vrijednosti na dan plaćanja i priznaju kada se gotovina plasira zajmoprimcu.

Kreditni su prikazani u bilansu stanja u visini odobrenih plasmana umanjenih za otplaćenu glavnica i ispravku vrijednosti i uvećani za dospelje, a nenaplaćenu kamatu. Nakon početnog priznavanja naknadno se vode po amortizovanoj vrijednosti korištenjem metode efektivnog prinosa.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.15. Finansijska sredstva (nastavak)

3.15.1. Restrukturirana finansijska sredstva

Restrukturirano finansijsko sredstvo je finansijsko sredstvo u vezi koga su bile preduzete mjere restrukturiranja. Mjere restrukturiranja uključuju "ustupak" dužniku, koji je posljedica pogoršanja ekonomskog i finansijskog položaja klijenta i nemogućnosti otplaćivanja duga pod prvobitno dogovorenim uslovima.

Vrste restrukturiranja finansijskih sredstava, odnosno moguće mjere izmjena ugovornih uslova, koji mogu da nastupe pojedinačno ili kombinovano, su sljedeće:

- produženje roka ili odgađanje vraćanja potraživanja,
- smanjenje kamatne stope i/ili drugih troškova,
- smanjenje visine potraživanja kao posljedica ugovorno dogovorenog oprostjenja duga i vlasničkog prestrukturisanja,
- konverzija potraživanja u plasman u kapital dužnika,
- preuzimanje drugih sredstava (uključujući unovčavanje kolaterala) za djelimičnu ili potpunu otplatu potraživanja,
- druge aktivnosti.

U slučaju restrukturiranja potraživanja, dio potraživanja može da se, na osnovu zaključka nadležnog organa, smanji odnosno otpiše i to:

- u slučaju promjene kreditnih uslova, razlika između više knjigovodstvene vrijednosti i utvrđene sadašnje vrijednosti restrukturiranog potraživanja,
- u slučaju smanjenja potraživanja, razlika između knjigovodstvene vrijednosti potraživanja i nove, niže vrijednosti potraživanja,
- u slučaju nabavljanja opredmećenih stalnih sredstava u zamjenu za potraživanja, koja su predmet restrukturiranja, razlike između više knjigovodstvene vrijednosti restrukturiranog potraživanja i fer vrijednosti preuzetih opredmećenih stalnih sredstava,
- u slučaju nabavljanja vrijednosnih papira, kapitalnih investicija, kredita ili drugih potraživanja u zamjenu za potraživanja koja su predmet restrukturiranja, razlika između knjigovodstvene vrijednosti restrukturiranog potraživanja i nabavne odnosno fer vrijednosti novog potraživanja, zavisno od toga, koja je niža.

3.16. Nekretnine i oprema

Nekretnine i oprema iskazane su po historijskom trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju. Amortizacija se obračunava linearno kako bi se otpisao trošak sredstva do ostatka vrijednosti tokom procijenjenog vijeka upotrebe sredstva. Zemljište i imovina u pripremi se ne amortizuju. Primijenjene stope za obračun amortizacije, u 2017. i 2016. godini, su kako slijedi:

	%
Građevine	1,3%
Računari	25%
Transportna sredstva	15%
Namještaj i ostala uredska oprema	7-15%

Period i metodu amortizacije je potrebno pregledati najmanje na kraju svake poslovne godine. Ako se očekivani period korisnosti opredmećenog osnovnog sredstva značajno razlikuje od prethodne ocjene, potrebno je period amortizacije odgovarajuće promijeniti. U tom slučaju se radi o promjeni računovodstvene ocjene, jer je potrebno odgovarajuće prezentirati u godišnjem izvještaju.

Za materijalnu imovinu Banka periodično ocjenjuje da li postoje znaci, koji bi ukazivali na njeno smanjenje. Kod ocjenjivanja Banka uzima u obzir niz različitih indikacija iz vanjskih i unutrašnjih izvora informacija. Ukoliko se utvrdi da postoje znaci smanjenja vrijednosti materijalne imovine, pristupa se ocjeni njene nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost može biti vrijednost kod upotrebe ili fer vrijednost snižena za troškove prodaje i to ona koja je viša.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.16. Nekretnine i oprema (nastavak)

Nakon ocjene vrijednosti nekretnina u vlasništvu Banke, u 2017. godini, za dvije poslovne zgrade je ocijenjeno da su njihove knjigovodstvene vrijednosti veće od nadoknadive vrijednosti, te je izvršeno njihovo smanjenje na teret troškova, u ukupnom iznosu od 209 hiljada BAM. Na ostaloj materijalnoj imovini nije bilo pokazatelja koji bi ukazivali na promjenu vrijednosti, te rukovodstvo vjeruje kako je fer vrijednost ove imovine približno jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti.

U toku 2017. i 2016. godine nije bilo pokazatelja koji bi ukazivali na promjenu vrijednosti materijalne imovine, te rukovodstvo vjeruje kako je fer vrijednost ove imovine približno jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti.

Pregled materijalne imovine u 2017. i 2016. godini prikazan je u *Napomeni 15*.

Ulaganja u tuđu imovinu. Ulaganja u tuđu imovinu kapitaliziraju se i amortizuju linearnom metodom, tokom njihovog vijeka upotrebe, ili tokom perioda najma ovisno o tome što je kraće.

3.17. Nematerijalna imovina

(a) *Licence*

Stečene licence za kompjuterski softver se iskazuju po historijskoj nabavnoj vrijednosti.

Amortizacija se obračunava primjenom proporcionalne metode kako bi se troškovi licenci raspodijelili u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe.

(b) *Računarski softver*

Stečene licence računarskih softvera kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih u sticanju i stavljanju u upotrebu softvera. Ovi troškovi se amortizuju tokom njihovog procijenjenog vijeka upotrebe.

Izdaci vezani za razvoj i održavanje kompjuterskih softverskih programa priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu. Izdaci direktno povezani sa identifikovanim i unikatnim softverskim proizvodima koje kontroliše Banka i koji će vjerovatno generisati ekonomsku korist veću od troškova duže od godinu dana priznaju se kao nematerijalna ulaganja. Direktni troškovi obuhvataju troškove radne snage tima koji je razvio softver, kao i odgovarajući dio pripadajućih režijskih troškova.

Troškovi razvoja računarskog softvera priznati kao sredstvo amortizuju se tokom njihovog procijenjenog korisnog vijeka upotrebe (5 godina).

Pregled nematerijalne imovine u 2017. i 2016. godini prikazan je u *Napomeni 16*.

3.18. Stečena finansijska i nefinansijska imovina

Stečena imovina predstavlja finansijska i nefinansijska sredstva koje Banka stekne u procesu izmirenja kredita u kašnjenju. Ova sredstva se inicijalno priznaju po fer vrijednosti po sticanju, i uključuju se u stavke ostalih finansijskih sredstava ili zaliha u sklopu ostale aktive, u zavisnosti od njihove prirode i namjera Banke kada je riječ o povratu ovih sredstava, a naknadno se ponovo mjere i prikazuju u skladu sa računovodstvenim politikama namijenjenim za ove kategorije sredstava.

Imovina preuzeta po neotplaćenim kreditima koja je klasifikovana za dalju prodaju, reguliše se u skladu sa MSFI 5, ako je riječ o dugotrajnoj imovini (najčešće nekretnine) koja je raspoloživa za trenutnu prodaju, te čija je prodaja u idućih 12 mjeseci vrlo vjerovatna ili u skladu sa MRS 2 ako je riječ kratkoročnoj imovini stečenoj sa ciljem dalje prodaje u kratkom roku (do godinu dana).

U skladu da Odlukom FBA o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka za procjenu stečene materijalne aktive, primljene kao potpunu ili djelomičnu otplatu dugova od strane korisnika, Banka primijenjuje koncept fer vrijednosti, odnosno realne vrijednosti. Za materijalnu aktivu za koju postoji stabilno aktivno tržište, realna vrijednost predstavlja ekvivalent vrijednosti takve aktive po tržišnim cijenama.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika *(nastavak)*

3.18. Stečena finansijska i nefinansijska imovina *(nastavak)*

U nedostatku takvog tržišta, realna vrijednost se mora utvrditi putem neovisne, formalizirane i profesionalne ocjene. Za stečenu materijalnu aktivnu za koju ne može dokazati realna vrijednost, odnosno nepobitnu i stabilnu vrijednost, Banka će u svrhu knjigovodstvenog evidentiranja koristiti samo tehničku vrijednost od 1 BAM. Potraživanje za koje je preuzeta imovina ostaje u bilansu i klasifikuje se sve do naplate iz prodaje ili trajnog otpisa, ako nema dovoljno sredstava iz prodaje ili nekih drugih dodatnih obezbjeđenja. Stečena materijalna imovina se klasifikuje kao rizična aktiva, ukoliko se ne proda u roku od godinu dana.

Imovina stečena naplatom potraživanja, koja se odlukom uvodi u funkciju poslovanja Banke, knjiži se kao ostala stalna sredstva i na istu se obračunava amortizacija.

Imovina stečena naplatom potraživanja, a koja služi za iznajmljivanje trećim stranama prvo se uknjižava u vlastita stalna sredstva i na istu se obračunava amortizacija, a zatim se na osnovu sklopljenih ugovora sa zakupoprimcima, ostvaruje prihod od zakupa.

3.19. Obaveze na osnovu garancija

Banka izdaje finansijske garancije. Finansijske garancije predstavljaju neopozive garancije koje garantuju naplatu u slučaju da klijent ne može da ispuni svoje obaveze prema trećoj strani, i nose jednaku količinu kreditnog rizika kao i krediti. Finansijske garancije se inicijalno priznaju po fer vrijednosti, što se obično dokazuje iznosom primljenih naknada. Ovaj iznos se amortizuje na osnovu proporcionalne metode tokom trajanja obaveze.

3.20. Depoziti komitenata, banaka i drugi depoziti

Primljeni depoziti se kod početnog priznavanja vrednuju u skladu sa iznosima iz odgovarajućih dokumenata o njihovom nastanku, koji dokazuju prijem novčanih sredstava.

Za depozite po viđenju i depozite koji nemaju definirano dospijeće, fer vrijednost je iznos plativ po viđenju na datum izvještavanja.

Procijenjena fer vrijednost depozita s fiksnim dospijećem temelji se na novčanim tokovima diskontiranim trenutačno ponuđenim kamatnim stopama na depozite sličnog preostalog dospijeća.

3.21. Obaveze po uzetim kreditima, subordinisani dugovi i ostale pozajmice

Obaveze po uzetim kreditima, subordinisani dugovi i ostale pozajmice se početno priznaju po ugovorenom iznosu, što predstavlja primljeni iznos.

Ove finansijske obaveze se naknadno iskazuju po amortizovanom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope, a nastali troškovi transakcije priznaju se u izvještaju dobiti i gubitka tekućeg perioda.

3.22. Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava i vanbilansnih potencijalnih obaveza

a) Sredstva koja se vode po amortizovanoj vrijednosti

Na datum svakog bilansa stanja Banka procjenjuje da li postoji objektivni dokaz da li bi finansijska sredstva ili grupe finansijskih sredstava trebala biti umanjena.

Smatra se da su finansijsko sredstvo odnosno grupa finansijskih sredstava obezvrijeđeni samo ukoliko postoji objektivni dokaz obezvrijeđenja koji proizilazi iz jednog ili više gubitaka nastalih nakon inicijalnog priznavanja sredstva, te ukoliko će pomenuti događaji (gubici) sigurno uticati na procijenjene buduće tokove gotovine.

Postupak procjene umanjenja potraživanja u skladu sa usvojenom Metodologijom je sljedeći:

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.22. Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava i vanbilansnih potencijalnih obaveza (nastavak)

Banka individualno pregleda:

- Banke i izloženosti prema centralnom nivou vlasti,
- sve klijente kod kojih je izloženost na dan obračuna veća od graničnog iznosa (100.000 BAM),
- sve klijente sa kašnjenjem u materijalno značajnom iznosu preko 90 dana,
- klijente u statusu neizmirenja obaveza.

Obezvredjenja (umanjenja) vrijednosti formiraju se u slučajevima kada Banka raspolaže sa podacima o događajima koji predstavljaju objektivne dokaze o obezvređenju finansijskog sredstva ili grupe sredstava, i to:

- finansijske teškoće dužnika,
- kršenje ugovornih obaveza od strane dužnika,
- restrukturiranje finansijskih sredstava zbog finansijskih problema dužnika: produženje roka vraćanja glavnice i/ili kamata, odlaganje roka vraćanja glavnice i/ili kamata, smanjenje kamatne stope i/ili ostalih troškova, djelimičan otpis potraživanja (glavnice i/ili dospjelih kamata), preuzimanje druge aktive za djelimično ili potpuno namirenje potraživanja, uvođenje grace perioda i druge aktivnosti.
- mogućnost stečaja ili finansijske reorganizacije dužnika,
- mjerljivo smanjivanje očekivanih novčanih tokova grupe finansijskih sredstava od početka priznavanja tih sredstava, iako smanjivanje još ne može da bude raspoređeno na pojedinačno sredstvo u grupi, uključujući: negativne promjene u izmirivanju dugova, pogoršanje stanja u grani ili ekonomskih uslova koji utiču na izmirenje finansijskih sredstava.

Za vanbilansne obaveze rezervacije se formiraju u sljedećim slučajevima:

- ukoliko postoji događaj koji se desio u prošlosti, za koji postoji sadašnja obaveza plaćanja Banke (poziv na plaćanje i sl.),
- više od 50% je vjerovatno da će Banka morati izmiriti obaveze i
- ukoliko je moguće pouzdano procijeniti iznos obaveze koja predstavlja gubitak i u jednakom iznosu formirati rezervacije.

Potraživanja od klijenata za koje nema dokaza o obezvređenju, odnosno za koje Banka smatra da će u potpunosti biti naplaćena u ugovorno određenim iznosima i rokovima, uključuju se u grupe za zajedničku procjenu obezvređenja, odnosno rezervisanja.

U grupu 100% naplativa potraživanja svrstavaju se prvorazredno osigurana potraživanja i za njih nije potrebno formirati obezvređenja, odnosno rezervacije ni na pojedinačnom ni na grupnom nivou.

Novoodobrena potraživanja od klijenata koji već imaju aktivne obaveze prema Banci, Banka tretira na sljedeći način:

- ako su postojeća potraživanja individualno ocijenjena i novoodobreno potraživanje će se individualno ocijeniti,
- ako su postojeća potraživanja grupno ocijenjena i novoodobreno potraživanje će biti grupno ocijenjeno (ukoliko ukupna izloženost ne prelazi limit za pojedinačnu ocjenu).

Za potraživanja od klijenata, kod kojih postoje dokazi o obezvređenju, radi se individualna ocjena.

Procjena obezvređenja individualno pregledanih kredita obuhvata sljedeće korake:

- pregled ugovorenih novčanih tokova iz otplatnog plana,
- procjena stvarne naplate potraživanja po iznosu i vremenu (očekivani novčani tokovi),
- diskontovanje procijenjenih novčanih tokova na sadašnju vrijednost, pri čemu se kao diskontna stopa koristi efektivna kamatna stopa (EKS),
- izračunavanje stope naplativosti potraživanja koja je jednaka odnosu sadašnje vrijednosti procijenjenih novčanih tokova i sadašnje vrijednosti ugovorenih novčanih tokova,
- na osnovu stope naplativosti obračunava se iznos obezvređenja.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.22. Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava i vanbilansnih potencijalnih obaveza (nastavak)

Za potraživanja koja se pregledaju grupno, procjena obezvređenja se odvija po sljedećim fazama:

1. Formiranje grupa klijenata

Za potrebe formiranja grupnih ispravki vrijednosti i rezervisanja, rizična aktiva i preuzete obaveze po vanbilansnim stavkama, koja ne predstavlja pojedinačno značajnu izloženost, dijeli se u grupe sa sličnim karakteristikama s obzirom na izloženost kreditnom riziku i to:

1. grupa privrednih društava i privatnika,
2. grupa fizičkih lica.

Objekte grupe klijenata dalje se dijele u pet podgrupa, s obzirom na njihov bonitet (A, B, C, D i E).

2. Na potraživanja razvrstana u bonitetne grupe primjenjuju se grupni procenti obezvređenja.

Visina gubitka se izračunava kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti i nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost predstavlja sadašnju vrijednost očekivanih tokova gotovine po osnovu naplate potraživanja iz ugovora.

b) *Procjena potencijalnih gubitaka finansijskih sredstava u skladu sa zahtjevima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine*

U skladu sa Uputstvom o izmijenjenom načinu formiranja, evidentiranja i izvještajnog iskazivanja rezervi za kreditne gubitke, koje je donijela FBA, Banka i dalje vodi adekvatnu internu evidenciju (vanbilansna evidencija) i u skladu sa Odlukom FBA o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka.

Banka je dužna da klasifikuje kredite, plasmane i druge bilansne i vanbilansne izloženosti Banke riziku u kategorije A, B, C, D i E u skladu sa procjenom naplativosti kredita i drugih plasmana na osnovu urednosti izmirenja obaveza dužnika, finansijskog položaja dužnika i instrumenata obezbjeđenja naplate potraživanja. Procijenjeni iznos rezerve za potencijalne gubitke je obračunat primjenom sljedećih procenata: 2% na plasmane klasifikovane u kategoriju A, 5% - 15% na plasmane kategorije B, 16% - 40% na plasmane kategorije C, 41 - 60% na plasmane kategorije D i 100% na plasmane kategorije E.

Ako je iznos rezervi za kreditne gubitke, obračunat u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, veći od zbira iznosa ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama i već formiranih rezervi za kreditne gubitke, utvrđenu razliku Banka je obavezna da tretira kao nedostajuće rezerve za kreditne gubitke u skladu sa prethodno navedenom odlukom. Navedeni iznos nedostajućih rezervi za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu predstavlja odbačenu stavku od kapitala Banke prilikom izračuna adekvatnosti kapitala (napomena 4.9.).

Ako je iznos ispravke vrijednosti i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama veći od obračunatog iznosa rezervi za kreditne gubitke, Banka nema obavezu da formira rezerve za kreditne gubitke. Banka ne može iskazati veći iznos ispravke vrijednosti u odnosu na obračunate rezerve za kreditne gubitke za pojedine komitente ili partije koristiti za umanjeње nedostajućih rezervi za kreditne gubitke za druge komitente.

U skladu sa istom odlukom, Banka ne može umanjivati iznos već formiranih rezervi za kreditne gubitke.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.22. Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava i vanbilansnih potencijalnih obaveza (nastavak)

c) Sredstva koja se vode po fer vrijednosti

Banka na svaki izvještajni datum procjenjuje da li postoji objektivan dokaz da finansijsko sredstvo pokazuje znakove umanjenja vrijednosti.

Fer vrijednost finansijske imovine raspoložive za prodaju je njena kotirana prodajna tržišna cijena na datum bilansa, bez umanjenja za troškove prodaje.

Ukoliko tržište za finansijsku imovinu nije aktivno (i za vrijednosne papire koji ne kotiraju) ili ako se, zbog drugih razloga, fer vrijednost ne može pouzdano utvrditi temeljem tržišne cijene, Banka utvrđuje fer vrijednost korištenjem tehnike procjene. Ona uključuje korištenje cijena ostvarenih u nedavnim transakcijama pogodbe između informiranih i spremnih strana, pozivanje na druge u suštini slične instrumente, analizu diskontiranih novčanih tokova pri tome maksimalno koristeći podatke s tržišta i što je manje moguće oslanjajući se na specifičnosti subjekta.

Kod primjene metode diskontiranog novčanog toka, procijenjeni budući novčani tokovi se temelje na najboljoj procjeni rukovodstva, a diskontna stopa je tržišna stopa važeća na datum bilansa za finansijske instrumente sa sličnim uslovima. Kod upotrebe cjenovnog modela, koriste se tržišno povezane veličine važeće na datum bilansa.

Naknadno vrednovanje finansijskih sredstva klasifikovanih kao raspoloživa za prodaju iskazuje se u kapitalu.

U slučaju kada ova sredstva imaju materijano značajan pad ili nastavak pada fer vrijednosti ispod nabavne vrijednosti, koje traje duži vremenski period, to ukazuje da je takvo finansijsko sredstvo obezvrijeđeno. Ako postoji dokaz umanjenja vrijednosti za finansijska sredstva raspoloživa za prodaju, kumulirani gubitak, utvrđen kao razlika između troškova sticanja i trenutne fer vrijednosti, priznaje se u bilansu uspjeha.

Ako se, u narednom periodu, poveća fer vrijednost dužničkih instrumenata priznatih kao raspoloživih za prodaju, a povećanje može biti objektivno povezano sa događajem koji je nastao nakon što je gubitak zbog umanjenja vrijednosti priznat u bilansu uspjeha, gubitak zbog umanjenja vrijednosti se ukida kroz bilans uspjeha, ali najviše do prethodno iskazanog smanjenja.

Kod vlasničkih instrumenata, kasnije otklanjanje smanjenja nije dopušteno kroz bilans uspjeha.

3.23. Ostala rezervisanja

Rezervisanja za odštetne zahtjeve po sudskim sporovima se priznaju kada:

- Banka ima važeću zakonsku ili ugovorenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja,
- kada je u većoj mjeri vjerovatno da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava,
- kada se pouzdano može procijeniti iznos obaveze.

Kada postoji veći broj sličnih obaveza, vjerovatnoća da se zahtijeva odliv resursa da bi se namirila obaveza se utvrđuje razmatranjem vrste obaveza kao cjeline. Rezervisanje se priznaje čak i kada je mala vjerovatnoća odliva sredstava u odnosu na stavku uključenu u istu vrstu obaveza.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti očekivanih izdataka potrebnih za izmirenje obaveze.

Ukoliko odliv sredstava za podmirenje obaveze više nije vjerovatan, rezervisanje se ukida.

3.24. Dionički kapital i rezerve

Dionički kapital se sastoji od običnih i povlaštenih dionica i iskazan je u BAM po nominalnoj vrijednosti. Rezerve se formiraju na osnovu odluke Skupštine Banke o usvajanju godišnjeg obračuna i rasporedu dobiti.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.25. Zakonske rezerve

Zakonske rezerve su kreirane u skladu sa Zakonom o privrednim društvima Federacije Bosne i Hercegovine koji zahtijeva da se 10% dobiti godine prenosi u zakonske rezerve dok one ne dosegnu 25% dioničkog kapitala. Ako rezerve do kraja pete poslovne godine ne dostignu visinu od 25% dioničkog kapitala, za petu i naredne poslovne godine dioničko društvo je obavezno povećati prijenos u rezerve na 20% godišnje dobiti sve dok rezerve ne dosegnu iznos od 25% dioničkog kapitala. Zakonske rezerve mogu se koristiti za pokriće gubitka sadašnje i prošlih godina. Banka je jačala osnovni kapital usmjeravanjem dobiti u zakonske rezerve, tako da je 31. decembra 2015. godine obezbijedila da zakonske rezerve pokrivaju 87% dioničkog kapitala.

Zakonske rezerve obuhvataju i rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti, koje se priznaju u skladu sa propisima (FBA), te nisu raspodjeljive.

Zakonske rezerve Banke na dan 31. decembra 2017. godine iznose 64.934 hiljada BAM, od čega se na zakonom propisanih 25% dioničkog kapitala odnosi 13.401 hiljada BAM, na rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti 3.748 hiljada BAM, a na višak iznad zakonom propisanih rezervi 47.785 hiljada BAM.

3.26. Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve uključuju promjene u fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju, te ostale revalorizacione rezerve, koje se odnose na aktuarske dobitke/gubitke u skladu sa MRS 19, a koji proizilaze iz povećanja ili smanjenja sadašnje vrijednosti obaveze za definisana primanja zaposlenih, a zbog promjena u aktuarskim pretpostavkama i iskustvenim prilagođavanjima.

3.27. Vanbilansne preuzete i potencijalne obaveze

U okviru redovnog poslovanja, Banka sklapa ugovore kojima preuzima vanbilansne finansijske obaveze i koje vodi u vanbilansnoj evidenciji, a koje prvenstveno obuhvataju garancije, akreditive i neiskorištene okvirne kredite. Banka navedene preuzete finansijske obaveze iskazuje u bilansu stanja ako i kad iste postanu plative.

3.28. Poslovi u ime i za račun trećih lica

Sredstva i prihodi proistekli iz poslovnih aktivnosti, gdje Banka obavlja poslove agenta koji obuhvataju držanje ili čuvanje sredstava u korist pojedinaca, povjerilaca i drugih institucija, uključuju se u finansijske izvještaje Banke na pozicijama Ostale obaveze (*Napomena 21a*) i Prihodi od naknada i provizija (*Napomena 6a*).

3.29. Transakcije sa povezanim licima

Prema definiciji MRS 24 povezane strane su strane koje predstavljaju:

- društva koja direktno ili indirektno putem jednog ili više posrednika kontrolišu izvještajno društvo ili su pod njegovom kontrolom, odnosno koja izvještajno društvo kontrolišu zajedno s drugim subjektima,
- pridružena društva u kojima Banka ima značajan uticaj, a koja nisu ni povezano lice, niti zajedničko ulaganje investitora,
- fizičke osobe koje direktno ili indirektno imaju pravo glasa u Banci koje im omogućava značajan uticaj na Banku, kao i bilo koji drugi subjekt za koji se očekuje da će uticati ili biti pod uticajem povezane osobe u poslovanju sa Bankom,
- rukovodioci na ključnim položajima, odnosno osobe koje imaju ovlaštenja i odgovornosti za planiranje, usmjeravanje i kontrolisanje aktivnosti Banke, uključujući direktore i ključno rukovodstvo.

Prilikom posmatranja svake moguće transakcije sa povezanom stranom pažnja je usmjerena na suštinu odnosa, a ne samo na pravni oblik.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.30. Izvještavanje o segmentima

Poslovni segment predstavlja grupu sredstava i poslovnih aktivnosti u pružanju usluga koje podliježu rizicima i koristima različitim od onih u nekim drugim poslovnim segmentima.

Geografski segment obezbjeđuje proizvode ili usluge unutar određenog privrednog okruženja koji podliježe rizicima i koristima različitim od onih segmenata koji posluju u nekim drugim privrednim okruženjima.

Banka prati i objavljuje poslovanje po poslovnim segmentima (država, privreda, stanovništvo) i po geografskom segmentu (filijale).

3.31. Ključne računovodstvene procjene i pretpostavke

Banka vrši procjene i pretpostavke o efektima koje će iznosi sredstava i obaveza sadržani u finansijskim izvještajima imati u narednoj finansijskoj godini. Procjene i prosuđivanja se kontinuirano vrednuju i zasnivaju na historijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se vjeruje da će u datim okolnostima biti razumna.

Gubici od umanjenja vrijednosti kredita, depozita kod drugih banaka i drugih rizičnih sredstava i vanbilansnih stavki

Banka mjesečno vrši pregled kreditnog portfolia i ostalih rizičnih sredstava i vanbilansne stavke u cilju procjene umanjenja vrijednosti. Banka prosuđuje da li bi se umanjenje vrijednosti kredita trebalo prikazati u izvještaju dobiti i gubitka, te prosuđuje da li postoje pouzdani dokazi koji pokazuju da će doći do smanjenja budućih novčanih tokova od kreditnog portfolia za kredite i garancije prije nego se smanjenje može identifikovati na pojedinačnim kreditima u tom portfoliu.

Otpremnine i godišnji odmori

Troškovi za dugoročna rezervisanja koja se odnose na buduće odlive za otpremnine kod odlaska zaposlenih u penziju, formiraju se na bazi aktuarskog obračuna u skladu sa MRS 19. Za ovaj obračun Banka angažuje ovlaštenog aktuara koji vrši obračun na bazi podataka iz kadrovske evidencije Banke prema predviđenom vremenu penzionisanja zaposlenih. Sadašnja vrijednost buduće obaveze izračunava se primjenom diskontne kamatne stope. Ova rezervisanja se upotrebljavaju isključivo za pokrivanje troškova za koja su i oblikovana. Na kraju svake poslovne godine Banka provjeri realnu vrijednost ovih rezervisanja. Ukoliko se procijeni da su rezervisanja veća ili manja od procijenjenog iznosa, razlika će se odraziti kroz prihod ili rashod.

Ovlašteni aktuar je u 2017. godini uradio izračun rezervisanja za otpremnine 2017. i 2018. godinu, u skladu sa MRS 19 i Banka je izvršila potrebna usklađivanja. U godinama kada ovlašteni aktuar ne radi izračun, Banka prema Uputstvu NLB Grupe vrši provjeru potrebnih rezervisanja.

Procjena kratkoročnih rezervisanja za neiskorištene godišnje odmori vrši se prema broju dana neiskorištenih godišnjih odmora na dan bilansa stanja i prosječnoj neto dnevnicu Banke na nivou 2017. godine.

Sudski sporovi

Uprava Banke vrši procjenu iznosa rezervisanja za odliv sredstava po osnovu sudskih sporova na bazi procjene vjerovatnoće da će do odliva sredstava zaista doći prema ugovorenoj ili zakonskoj obavezi iz prošlih perioda. Više informacija o sudskim procesima u toku navodi se u okviru *Napomene 25*.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (*nastavak*)

3.31. Ključne računovodstvene procjene i pretpostavke (*nastavak*)

Porez na dobit

Banka podliježe obavezi plaćanja poreza na dobit u Federaciji Bosne i Hercegovine i u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine. Banka priznaje obavezu za očekivane efekte pitanja proizašlih iz revizije, na osnovu procjene da li će doći do dodatnog plaćanja poreza. Ukoliko se konačan ishod bude razlikovao od prvobitno knjiženih iznosa, razlika će se odraziti na iznose tekućeg i odloženog poreza na dobit.

Prosječna efektivna poreska stopa Banke objavljena je u *Napomeni 10*.

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke

4.1. Strategija upravljanja rizicima

Strategija upravljanja rizicima predstavlja dio ukupnog sistema upravljanja rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju i usklađena je sa poslovnom politikom i strategijom Banke.

U Strategiju su uključene smjernice Strategije rizika NLB Grupe. Osnovna svrha Strategije je definisanje ključnih rizika uz istovremeno postizanje definisanih srednjoročnih strateških ciljeva Banke kao i ispunjavanje svih zahtjeva, kako, lokalnog regulatora, tako i usmjerenja NLB d.d., uključujući i zahtjeve Banka Slovenije i ECB na nivou NLB Grupe.

Strategija definiše koje vrste rizika je Banka spremna preuzeti, koji nisu prihvatljivi za Banku kao i strateške smjernice pri preuzimanju rizika određene u okviru upravljanju rizicima u Banci (kao što je Risk profil, ICAAP, ILAAP, Izrada budžeta i proces planiranja kapitala).

Na osnovu Strategije poslovanja i Risk Appetite, Strategija upravljanja rizicima detaljnije određuje bitne principe preuzimanja rizika koji se odnose na vrstu rizika (i povezane segmente ili vrste aktivnosti) koje je Banka spremna preuzeti, a koji nisu prihvatljivi / ili su prihvatljivi samo u vrlo ograničenom obimu.

Glavni principi Strategije upravljanja rizicima su sljedeći:

- uzimanje u obzir kriterija određenih u okviru Risk Appetite;
- uključivanje analize rizika u proces donošenja odluka na strateškom i operativnom nivou;
- fokusiranje na diverzifikaciju kako bi se izbjegla velika koncentracija na nivou portfolia;
- optimalno korištenje kapitala
- određivanje cijena u skladu sa odgovarajućim rizikom;
- potpuna usklađenost sa internim politikama/procedurama i važećim propisima

Glavni rizici uključuju kreditni rizik, rizik likvidnosti, tržišni rizik (uključujući valutni rizik i rizik kamatne stope), operativni rizik i rizik kapitala.

Standardi upravljanja rizicima u NLB Grupi predstavljaju polazište za postavku, organizaciju te aktivnosti na području upravljanja rizicima u Banci, kao članici NLB Grupe. Opisana usmjerenja odnosno »minimalni standardi« na području upravljanja kreditnim, nekreditnim i operativnim rizicima predstavljaju za članice NLB Grupe osnovna polazišta, kojim je potrebno prilagoditi poslovne politike, organizaciju, postupke rada te sistem izvještavanja.

Standardi definišu osnovne smjernice kao i konkretne kratkoročne i dugoročne zadatke, rokove implementacije kao i osobe/odjele koji su za to zaduženi.

Smjernice Standarda upravljanja rizicima NLB Grupe ugrađene su u sljedeća akta:

- Mjerila i postupci za odobravanje plasmana u NLB Grupi (sa priložima),
- Politika kreditiranja nefinansijskih društava u NLB d.d. i NLB Grupi,
- Program upravljanja kreditnim rizikom,
- Program upravljanja deviznim rizikom,
- Politika i procedure praćenja izloženosti riziku kamatnih stopa,
- Politika upravljanja operativnim rizicima,
- Politika i procedure upravljanja rizikom likvidnosti,
- Politika upravljanja dužničkim vrijednosnim papirima,
- Metodologija bonitetne klasifikacije – opća metodologija.

4.2. Upravljanje kreditnim rizikom

Banka je izložena kreditnom riziku, koji predstavlja rizik gubitka zbog neispunjavanja dužnikove novčane obaveze prema banci. Na temelju raspoređivanja plasmana, odnosno zajmoprimaca u rizične skupine, Banka identifikuje, odnosno utvrđuje mogući nivo kreditnih gubitaka, tj. opći kreditni rizik i potencijalni kreditni gubitak.

Procjenu kreditnih gubitaka Banka vrši pojedinačno po svakom dužniku odnosno grupi povezanih lica. Banka redovno prati navedene rizike i preispituje ih u skladu sa internim programima i politikama i Odlukama FBA.

Utvrđivanje obezvređenja uključuje značajan nivo procjena od strane rukovodstva. Iskustva iz prethodnih godina su pokazala da se banke mogu suočiti sa značajnim gubicima u vrijeme krize, što može imati značajan uticaj na finansijske izvještaje pa čak i ugroziti nastavak poslovanja.

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke *(nastavak)*4.2. Upravljanje kreditnim rizikom *(nastavak)*

Banka upravlja kreditnim rizikom redovnom analizom sposobnosti postojećih i potencijalnih zajmoprimatelja da otplate svoje obaveze po glavnici i kamatama i promjenom kreditnih limita po potrebi u skladu sa utvrđenim procedurama za odobravanje kredita, drugog plasmana, vršenje ulaganja i preuzimanje potencijalne vanbilansne obaveze. Pored toga, svojom izloženošću kreditnom riziku djelomično upravlja i svođenjem na najmanju moguću mjeru svih oblika rizika vezanih za kvalitet, koncentraciju, osiguranje naplate odnosno instrumente za obezbjeđenje naplate (većina kredita osigurana je instrumentima osiguranja i to garancijama, hipotekama i drugim vrstama osiguranja), dospijeće i valutu.

Sektor za upravljanje rizicima izrađuje Prijedlog za bonitetnu klasifikaciju i određivanje gornje granice zaduženja ukoliko je izlaganje Banke kreditnom riziku prema pojedinačnom korisniku ili grupi povezanih lica (kreditni, garancije i akreditivi i dr.) veće od 0,05% osnovnog kapitala Banke.

Za izloženost prema pojedinačnom korisniku ili grupi povezanih lica do 200 hiljada BAM, odluku o bonitetnoj klasifikaciji i određivanju gornje granice zaduženja donosi kreditni odbor Sektora za poslovanje sa stanovništvom.

Odluku o bonitetnoj klasifikaciji i određivanju gornje granice zaduženja za iznose od 200 hiljada BAM do 400 hiljada BAM donosi kreditni odbor Sektora za poslovanje s privredom, dok za izloženost preko 400 hiljada BAM odluku donosi Kreditni odbor Banke.

Bonitetna klasifikacija i određivanje gornje granice zaduženja („GGZ“) izvodi se, ne samo za materijalno važne klijente (izloženost preko 5,0 miliona EUR) i one klijente čije odobravanje plasmana je u nadležnosti Nadzornih odbora članica NLB Grupe (izloženost preko 10% osnovnog kapitala Banke), nego i za sve klijente NLB Grupe odnosno i za klijente koji su isključivo u nadležnosti članica NLB Grupe. Pred kraj 2017. godine pokrenute su aktivnosti kako bi se sistem takozvanog "GGZ-a" prilagodio za risk ocjenu na nivou transakcije, a sve sa ciljem da se isto počne primjenjivati početkom 2018. godine.

Ukupna izloženost kreditnom riziku	2017.	2016.
Novčana sredstva i računi kod Centralne banke BiH (CBBiH)	238.335	230.214
Plasmani bankama	49.774	47.827
Kreditni komitentima	651.423	611.800
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	74.989	62.263
Ostala finansijska imovina (napomena 17)	2.301	1.816
	<u>1.016.822</u>	<u>953.920</u>

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke (nastavak)

4.2. Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)

Sljedeća tabela prikazuje maksimalnu izloženost kreditnom riziku

<i>Finansijska imovina</i>	Ukupna knjigovodstvena vrijednost	Umanjenje vrijednost	Ukupna neto knjigovodstvena vrijednost
31. decembar 2017.			
Novčana sredstva i računi kod CBBH (<i>Napomena 11</i>)	238.335	-	238.335
Plasmani bankama (<i>Napomena 12</i>)	49.774	-	49.774
Kreditni komitentima (<i>Napomena 13</i>)	724.684	(73.261)	651.423
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju (<i>Napomena 14</i>)	75.005	(16)	74.989
Ostala finansijska imovina (<i>Napomena 17</i>)	4.424	(2.123)	2.301
	<u>1.092.222</u>	<u>(75.400)</u>	<u>1.016.822</u>
Potencijalne obaveze (<i>Napomena 25</i>)	130.128	(3.261)	126.867
Ukupno	<u>1.222.350</u>	<u>(78.661)</u>	<u>1.143.689</u>
31. decembar 2016.			
Novčana sredstva i računi kod CBBH (<i>Napomena 11</i>)	230.214	-	230.214
Plasmani bankama (<i>Napomena 12</i>)	47.827	-	47.827
Kreditni komitentima (<i>Napomena 13</i>)	688.684	(76.884)	611.800
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju (<i>Napomena 14</i>)	62.263	-	62.263
Ostala finansijska imovina (<i>Napomena 17</i>)	3.843	(2.027)	1.816
	<u>1.032.831</u>	<u>(78.911)</u>	<u>953.920</u>
Potencijalne obaveze (<i>Napomena 25</i>)	116.486	(2.637)	113.849
Ukupno	<u>1.149.317</u>	<u>(81.548)</u>	<u>1.067.769</u>

Banka vrši redovne formalne preglede aktive i to individualno za svakog klijenta, a procjena kreditnog rizika se vrši mjesečno na osnovu sljedećih kriterija:

1. urednost klijenta u izmirenju obaveza,
2. ocjena klijentove poslovne, finansijske i kapitalne snage,
3. procjena poslovne pozicije klijenta u okviru privredne grane,
4. ocjena menadžmenta,
5. kvalitet poslovnog odnosa s klijentom,
6. ocjena kvaliteta i utrživosti instrumenata osiguranja naplate potraživanja.

Izloženost kreditnom riziku po osnovu kredita datih komitentima, neto i sredstva kod drugih banaka, po kategorijama, data je u nastavku:

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke (nastavak)

4.2. Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)

31. decembar 2017.	Banke		Kreditni komitentima		Ukupno	
	Bruto	Rezervisanja za rizik	Bruto	Rezervisanja za rizik	Bruto	Rezervisanja za rizik
A	19.733	-	389.365	3.892	409.098	3.892
B	30.041	-	215.520	4.667	245.561	4.667
C	-	-	49.131	7.058	49.131	7.058
D	-	-	23.138	15.300	23.138	15.300
E	-	-	47.530	42.344	47.530	42.344
Ukupno	49.774	-	724.684	73.261	774.458	73.261
Ukupno (neto)		49.774		651.423		701.197

31. decembar 2016.	Banke		Kreditni komitentima		Ukupno	
	Bruto	Rezervisanja za rizik	Bruto	Rezervisanja za rizik	Bruto	Rezervisanja za rizik
A	21.252	-	371.298	1.029	392.550	1.029
B	26.575	-	181.745	4.227	208.320	4.227
C	-	-	44.000	6.939	44.000	6.939
D	-	-	44.622	23.133	44.622	23.133
E	-	-	47.015	41.552	47.015	41.552
Ukupno	47.827	-	688.680	76.880	736.507	76.880
Ukupno (neto)		47.827		611.800		659.627

Gubici zbog umanjnja vrijednosti i politika rezervisanja

Obezvrijeđeni krediti i hartije od vrijednosti su oni krediti i vrijednosni papiri za koje Banka utvrdi da nije vjerovatno da će moći da naplati svu dospjelu glavnica i kamatu prema odredbama ugovora o kreditu/vrijednosnim papirima. Pojedinačno značajna izloženost je ukupno izlaganje Banke kreditnom riziku prema jednom klijentu ili grupi povezanih lica koja prelazi iznos od 100 hiljada BAM. Pojedinačna procjena kreditnog rizika se vrši za pojedinačno značajne izloženosti i izloženosti za koje postoji dokaz o umanjenju vrijednosti. Potraživanja od klijenata, koja ne pokazuju znakove umanjenju vrijednosti potraživanja, odnosno za koje procjenjivač misli da će u potpunosti biti naplaćena u ugovorno određenim iznosima i rokovima, ista se označavaju kao bez dokaza o umanjenju vrijednosti potraživanja i uključuju u grupe za zajedničku procjenu umanjenja vrijednosti odnosno rezervisanja.

Banka vrši procjenu ispravke vrijednosti potraživanja koja predstavljaju procjenu Banke o nastalim gubicima u svom kreditnom portfoliju.

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke (*nastavak*)4.2. Upravljanje kreditnim rizikom (*nastavak*)

Klasifikacija potraživanja se zasniva na analizi kašnjenja u izmirivanju obaveza i indikatora povrata. U slučaju pojedinačne ispravke vrijednosti kredita, budući procijenjeni tokovi gotovine se diskontuju u skladu sa zahtjevima MRS 39, kako bi se došlo do odgovarajućeg iznosa ispravke vrijednosti.

Kolaterali

Za većinu plasmana odobrenih klijentima, Banka zahtijeva sredstva obezbjeđenja.

Obezbjeđenje se najčešće sastoji od jednog ili više instrumenata obezbjeđenja koji slijede:

- zaloga novčanog depozita,
- zaloga vrijednosnih papira,
- zaloga nekretnina uključujući zabilježbu prvenstvenog reda hipoteke,
- zaloga plemenitih metala,
- zaloga pokretnih stvari,
- neopozive garancije,
- osiguranje kod osiguravajuće organizacije,
- mjenice.

Pored navedenih obezbjeđenja za obezbjeđenja plasmana Banke koriste se i:

- sudužništvo,
- cesije i asignacije,
- administrativne zabrane na mjesečna primanja ili saglasnosti o zaplijeni,
- te iznimno jemstvo pravnih i fizičkih lica,

Banka zadržava pravo da zatraži bilo koju drugu vrstu instrumenta (ili varijacije gore navedenih instrumenata) koju smatra neophodnom.

Procjena fer vrijednosti umanjenih sredstava je zasnovana na vrijednosti instrumenta obezbjeđenja procijenjenog u trenutku zaduživanja i ažurira se periodično u skladu sa relevantnom kreditnom politikom.

Kreditna izloženost i vrijednost kolaterala prije diskontiranja za kredite date komitentima i sredstva kod drugih banaka:

	Maksimalna izloženost kreditnom riziku	Fer vrijednost kolaterala
31. decembar 2017.		
Kreditna izloženost, neto	701.197	1.065.232
Vanbilansna izloženost, neto	126.867	67.224
Ukupno	828.064	1.132.456
31. decembar 2016.		
Kreditna izloženost, neto	659.627	1.039.390
Vanbilansna izloženost, neto	113.849	74.827
Ukupno	773.476	1.114.217

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke (*nastavak*)

4.2. Upravljanje kreditnim rizikom (*nastavak*)

Od ukupnog iznosa kolaterala, na dan 31. decembra 2017. godine, na poslovne i stambene nekretnine se odnosi 472.936 hiljada BAM, a ostalo su depoziti, pokretna imovina, zalihe, garancije, administrativne zabrane, jemstva i mjenice.

Na dan 31. decembra 2016. godine, od ukupnog iznosa kolaterala na poslovne i stambene nekretnine odnosilo se 523.312 hiljade BAM.

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke (nastavak)

4.2. Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)

Dospijeće i umanjenje vrijednosti potraživanja po kreditima, koja obuhvataju kredite komitentima i plasmane bankama, može se prikazati kako slijedi:

	Nedospjela potraživanja čija vrijednost nije umanjena	Dospjela potraživanja čija vrijednost nije umanjena	Nedospjela potraživanja za koja je pojedinačno umanjena vrijednost	Dospjela potraživanja za koja je pojedinačno umanjena vrijednost	Nedospjela potraživanja za koja je grupno umanjena vrijednost	Dospjela potraživanja za koja je grupno umanjena vrijednost	Pojedinačno umanjenje vrijednosti	Grupno umanjenje vrijednosti	Ukupno
31. decembar 2017.									
Vlade	-	-	-	-	5.284	-	-	(90)	5.194
Kompanije	9.936	220	20.836	36.441	257.624	456	(38.123)	(7.867)	279.523
Banke	49.774	-	-	-	-	-	-	-	49.774
Nebankarske finansijske organizacije	-	-	-	-	3.493	-	-	(58)	3.435
Stanovništvo	1.708	8	10.400	18.852	358.430	996	(22.151)	(4.972)	363.271
Ukupno	61.418	228	31.236	55.293	624.831	1.452	(60.274)	(12.987)	701.197
31. decembar 2016.									
Vlade	-	-	-	-	412	-	-	(8)	404
Kompanije	10.202	25	21.929	50.231	248.889	684	(47.400)	(9.017)	275.543
Banke	47.826	-	1	-	-	-	-	-	47.827
Nebankarske finansijske organizacije	-	-	-	-	3.118	-	-	(45)	3.073
Stanovništvo	1.878	8	10.760	18.555	321.135	858	(19.323)	(1.091)	332.780
Ukupno	59.906	33	32.690	68.786	573.554	1.542	(66.723)	(10.161)	659.627

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke (*nastavak*)4.2. Upravljanje kreditnim rizikom (*nastavak*)

Starosna struktura potraživanja po kreditima, dospjelih i nedospjelih, a za koje nije ili je izvršeno umanjnje vrijednosti na dan 31. decembra, je kako slijedi (obuhvaćeni su krediti komitentima i plasmani bankama):

	Nedospjela potraživanja čija vrijednost nije umanjena	Dospjela potraživanja čija vrijednost nije umanjena	Nedospjela potraživanja za koja je pojedinačno umanjena vrijednost	Dospjela potraživanja za koja je pojedinačno umanjena vrijednost	Nedospjela potraživanja za koja je grupno umanjena vrijednost	Dospjela potraživanja za koja je grupno umanjena vrijednost	Pojedinačno umanjenje vrijednosti	Grupno umanjenje vrijednosti	Ukupno
31. decembar 2017.									
Bez kašnjenja	61.418	3	31.236	-	624.831	-	(13.446)	(12.912)	691.130
Do 30 dana	-	5	-	115	-	1.093	(38)	(33)	1.142
Od 30 do 90 dana	-	-	-	575	-	337	(328)	(38)	546
Preko 90 dana	-	220	-	54.603	-	22	(46.462)	(4)	8.379
Ukupno	61.418	228	31.236	55.293	624.831	1.452	(60.274)	(12.987)	701.197
31. decembar 2016.									
Bez kašnjenja	59.906	-	32.690	-	573.554	-	(14.956)	(10.098)	641.096
Do 30 dana	-	33	-	3.288	-	1.189	(1.657)	(36)	2.817
Od 30 do 90 dana	-	-	-	4.801	-	345	(3.188)	(24)	1.934
Preko 90 dana	-	-	-	60.697	-	8	(46.922)	(3)	13.780
Ukupno	59.906	33	32.690	68.786	573.554	1.542	(66.723)	(10.161)	659.627

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke (nastavak)

4.2. Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)

Kreditni portfolio po sektorima je prikazana u tabeli ispod. Obračunate kamate i naknade, koje uvećavaju potraživanja po kreditima i plasmane bankama, te razgraničeni unaprijed naplaćeni prihodi, za koje se umanjuju potraživanja po kreditima i plasmani bankama, su u tabeli prikazani na izdvojenim pozicijama.

	BAM	2017. %	BAM	2016. %
Stanovništvo	388.648	50,25	351.611	47,77
Trgovina	165.965	21,46	167.319	22,73
Rudarstvo i industrija	98.745	12,77	101.186	13,75
Finansijske institucije	54.192	7,01	51.173	6,95
Građevinarstvo	16.069	2,08	23.530	3,20
Transport i komunikacije	20.472	2,65	14.722	2,00
Trgovina nekretninama	5.670	0,73	5.417	0,73
Usluge, turizam i ugostiteljstvo	6.301	0,81	8.780	0,19
Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	6.996	0,90	7.476	1,01
Ostalo	10.380	1,34	4.901	0,67
	773.438	100,00	736.115	100,00
Kamate i naknade	3.450		3.524	
Razgraničene unaprijed naplaćene naknade za obradu kredita (MRS 18)	(2.430)		(3.128)	
	774.458		736.511	
Umanjenje: Ispravke vrijednosti	(73.261)		(76.884)	
	701.197		659.627	

Problematicni plasmani

Pod problematičnim plasmanima se podrazumijevaju plasmani Banke razvrstani u bonitetne razrede D i E. Upravljanje problematičnim plasmanima se obavlja u Sektoru za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom. Za sva pravna lica sa ocjenom D i E čija je ukupna izloženost klijenta ili grupe povezanih lica iznad 1.000 EUR se odmah, po ispunjenju ovih kriterija, pristupa proceduri prenosa klijenta iz poslovnih dijelova u Sektor za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom.

Sektor je od 01.06.2017. godine podijeljen u dva organizaciona dijela, Odjel za naplatu pravna lica i Odjel za naplatu fizička lica, gdje se odvijaju i prate procesi rane, kasne i sudske naplate potraživanja od problematičnih klijenata.

Proces naplate potraživanja za fizička lica je centralizovan i u nadležnosti je Odjela za naplatu fizičkih lica.

Sve aktivnosti naplate potraživanja za fizička lica se poduzimaju isključivo od strane Odjela za naplatu fizičkih lica i počinju od prvog dana kašnjenja klijenta kroz ranu naplatu i nastavljaju kroz aktivnosti kasne naplate i pokretanje sudskog postupka sve dok se ne zatvore potraživanja ili se klijent ne oporavi.

U proces naplate za pravna lica Odjel za naplatu pravna lica se uključuje sa aktivnostima naplate počev od 31 dana kašnjenja što podrazumijeva zajednički rad na klijentima u dijelu posjeta, sastanak, definisanje strategija naplate za klijenta zajedno sa Sektorom za privredu. Sa razvrstavanjem klijenta u bonitetni razred D i E, klijent prelazi u nadležnost Odjela za naplatu pravnih lica gdje se dalje definiše strategija naplate pojedinačno za svakog klijenta (restruktuiranje, nagodba, naplata iz kolaterala, pokretanje i vođenje sudskog postupka).

Ukoliko klijenti koji su u nadležnosti Sektora za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom uspostave kontinuitet u plaćanju bez kašnjenja i izađu iz finansijskih poteškoća nakon perioda oporavka, tada se kao oporavljeni vraćaju u Performing portfolio u nadležnost Sektora za privredu i Sektora za Stanovništvo.

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke (*nastavak*)4.2. Upravljanje kreditnim rizikom (*nastavak*)*Reprogrami i restrukturiranja*

Mjere restrukturiranja uključuju »ustupak« dužniku koji je posljedica pogoršanja ekonomskog i finansijskog položaja klijenta i nemogućnosti otplaćivanja duga pod prvobitno dogovorenim uslovima. »Ustupak« mogu biti promijenjeni uslovi prvobitnog ugovora (aneks) ili novi ugovor (refinansiranje).

Restrukturiranje obaveza ima za cilj da se klijentu omogući otplata obaveza u skladu sa njegovim realnim mogućnostima, uz obezbjeđenje efikasnije i sigurnije naplate potraživanja Banke. U tom smislu Restrukturiranje obaveza predstavlja izmjenu uslova ugovorenih prilikom odobravanja kredita (npr. produženje rokova otplate, smanjenje kamatne stope i sl.). Odluku o restrukturiranju obaveza klijenta donosi nadležni organ, u skladu sa ovlaštenjima utvrđenim Odlukom o ovlaštenjima u kreditnom poslovanju. Komitentima, razvrstanim u bonitetnu grupu E, krediti se ne refinansiraju/reprogramiraju.

Restrukturirane izloženosti mogu da budu identifikovane i u nenaplativom (NPE) i u naplativom (PE) dijelu portfolija.

	Broj ponovno ugovorenih kredita (broj transakcija)	Bruto kreditna izloženost
31. decembar 2017.		
Pravna lica	78	29.680
Fizička lica i poduzetnici	45	541
Ukupno	123	30.221
31. decembar 2016.		
Pravna lica	105	52.626
Fizička lica i poduzetnici	60	699
Ukupno	165	53.295

Intenzivno praćenje klijenata

Za klijente koji zahtijevaju pažljivu obradu i praćenje poslovanja, Banka uvodi intenzivno praćenje. Takve klijente Banka zbog različitih uzroka u poslovanju (veliki obim plasmana, izrazito negativan trend poslovanja, povećanje zaduženosti, utvrđivanje adekvatnosti kapitala klijenta, neplaćanje ili neredovno plaćanje obaveza) uvrštava na listu za intenzivno praćenje. Inicijativu za prenos klijenta na intenzivno praćenje, osim nadležnog komercijaliste, može dati Watch Loan Committee (WLC), Sektor za upravljanje rizicima prilikom bonitetnog razvrstavanja i utvrđivanja gornje granice zaduženja, članovi Kreditnog odbora Banke i članovi Uprave Banke. Prilikom prenosa klijenta na intenzivno praćenje neophodno je navesti razloge koji su doveli do inicijative za prenos.

Praćenje klijenata na ICL doprinosi smanjenju kreditnog rizika i prelazaka u NPL, jer se usvajanjem mjera i daljnjih aktivnosti koje će se poduzimati prema klijentu pokušava postići:

- smanjenje izloženosti Banke prema klijentu
- moguće sticanje dodatnih instrumenata osiguranja (kolateralna),
- razmatranje raznih workout opcija (restruktuiranje, repossession, oporavak)
- rasprava o ključnim problemima u poslovanju klijenta
- provjera adekvatnosti klasifikacije kreditnog rejtinga klijenta.

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke (nastavak)

4.2. Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)

Intenzivno praćenje klijenata prestaje u sljedećim slučajevima:

- razrješenjem svih plasmana Banke prema klijentu (naplatom ili otpisom),
- zbog poboljšanja položaja klijenta i prerazvrstavanja u viši bonitetni razred (ostvaruje ciljne vrijednosti pokazatelja ili drugih postavljenih ciljeva),
- zbog ocjene klijenta u bonitetni razred D ili E,
- pokretanjem stečajnog postupka nad klijentom,
- u drugim slučajevima kada rukovodstvo Banke donese odluku o prestanku intenzivnog praćenja klijenta.

Donošenje odluke o uvrštavanju klijenta na listu za intenzivno praćenje je u nadležnosti Watch loan committee.

Vanbilansne stavke

(a) Obaveze po kreditima

Datumi ugovorenih iznosa finansijskih instrumenata Banke iz vanbilansa kojima se obavezala na kreditiranje komitenata su prikazani u tabeli ispod.

	Do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Na dan 31. decembra 2017.				
Obaveze po kreditima	81.476	485	40	82.001
Na dan 31. decembra 2016.				
Obaveze po kreditima	62.645	109	-	62.754

(b) Ostale finansijske obaveze - garancije

Ostale finansijske obaveze su takođe uključene u tabelu ispod, bazirano na najranijem datumu dospijeća po ugovoru.

	Do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Na dan 31. decembra 2017.				
Ostale finansijske pomoći	35.758	12.364	5	48.127
Na dan 31. decembra 2016.				
Ostale finansijske pomoći	38.911	14.821	-	53.732

Mjerenje rizika

Mjerenje izloženosti tržišnim rizicima vrši se u skladu sa zakonskom regulativom i metodologijom za mjerenje izloženosti na nivou NLB Grupe na standardizovanim obrascima. U NLB Grupi provodi se relativno konzervativna politika upravljanja tržišnim rizicima koja se ogleda u odgovarajućim ograničenjima i procedurama u politikama i drugim aktima na nivou NLB Grupe.

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke (nastavak)

4.3. Tržišni rizik

Opšti zahtjevi

Banka je izložena tržišnom riziku koji predstavlja rizik da će dolaziti do promjena fer vrijednosti budućih gotovinskih tokova finansijskog instrumenta usljed promjena cijena na tržištu. Tržišni rizik proističe iz otvorenih pozicija u kamatnoj stopi, valuti i kapitalnim proizvodima, koji su svi izloženi općim i specifičnim tržišnim kretanjima i promjenama u nivou proizvoljnosti tržišnih stopa i cijena kao što su kamatne stope, kurs stranih valuta i cijene kapitala. Uprava postavlja ograničenja i daje uputstva za praćenje i umanjivanje tržišnog rizika, koje redovno nadgledaju odbori za upravljanje rizikom Banke.

U oblasti upravljanja tržišnim rizicima ključno je razgraničenje odgovornosti između praćenja i upravljanja tržišnim rizicima. Izloženost nekreditnim rizicima redovno prati Odjel za upravljanje nekreditnim rizicima i kontroliše da li su pozicije po pojedinim vrstama rizika u okviru definisanih granica. Otvorenim pozicijama upravlja Odjel za upravljanje bilansom Banke održavajući ih unutar utvrđenih limita.

Ublažavanje rizika

Sektor za upravljanje sredstvima dnevnim konverzijama valuta održava deviznu poziciju u zakonski i interno utvrđenim limitima. Sektor Banke kontinuirano preduzima različite aktivnosti kojima svodi tržišne rizike na najmanju moguću mjeru.

Kontrola i monitoring rizika

Kontrolom rizika prati se usklađenost sa određenim zakonskim i internim limitima. Monitoring i upravljanje tržišnim rizicima podržani su internim metodologijama koje su prilagođene Basel standardima. U skladu sa zahtjevima Banke Slovenije, NLB Grupa osigurava dovoljno kapitala za pokriće potencijalnih neočekivanih gubitaka nastalih zbog izloženosti valutnom i drugim tržišnim rizicima.

4.4. Upravljanje valutnim rizikom

Valutni rizik predstavlja izloženost Banke mogućem uticaju promjena deviznih kurseva i opasnost da nepovoljne promjene rezultiraju gubicima Banke u BAM (domaćoj valuti). Nivo rizika predstavlja funkciju visine i dužine trajanja izloženosti Banke mogućim promjenama deviznih kurseva, i zavisi od visine zaduženja Banke u inostranstvu i stepena valutne usklađenosti aktive i pasive bilansa i vanbilansa Banke, tj. stepena usklađenosti njenih valutnih tokova.

Izloženost valutnom riziku proizlazi iz kreditnih, depozitnih, investicijskih aktivnosti i aktivnosti trgovanja. Kontrolira se dnevno prema zakonskim i interno utvrđenim limitima po pojedinim valutama, te za aktivu i pasivu denominiranu u stranim valutama. Tokom godine otvorene valutne pozicije su se održavale u okviru limita propisanih Odlukama FBA i u okviru internih limita utvrđenih prema metodologiji NLB Grupe.

Obzirom da je u skladu sa Currency board aranžmanom, valuta BAM fiksno vezana za EUR, Banka nije izložena promjenama kursa EUR. Oscilacije ostalih valuta nisu imale značajan utjecaj na izloženost Banke deviznom riziku, obzirom da se otvorenost devizne pozicije svodila na minimum.

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke (nastavak)

4.4 Upravljanje valutnim rizikom (nastavak)

Banka je imala sljedeću deviznu poziciju

Na dan 31. decembra 2017.	EUR	USD	BAM	Ostale valute	Ukupno
Finansijska aktiva					
Novčana sredstva i računi kod CBBiH	3.986	287	233.011	1.051	238.335
Plasmani bankama i krediti komitentima	109	6.966	199.030	4.467	210.572
Plasmani bankama i krediti komitentima sa deviznom klauzulom	490.625	-	-	-	490.625
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	54	-	69.094	-	69.148
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju sa deviznom klauzulom	5.841	-	-	-	5.841
Ostala finansijska imovina	703	1	1.597	-	2.301
	<u>501.318</u>	<u>7.254</u>	<u>502.732</u>	<u>5.518</u>	<u>1.016.822</u>
Finansijske obaveze					
Finansijske obaveze po amortiziranom trošku	304.496	7.091	392.982	4.965	709.534
Finansijske obaveze po amortiziranom trošku sa deviznom klauzulom (EUR)	180.966	-	-	-	180.966
Ostale finansijske obaveze	1.903	46	8.405	114	10.468
	<u>487.365</u>	<u>7.137</u>	<u>401.387</u>	<u>5.079</u>	<u>900.968</u>
Devizna pozicija, neto	<u>13.953</u>	<u>117</u>	<u>101.345</u>	<u>439</u>	<u>115.854</u>
Na dan 31. decembra 2016.	EUR	USD	BAM	Ostale valute	Ukupno
Finansijska aktiva					
Novčana sredstva i računi kod CBBiH	3.987	380	224.643	1.204	230.214
Plasmani bankama i krediti komitentima	37.395	5.677	190.333	4.668	238.073
Plasmani bankama i krediti komitentima sa deviznom klauzulom	421.554	-	-	-	421.554
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	3.969	-	57.273	-	61.242
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju sa deviznom klauzulom	1.021	-	-	-	1.021
Ostala finansijska imovina	498	-	1.317	1	1.816
	<u>468.424</u>	<u>6.057</u>	<u>473.566</u>	<u>5.873</u>	<u>953.920</u>
Finansijske obaveze					
Finansijske obaveze po amortiziranom trošku	289.179	5.953	371.896	5.653	672.681
Finansijske obaveze po amortiziranom trošku sa deviznom klauzulom (EUR)	173.144	-	-	-	173.144
Ostale finansijske obaveze	3.895	9	2.867	39	6.810
	<u>466.218</u>	<u>5.962</u>	<u>374.763</u>	<u>5.692</u>	<u>852.635</u>
Devizna pozicija, neto	<u>2.206</u>	<u>95</u>	<u>98.803</u>	<u>181</u>	<u>101.285</u>

Finansijske obaveze po amortiziranom trošku uključuju obaveze prema bankama, komitentima i uzete kredite.

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke (*nastavak*)

4.5. Upravljanje rizikom kamatne stope

Operacije Banke su pod uticajem rizika promjene kamatnih stopa u onoj mjeri u kojoj kamatonosna aktiva i obaveze dospijevaju ili im se mijenjaju kamatne stope u različitim trenucima ili u različitim iznosima.

Kod varijabilnih kamatnih stopa, imovina i obaveze Banke podložni su i baznom riziku, koji predstavlja razliku u načinu određivanja cijena raznih indeksa varijabilnih kamatnih stopa, kao što su stopa štednje, šestomjesečni EURIBOR i različite vrste kamata. Aktivnosti upravljanja rizicima usmjerene su na optimiziranje neto kamatnog prihoda u skladu s poslovnim strategijom Banke, uz date tržišne kamatne stope.

Banka je izradila Politiku i procedure praćenja izloženosti riziku kamatnih stopa čiji je cilj upravljanje i ograničavanje potencijalnog gubitka Banke zbog promjena stranih i domaćih kamatnih stopa koje utiču na ekonomsku i tržišnu vrijednost Banke.

Za postizanje cilja Politike i procedura praćenja izloženosti riziku kamatnih stopa Banka identifikuje pozicije koje su osjetljive na promjenu kamatnih stopa, priprema podatke za obračun kamatno osjetljivih pozicija, utvrđuje metode mjerenja rizika, utvrđuje kontrolne mehanizme i utvrđuje limite, utvrđuje ovlaštenja i odgovornosti i izvještava.

Svrha upravljanja rizikom kamatne stope, kao segmentom upravljanja aktivom i pasivom, je da odredi optimalnu kamatnu stopu, a samim tim i prihod Banke, uzimajući u obzir uslove na tržištu i konkurentno okruženje, a da istovremeno kamatnu stopu usklađuje sa bančinom aktivom i pasivom. S obzirom na ovaj cilj, veoma je bitno da se procijeni osjetljivost prihoda prema naglim promjenama kamatne stope na tržištu.

U cilju zaštite izloženosti riziku kamatne stope, Banka ugovora varijabilnu kamatnu stopu, usklađuje strukturu kamatonosne aktive i obaveza na koje se plaća kamata i koristi druga sredstva upravljanja rizikom kamatnih stopa. Banka upravlja kamatnim rizikom tako što:

- adekvatno utvrđuje nivo kamatne marže, odnosno usklađuje visinu kamatnih stopa na pozicijama kamatno osjetljive aktive i pasive, uz istu ročnost i vremenski interval u okviru koga se ponovo utvrđuje visina kamatne stope; i/ili
- obezbjeđuje ročnu usklađenost kamatno osjetljive aktive i pasive (kada je utvrđena fiksna kamatna stopa) odnosno usklađuje rok (vremenski interval za ponovno utvrđivanje kamatnih stopa u slučaju kada se primjenjuje promjenljiva kamatna stopa).

Banka je izložena rizicima koji kroz efekte promjena visine kamatnih stopa na tržištu djeluju na njen finansijski položaj i tokove gotovine. Naredna tabela prikazuje izloženost Banke rizicima od promjene kamatnih stopa.

Pozicije aktive i pasive sa stanjem na dan 31. decembra 2017. i 2016. godine u tabeli su prikazane po knjigovodstvenoj vrijednosti i u skladu sa ugovorenom kamatnom stopom i datumom repricing-a.

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke (nastavak)

4.5. Upravljanje rizikom kamatne stope (nastavak)

	do 1 mjeseca	1-3 mjesec	3-12 mjeseci	1-5 godina	preko 5 godina	Beskamat no	Ukupno
31. decembar 2017.							
Finansijska aktiva							
Novčana sredstva i računi kod CBBH	196.819	-	-	-	-	41.516	238.335
Plasmani bankama	49.364	-	-	410	-	-	49.774
Krediti komitentima	391.743	75.271	162.399	13.209	3.742	5.059	651.423
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	-	4.985	50.404	18.159	1.266	175	74.989
Ostala finansijska imovina	2.301	-	-	-	-	-	2.301
Nefinansijska aktiva							
Materijalna i nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	21.691	21.691
Ostala nefinansijska aktiva	887	-	-	-	-	-	887
	641.114	80.256	212.803	31.778	5.008	68.441	1.039.400
Finansijske obaveze							
Depoziti banaka	4.312	-	5.858	147	-	-	10.317
Depoziti komitenata	351.200	6.660	21.157	58.271	455	399.218	836.961
Obaveze po uzetim kreditima	9	1.627	12.195	28.659	732	-	43.222
Ostale finansijske obaveze	10.440	6	22	-	-	-	10.468
Nefinansijske obaveze							
Ostala rezervisanja	3.311	-	1.160	208	212	-	4.891
Unaprijed naplaćeni prihodi	-	-	-	105	-	-	105
	369.272	8.293	40.392	87.390	1.399	399.218	905.964
Izloženost kamatnom riziku, neto	271.842	71.963	172.411	(55.612)	3.609	(330.777)	133.436

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke (nastavak)

4.5. Upravljanje rizikom kamatne stope (nastavak)

	do 1 mjeseca	1-3 mjesec	3-12 mjeseci	1-5 godina	preko 5 godina	Beskam atno	Ukupno
31. decembar 2016.							
Finansijska aktiva							
Novčana sredstva i računi kod CBBH	189.879	-	-	-	-	40.335	230.214
Plasmani bankama	47.360	-	-	467	-	-	47.827
Kreditni komitentima	348544	55.039	185.192	3.605	2.626	16.794	611.800
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	-	-	36.726	24.120	1.235	182	62.263
Ostala finansijska imovina	1.816	-	-	-	-	-	1.816
Nefinansijska aktiva							
Materijalna i nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	20.525	20.525
Ostala nefinansijska aktiva	677	-	-	-	-	-	677
	588.276	55.039	221.918	28.192	3.861	77.836	975.122
Finansijske obaveze							
Depoziti banaka	3.510	1	13.679	-	-	-	17.190
Depoziti komitenata	362.912	5.100	36.119	29.594	-	362.190	795.915
Obaveze po uzetim kreditima	662	706	7.982	19.998	3.372	-	32.720
Ostale finansijske obaveze	6.777	7	25	-	112	-	6.921
Nefinansijske obaveze							
Ostala rezervisanja	2.643	102	547	220	629	-	4.141
Unaprijed naplaćeni prihodi	-	-	-	-	-	-	-
	376.504	5.916	58.352	49.812	4.113	362.190	856.887
Izloženost kamatnom riziku, neto	(211.772)	49.123	163.566	(21.620)	(252)	(284.354)	1.118.235

U upravljanju kamatnim rizikom Banka koristi simulaciju očekivanih i ekstremnih promjena kamatnih stopa i uticaj tih promjena na izvještaj dobiti i gubitka.

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke (nastavak)

4.5. Upravljanje rizikom kamatne stope (nastavak)

U sljedećoj tabeli je prikazan uticaj očekivanih promjena kamatnih stopa na dobit Banke, a da su pri tome sve ostale varijable ostale nepromijenjene:

Osjetljivost bilansa uspjeha na promjenu kamatnih stopa za 31. decembar 2017.

Uvećanje kamatnih stopa	Uticaj na izvještaj dobiti i gubitka u BAM	Smanjenje kamatnih stopa	Uticaj na izvještaj dobiti i gubitka u BAM
+100 bp	1.699	-100 bp	(765)

Osjetljivost bilansa uspjeha na promjenu kamatnih stopa za 31. decembar 2016.

Uvećanje kamatnih stopa	Uticaj na izvještaj dobiti i gubitka u BAM	Smanjenje kamatnih stopa	Uticaj na izvještaj dobiti i gubitka u BAM
+100 bp	1.361	-100 bp	(846)

Kamatna osjetljivost kao posljedica promjena tržišnih kamatnih stopa utiče na dvije kategorije:

- visinu neto kamatnih prihoda,
- tržišnu vrijednost pojedinih finansijskih instrumenata (kamatno osjetljivih plasmana i izvora), što posljedično utiče na tržišnu vrijednost kapitala Banke

Osjetljivost bilansa uspjeha u tabeli pokazuje kako bi se promjena tržišnih kamatnih stopa, primijenjena na postojeću otvorenu kamatno osjetljivu poziciju, odrazila na finansijski rezultat Banke. Limit za prihodovni aspekt kamatnog rizika, koji se izražava kao pad neto kamatnog prihoda u slučaju paralelne promjene kamatnih stopa za 100 bp, iznosi 3% od kapitala. Efekat smanjenja kamatnih stopa za 100 bp, na dan 31.12.2017. godine iznosi 0,65% od kapitala.

U skladu s Politikom i procedurama praćenja izloženosti riziku kamatnih stopa Banka mora ispunjavati kriterij utjecaja paralelnog pomjeranja kamatne krivulje za 200 baznih poena, koji primjenjuje na postojeću otvorenu kamatnu poziciju po pojedinim vremenskim intervalima. Efekt simulacije, koji se od početka 2016. godine izračunava uz korištenje core depozita, ne smije premašiti 10% kapitala Banke. Core depoziti su depoziti za koje se pretpostavlja da će ostati u Banci neovisno o promjenama tržišnih kamatnih stopa. Izračunavaju se na osnovu kretanja depozita po viđenju privrede i stanovništva kroz višegodišnji period.

Osjetljivost tržišne vrijednosti finansijskih instrumenata na dan 31. decembar 2017. godine

Promjena kamatnih stopa	Efekat simulacije u 000 BAM	Efekat simulacije u odnosu na kapital
200 bp	659	0,56%

Osjetljivost tržišne vrijednosti finansijskih instrumenata na dan 31. decembar 2016. godine

Promjena kamatnih stopa	Efekat simulacije u 000 BAM	Efekat simulacije u odnosu na kapital
200 bp	552	0,46%

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke (*nastavak*)

4.6. Upravljanje rizikom likvidnosti

Definicija

Rizik likvidnosti je vjerovatnoća da Banka u budućnosti neće raspolagati s dovoljno novčanih sredstava za nesmetano obavljanje poslovnog procesa.

Rizik likvidnosti pojavljuje se u finansiranju aktivnosti Banke i u upravljanju pozicijama. Uključuje i rizik nesposobnosti finansiranja imovine u prikladnim rokovima i kamatama i rizik nesposobnosti likvidacije imovine po razumnoj cijeni i u prikladnom vremenskom okviru.

Opšti uslovi

Banka ima pristup različitim izvorima finansiranja. Sredstva se prikupljaju putem velikog broja instrumenata uključujući različite vrste depozita građana i pravnih osoba, uzete zajmove, dionički kapital kao i putem emitovanja obveznica. To povećava fleksibilnost izvora finansiranja, umanjuje zavisnost o jednom izvoru i općenito trošak finansiranja.

Banka nastoji održavati ravnotežu između kontinuiteta finansiranja i fleksibilnosti kroz upotrebu obaveza s različitim dospeljima. Banka kontinuirano procjenjuje rizik likvidnosti identificirajući i prateći promjene u finansiranju koje su potrebne za dostizanje poslovnih ciljeva koji su postavljeni u skladu sa strategijom Banke. Uz to, Banka ima portfolio likvidne imovine kao dio svoje strategije upravljanja rizikom likvidnosti.

Mjerenje rizika

Mjerenje rizika likvidnosti provodi se kroz izvještaj o strukturalnoj likvidnosti i gapova likvidnosti koji prikazuju dugoročiji aspekt obezbjeđivanja likvidnosti banke (na strani ulaganja, obaveza, veze između ulaganja i obaveza i strukture izvora finansiranja).

Banka redovno provodi stres testove likvidnosti.

Mjerenje izloženosti riziku obavlja se i primjenom Scoring modela.

Kontrola rizika

Banka usklađuje svoje poslovanje obzirom na rizik likvidnosti u skladu sa zakonskim odredbama i internim politikama održavanja rezervi likvidnosti, usklađenosti aktive i pasive te limitima i ciljnim pokazateljima likvidnosti. Odjel za upravljanje bilansom Banke dnevno upravlja rezervama likvidnosti osiguravajući Banci zadovoljenje potreba njenih klijenata.

Praćenje izloženosti riziku likvidnosti

U skladu sa Standardima upravljanja rizicima u NLB Grupi mjesečno se podnosi Izvještaj o strukturalnoj likvidnosti u kojem se prate sljedeći odnosi:

- udio izvora NLB-a u bilansnoj sumi,
- visina izvora NLB-a u odnosu na kapital Banke,
- udio nebankarske pasive u bilansnoj sumi,
- udio izvora 30 najvećih nebankarskih deponenata u ukupnoj bilansnoj sumi,
- odnos bruto kredita i depozita („Loan to deposit ratio“) (bruto krediti nebankarskom sektoru/depoziti nebankarskog sektora),
- odnos neto kredita (umanjenih za ispravke vrijednosti) i depozita (neto krediti nebankarskom sektoru/depoziti nebankarskog sektora),
- Liquidity coverage ratio (LCR) – zalihe visoko kvalitetnih likvidnih sredstava / neto odlivi u sljedećih 30 dana,
- Net Stable Funding Ratio (NSFR) – raspoloživi iznos sredstava za stabilno finansiranje / potrebni iznos sredstava za stabilno finansiranje,
- Udio nezaloženih likvidnih rezervi u ukupnoj aktivi,

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke (*nastavak*)

4.6. Upravljanje rizikom likvidnosti (*nastavak*)

- Udio nezaloženih likvidnih rezervi u nestabilnoj pasivi,
- Nezaložene likvidne rezerve u odnosu na potencijalne odlive pri jakom tromjesečnom stres testu,
- Stabilni depoziti po viđenju.

Mjesečno se izrađuju LGST izvještaji kojima se istovremeno prati ročna struktura aktive i pasive po periodima preostalog dospjeća i uticaj stres scenarija na statički prikaz gap-a likvidnosti (novčani tokovi iz ugovorenih poslova) koji je u nadležnosti Odjela za upravljanje rizicima. Na statičku projekciju dograđuje se dinamička koja uključuje plan budućih priliva i odliva u sljedećih godinu dana (dinamički prikaz je u nadležnosti Odjela za upravljanje bilansom Banke). Utvrđeni Stres scenariji se primjenjuju na statičku projekciju i zajedno sa budućim prilivima i odlivima izračunava se nivo potrebnih likvidnih sredstava kojim bi Banka morala raspolagati da bi mogla neometano poslovati u vanrednim okolnostima nastalim zbog hipotetičkih pojačanih odliva.

S ciljem uspostavljanja ranog sistema upozorenja Banka prati izloženost riziku likvidnosti kroz Scoring modele. Scoring modeli se sastoje od 22 pokazatelja podijeljena na šest grupa: regulatorni pokazatelji, interni pokazatelji likvidnosti i izvora finansiranja, pokazatelji aktive, pokazatelji kapitala, stres test i sistemski rizici.

Konačni rezultat određen je u postotku koji pokazuje u kojoj grupi rizika se Banka nalazi:

1. Nizak rizik likvidnosti	0% - 20%
2. Prihvatljiv rizik likvidnosti	20% - 40%
3. Umjeren rizik likvidnosti	40% - 60%
4. Visok rizik likvidnosti	60% - 80%
5. Ekstremno visok rizik likvidnosti	80% - 100%

Izloženost riziku likvidnosti Banke na dan 31. decembra 2017. godine je niska jer rezultat Scoring modela iznosi 15,85%.

U slučaju izloženosti visokom riziku likvidnosti Banka bi aktivirala Plan za upravljanje rizikom likvidnosti u iznimnim okolnostima.

Tabela u nastavku prikazuje analizu sredstava i obaveza po njihovom dospjeću, a na osnovu preostalog vremenskog perioda od datuma bilansa stanja do dogovorenog datuma plaćanja obaveza.

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke (nastavak)

4.6. Upravljanje rizikom likvidnosti (nastavak)

31. decembra 2017.	Do 1 mjeseca	1-3 mjeseca	3-12 mjeseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Bez ročnosti	Ukupno
<i>Finansijska aktiva</i>							
Novčana sredstva i računi kod CBBH	196.819	-	-	-	-	41.516	238.335
Plasmani bankama	49.367	-	-	411	-	-	49.778
Kreditni komitentima	45.612	61.302	204.168	308.809	136.874	2.301	759.066
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	76	4.999	50.438	18.185	1.269	83	75.050
Ostala finansijska imovina	-	-	-	-	-	-	-
<i>Nefinansijska aktiva</i>							
Materijalna i nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	21.691	21.691
Ostala nefinansijska aktiva	-	-	-	-	-	887	887
Ukupno	291.874	66.301	254.606	327.405	138.143	66.478	1.144.807
<i>Finansijske obaveze</i>							
Depoziti banaka	4.312	-	5.859	147	-	-	10.318
Depoziti komitenata	384.375	29.230	97.902	223.831	1.496	108.585	845.419
Obaveze po uzetim kreditima	38	1.685	12.423	29.213	742	-	44.101
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	-	10.468	10.468
<i>Nefinansijske obaveze</i>							
Ostala rezervisanja	-	-	-	-	-	4.891	4.891
Unaprijed naplaćeni prihodi	-	-	-	-	-	105	105
Ukupno	388.725	30.915	116.184	253.191	2.238	124.049	915.302
Izloženost riziku likvidnosti, neto	(96.851)	35.386	138.422	74.214	135.905	(57.571)	229.505

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke (nastavak)

4.6. Upravljanje rizikom likvidnosti (nastavak)

31. decembra 2016.	Do 1 mjeseca	1-3 mjeseca	3-12 mjeseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Bez ročnosti	Ukupno
Finansijska aktiva							
Novčana sredstva i računi kod CBBH	189.879	-	-	-	-	40.335	230.214
Plasmani bankama	47.362	-	-	467	-	-	47.829
Kreditni komitentima	51.166	52.681	209.223	284.729	110.387	-	708.186
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	73	3	36.736	24.157	1.244	122	62.335
Ostala finansijska imovina	0	-	-	160	-	1.656	1.816
Nefinansijska aktiva							
Materijalna i nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	20.525	20.525
Ostala nefinansijska aktiva	-	-	-	-	-	677	677
Ukupno	288.480	52.684	245.959	309.513	111.631	63.315	1.071.582
Finansijske obaveze							
Depoziti banaka	166	1	13.679	-	-	3.346	17.192
Depoziti komitenata	363.610	27.123	113.709	200.784	1.477	99.363	806.066
Obaveze po uzetim kreditima	712	804	8.386	20.951	3.404	-	34.257
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	-	6.810	6.810
Nefinansijske obaveze	-	-	-	-	-	4.141	4.141
Ostala rezervisanja	-	-	-	-	-	4.141	4.141
Unaprijed naplaćeni prihodi	-	-	-	-	-	111	111
Ukupno	364.488	27.928	135.774	221.735	4.881	113.771	868.577
Izloženost riziku likvidnosti, neto	(76.008)	(24.756)	110.185	87.778	106.750	50.456	203.005

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke (nastavak)

4.7. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

Plasmani bankama

Plasmani bankama uključuju međubankarske plasmane. Fer vrijednost plasmana sa fluktuirajućom kamatom i sa fiksnom kamatom predstavlja njihovu knjigovodstvenu vrijednost (Banka ima ograničen portfolio plasmana bankama s fiksnom kamatnom stopom i u pravilu se radi o plasmanima s vrlo kratkim dospeljećem).

Kredit i avansi dati komitentima

Fer vrijednost kredita i avansa datih komitentima predstavlja diskontovani iznos očekivanih budućih novčanih tokova od glavnice i kamate. Nakon početnog priznavanja, naknadno se vode po amortizovanoj vrijednosti primjenom metode efektivne kamatne stope. Na datum svakog bilansa stanja Banka procjenjuje da li postoji objektivan dokaz da li bi finansijska sredstva ili grupe finansijskih sredstava trebala biti umanjena. Smatra se da su finansijsko sredstvo, odnosno grupa finansijskih sredstava, obezvrijeđeni samo ukoliko postoji objektivan dokaz obezvrijeđenja koji proizilazi iz jednog ili više gubitaka nastalih nakon inicijalnog priznavanja sredstva, te ukoliko će pomenuti događaji (gubici) sigurno uticati na procijenjene buduće tokove gotovine.

Fer vrijednost kredita s fiksnom kamatnom stopom procjenjuje se diskontovanjem novčanih tokova primjenom trenutnih važećih kamatnih stopa na kredite sličnih uslova i obilježja. Budući da Banka ima ograničen portfolio zajmova i potraživanja s fiksnom kamatnom stopom i dužim dospeljećem, rukovodstvo vjeruje kako se fer vrijednost zajmova i potraživanja ne razlikuje značajno od njihove knjigovodstvene vrijednosti. Fer vrijednosti kredita s varijabilnim prinosom, a čija cijena se redovno preispituje i kod kojih nisu zapažene značajne promjene u kreditnom riziku, uglavnom su približne knjigovodstvenim iznosima i izračunavaju se na temelju analize diskontovanih novčanih tokova primjenom kamatnih stopa uvećanih za maržu kreditnog rizika, kako bi se uvažio uticaj specifičnog kreditnog rizika protustrane na vrednovanje.

Depoziti drugih banaka, komitenata, drugi depoziti, druge pozajmice i subordinirane obaveze

Za depozite po viđenju i depozite koji nemaju definisano dospeljeće, fer vrijednost je iznos plativ po viđenju na datum izvještavanja. Procijenjena fer vrijednost depozita s fiksnim dospeljećem i s promjenjivom kamatnom stopom približna je knjigovodstvenom iznosu na datum izvještavanja, a temelji se na novčanim tokovima diskontovanim trenutno ponuđenim kamatnim stopama na depozite sličnog preostalog dospeljeća. Vrijednost dugoročnih odnosa s depozitarima ne uzima se u obzir kod procjene fer vrijednosti. Obzirom na to da većina depozita Banke ima promjenjivu kamatnu stopu koja je ujedno i tržišna stopa, te da dugoročni depoziti s fiksnom kamatnom stopom čine manji dio ukupnih depozita, Uprava vjeruje da nema značajne razlike između fer vrijednosti tih depozita i njihove knjigovodstvene vrijednosti.

Fer vrijednost primljenih kredita izračunava se diskontovanjem budućih novčanih tokova na sadašnju vrijednost (preostalog duga i budućih kamata). Buduće kamate izračunavaju se sa trenutnom vrijednosti Euribora, a na izvještajni datum nema značajne razlike između fer vrijednosti primljenih kredita i njihove knjigovodstvene vrijednosti.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju

U bilansu banke se po fer vrijednosti vode dužnički vrijednosni papiri i vlasnički vrijednosni papiri (ulozi banke u kapital drugih pravnih lica). Svođenje na fer vrijednost obavlja se na kraju svakog mjeseca, a razlika u vrijednosti u odnosu na nabavnu vrijednost knjiži se u korist / na teret kapitala. Na dan 31. decembra 2016. ukupna tržišna vrijednost vrijednosnih papira, uključujući i obračunate kamate, iznosi 62.262 hiljada BAM.

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke (nastavak)

4.7.1. Fer vrijednost finansijske imovine i finansijskih obaveza Banke koji se mjere po fer vrijednosti na ponavljajućoj osnovi, iz perioda u period

U slijedećoj tabeli je predstavljen način utvrđivanja fer vrijednosti vrijednosnih papira raspoloživih za prodaju (posebno tehnike vrednovanja i ulazni podaci koji se koriste). Svođenje na fer vrijednost obavlja se na kraju svakog mjeseca, a razlika u vrijednosti u odnosu na nabavnu vrijednost knjiži se u korist/na teret kapitala.

	Fer vrijednost na dan 31. decembar 2017.	Fer vrijednost na dan 31. decembar 2016.	Hijerarhija fer vrijednosti
Dužnički vrijednosni papiri		Dužnički vrijednosni papiri:	
		• Trezorski zapisi Ministarstva Finansija Republike Slovenije 3.918 hiljada BAM	Nivo 1
Dužnički vrijednosni papiri:	Dužnički vrijednosni papiri:		
• Ministarstvo finansija FBiH (dugoročne obveznice) – 26.628 hiljada BAM	• Ministarstvo finansija FBiH (dugoročne obveznice) – 27.417 hiljada BAM		
• Ministarstvo finansija FBiH (kratkoročni trezorski zapisi) – 34.492 hiljada BAM	• Ministarstvo finansija FBiH (kratkoročni trezorski zapisi) – 30.805 hiljada BAM		
• Ministarstvo finansija RS (dugoročne obveznice) – 2.893 hiljada BAM			Nivo 2
• Ministarstvo finansija RS (kratkoročni trezorski zapisi) – 9.977 hiljada BAM			
• Kanton Sarajevo (dugoročne obveznice) – 916 hiljada BAM			
Vlasnički vrijednosni papiri:	Vlasnički vrijednosni papiri:		
• RVP FBiH – 14 hiljada BAM	• RVP FBiH – 14 hiljada BAM		
• UBBiH – 14 hiljada BAM	• UBBiH – 14 hiljada BAM		Nivo 3
• SWIFT Belgija – 55 hiljada BAM	• Privredna banka Sarajevo – 44 hiljade BAM		
	• SWIFT Belgija – 50 hiljada BAM		

Na dan 31. decembra 2017. godine, svi vrijednosni papiri su klasifikovani kao raspoloživi za prodaju (AFS) i služe kao rezerve likvidnosti. Vrednovanje se vrši po fer vrijednosti u skladu sa MRS i MSFI. Efekti vrednovanja su iskazani u Izvještaju o promjenama na kapitalu u okviru pozicije Ostala sveobuhvatna dobit/gubitak (Revalorizacione rezerve).

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke (nastavak)

4.7.2. Fer vrijednost finansijske imovine i finansijskih obaveza Banke koje se ne mjere po fer vrijednosti na ponavljajućoj osnovi

Fer vrijednost kredita i depozita izračunava se po različitim segmentima, proizvodima, vrsti kamatne stope i periodima preostalog dospijea. Izračuni su bazirani na neto vrijednosti kredita uvećanim za buduće kamate. Svi budući novčani tokovi iz glavnica i kamata se diskontuju na sadašnju vrijednost. Fer vrijednost odražava cijenu po kojoj bi se mogao prodati pojedini finansijski instrument, ali ne utiče na bilanse stanja i uspjeha Banke.

		31. decembar 2017.		31. decembar 2016.	
	Hijerarhija fer vrijednosti	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost
<i>Finansijska imovina</i>					
Plasmani bankama	Nivo 3	49.774	49.745	47.827	47.792
Kreditni komitentima	Nivo 3	651.423	640.048	611.800	617.232
Ukupno		701.197	689.793	659.627	665.024
<i>Finansijske obaveze</i>					
Depoziti banaka	Nivo 3	10.317	10.325	17.190	17.203
Depoziti komitenata	Nivo 3	836.961	835.179	795.915	774.402
Obaveze po uzetim kreditima	Nivo 3	43.222	44.788	32.720	31.085
Ukupno		890.500	890.292	845.825	822.690

4.8. Upravljanje operativnim rizikom

Upravljanje operativnim rizikom kao važan dio poslovanja Banke, omogućava njezino dugoročno uspješno poslovanje i očuvanje njenog ugleda.

U okviru operativnih rizika Banka provodi sljedeće aktivnosti:

- permanentne aktivnosti identifikacije i procjene rizika, odnosno identifikaciju operativnih rizika u svim poslovnim procesima u Banci, novim procesima, novim proizvodima, kao i operativnih rizika vezanih za angažovanje vanjskih izvođača,
- aktivnosti redovne godišnje ponovne identifikacije, odnosno revizije ranije identifikovanih operativnih rizika,
- polugodišnje izvještavanje Odbora za upravljanje operativnim rizicima o gornjoj granici tolerancije rizika, bitnim operativnim rizicima kategorija A i B (i prijedlozima za njihovo savladavanje), kao i o velikim štetnim događajima,
- godišnji izračun operativnog rizičnog profila Banke i uporedni pregled sa rizičnim profilom za prethodnu godinu, te izvještavanje NLB d.d. i Odbora za upravljanje operativnim rizicima,
- mjesečno prikupljanje podataka i izvještavanje o štetnim događajima,
- kvartalno izvještavanje o praćenju i savladavanju operativnih rizika.

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke (nastavak)

4.8. Upravljanje operativnim rizikom (nastavak)

U cilju unapređenja procesa upravljanja operativnim rizicima u Banci su provođene sljedeće aktivnosti:

- redovne aktivnosti na adekvatnom upravljanju operativnim rizicima na svim procesima, na novim projektima, zatim kod angažovanja vanjskih izvođača (outsourcing) kao i kod razvoja novih proizvoda, procesa i sistema, te projekata čija je implementacija u toku,
- trajne aktivnosti na identifikaciji operativnih rizika vezanih za „cyber“ kriminal, neadekvatno djelovanje aplikacija, rizike nepravilno unešenih podataka u aplikacije, rizike prirodnih nesreća, rizike neusklađenosti sa zakonodavstvom, pravilima, propisima, sporazumima, propisanim praksama i etičkim standardima, te druge operativne rizike koji imaju malu vjerovatnost nastanka ali vrlo visok finansijski uticaj ili predstavljaju visok rizik ugleda za Banku, i druge specifične operativne rizike na koje bi željeli skrenuti pažnju.
- poseban naglasak na rizicima usklađenosti (rizik gubitka zbog pravnih sankcija), rizicima ponašanja (rizik gubitka zbog namjernog obmanjivanja klijenata pri predstavljanju proizvoda i usluga, te neodgovarajuće postupanje prema klijentima u rješavanju njihovih pritužbi), rizicima koji proizlazi iz nastalih potencijalnih štetnih događaja, te rizicima od terorističkih napada,
- trajna podrška revizijskih preporuka pri ocjeni adekvatnosti sistema kontrole u pojedinim poslovnim područjima,
- pripreme analiza operativnih rizika na za Banku najznačajnijim poslovnim procesima,
- formiranje i praćenje adekvatnosti formiranih rezervisanja za pokriće operativnih rizika u skladu sa propisima FBA, kao i u skladu sa mjerilima Grupe sa ciljem izrade konsolidovanih izvještaja, te izvještavanje organa Banke, Odbora za upravljanje operativnim rizicima i NLB,
- kvartalno održavanje sjednica Odbora za upravljanje operativnim rizicima,
- kontinuirana edukacija zaposlenika angažovanih na izvođenju procesa identifikacije operativnih rizika i izvještavanju o evidentiranim štetnim događajima, potencijalnim štetnim događajima, kao i povećanju svjesnosti kod svih zaposlenika Banke o prisutnosti ovih rizika u radnoj sredini.

4.9. Upravljanje rizikom kapitala

U skladu sa Zakonom o bankama, upisani osnivački kapital za banke mora iznositi najmanje 15.000 hiljada BAM. Kapital Banke čine osnovni kapital umanjen za odbitne stavke osnovnog kapitala i dopunski kapital.

Osnovni kapital Banke čine uplaćeni dionički kapital i rezerve Banke i zadržana neraspoređena dobit iz prethodnih godina. Odbitne stavke osnovnog kapitala su: iznos nematerijalne imovine, nepokriveni gubitak iz prethodnih godina, gubitak tekuće godine, knjigovodstvena vrijednost vlastitih dionica u posjedu Banke i iznos negativnih revalorizacijskih rezervi po osnovu efekta promjene fer vrijednosti imovine.

Dopunski kapital Banke čine: iznos opštih rezervi za pokriće kreditnih gubitaka za aktivu Banke procijenjenu kao kategorija A, iznos pozitivnih revalorizacijskih rezervi po osnovu efekta promjene fer vrijednosti imovine, iznos subordiniranih dugova u skladu sa Odlukom FBA, te ostali instrumenti kapitala.

Ciljevi Banke u pogledu upravljanja kapitalom su:

- obezbijediti usaglašenost sa zahtevima FBA,
- obezbijediti usaglašenost sa standardima NLB Grupe,
- obezbijediti jaku kapitalnu osnovu kao podršku daljem razvoju poslovanja Banke,
- obezbijediti mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja uz osiguranje prinosa dioničarima.

Banka je u obavezi da održava adekvatnost kapitala na minimalno 12%, a obim i strukturu svog poslovanja mora da uskladi sa pokazateljima poslovanja koji su definisani propisima FBA, tj. Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka (Službene novine FBiH broj 03/03, 18/03, 53/06, 55/07, 81/07, 6/08, 86/10, 48/12 i 46/14) i drugim odlukama FBiH iz oblasti nadzora i kontrole rada banaka, i Zakonom o bankama FBiH (Službene novine FBiH broj: 39/98, 32/00, 48/01, 27/02, 41/02, 58/02, 13/03, 19/03, 28/03 i 66/13).

4. Upravljanje finansijskim rizikom Banke (*nastavak*)4.9. Upravljanje rizikom kapitala (*nastavak*)

U okviru regulatornih aktivnosti i usklađivanja sa međunarodnim standardima regulatornog kapitala, Upravni odbor FBA je 30. maja 2014. godine donio Odluku o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka i kapitalnoj zaštiti, koja sadrži inovirani koncept regulatornog kapitala u odnosu na do sada važeći regulatorni okvir. Stupanjem na snagu ove odluke, prestale su da važe Odluka o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka (Službene novine FBiH broj 48/12-prečišćeni tekst) i Odluka o privremenom ograničenju i minimalnim uslovima za isplatu dividendi, diskrecionih bonusa i otkup vlastitih dionica od strane banaka (Službene novine FBiH broj 15/13).

Primjena ove Odluke, u smislu izvještavanja Banke prema FBA, obavezna je od 30. septembra 2014. godine.

Rukovodstvo Banke mjesečno prati pokazatelje adekvatnosti kapitala Banke i druge pokazatelje poslovanja, a izvještaji u propisanoj formi o ostvarenim vrijednostima pokazatelja kvartalno se dostavljaju FBA.

Banka upravlja kapitalom i vrši usklađivanja u skladu sa ciljevima utvrđenim Programom koje je donio Nadzorni odbor, tržišnim promjenama i rizicima karakterističnim za aktivnosti Banke. U zavisnosti od primarnog cilja, Banka prilagođava strukturu kapitala odnosno povećava kapital na sljedeće načine:

- korekcijom iznosa dividende koja se isplaćuje dioničarima, tj. povećanjem dioničkog kapitala iz ostvarene dobiti,
- povećanjem rezervi kapitala iz ostvarene dobiti,
- novom emisijom dionica koja može biti zatvorena i javna,
- povećanjem dopunskih stavki kapitala.

Na dan 31. decembra 2017. godine, svi pokazatelji kapitala Banke su usaglašeni sa svim važećim propisima.

	31. decembar 2017. (procjena)	31. decembar 2016.
Osnovni kapital	113.666	103.315
Dopunski kapital	9.725	9.042
Nedostajuće rezerve za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu	(5.359)	(10.148)
Iznos neto kapitala	<u>118.032</u>	<u>102.209</u>
Ukupna ponderisana rizična aktiva	654.415	604.482
Ukupna ponderisani rizični vanbilans	68.635	67.045
Ukupna ponderisana rizična aktiva i vanbilans	<u>723.050</u>	<u>671.527</u>
Ponderisani operativni rizik (POR)	<u>52.970</u>	<u>49.797</u>
Adekvatnost kapitala na dan 31. decembar	<u>15,2%</u>	<u>14,2%</u>

Podaci prikazani na 31. decembar 2017. godine u trenutku pripreme ovih izvještaja još nisu revidirani s obzirom da je regulatorni rok za reviziju istih 31. maj 2018. godine.

5. Neto prihodi po osnovu kamata

a. Prihodi po kamatama

	2017.	2016.
Krediti	42.088	42.233
Plasmani drugim bankama	58	24
Unwinding (<i>Napomena 13</i>)	443	363
Ostali prihodi od kamata i slični prihodi	857	873
Prihodi po kamatama	43.446	43.493
Neto trošak ispravke vrijednosti tokom godine (<i>Napomena 13</i>)	(27)	30
Prihodi po kamatama, neto	43.419	43.523

b. Rashodi po kamatama

	2017.	2016.
Depoziti	6.848	8.870
Obaveze po kreditima	889	1.085
Diskontni iznos rezervisanja po MRS 19 (<i>Napomena 22a</i>)	70	88
Ostali rashodi po kamatama	359	370
Rashodi po kamatama	8.166	10.413
Neto prihodi od kamata	35.253	33.110

6. Neto prihodi od naknada i provizija

a. Prihodi od naknada i provizija

	2017.	2016.
Prihod od naknada za izvršene usluge domaćeg i inostranog platnog prometa	17.113	15.360
Prihod od naknada po garancijama i akreditivima	1.150	1.188
Prihodi od naknada po ostalim aktivnostima	2.417	2.165
Prihodi od naknada	20.680	18.713

b. Rashodi od naknada i provizija

	2017.	2016.
Rashodi od usluga platnog prometa i drugih bankarskih usluga	5.263	4.500
Troškovi osiguranja depozita	1.782	1.725
Rashodi od naknada	7.045	6.225
Neto naknade	13.635	12.488

7. Dobit po osnovu kursnih razlika

	2017.	2016.
Prihod od naknada po osnovu kupoprodaje deviza	1.166	1.231
Rashod od naknada po osnovu kupoprodaje deviza	(141)	(201)
	1.025	1.030
Obračunske kursne razlike, neto	(328)	105
	697	1.135

8. Troškovi rezervisanja za opći kreditni rizik i potencijalne kreditne i druge gubitke (neto)

	2017.	2016.
Kreditni komitentima (<i>Napomena 13</i>)	3.936	9.244
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju (<i>Napomena 14</i>)	16	(1)
Ostala aktiva (<i>Napomena 17</i>)	252	492
Potencijalne i preuzete obaveze (<i>Napomena 22c</i>)	640	(1.372)
Rezervisanja za sudske sporove (<i>Napomena 22b</i>)	-	88
	<u>4.844</u>	<u>8.451</u>

9. Opći i administrativni troškovi

	2017.	2016.
Zakupnina	1.871	1.776
Amortizacija materijalne i nematerijalne imovine	1.588	1.487
Održavanje	1.183	1.175
Troškovi obezbjeđenja	1.127	1.127
Usluge	1.016	1.044
Troškovi marketinga	850	917
Troškovi PTT usluga	1.016	866
Režijski troškovi	727	706
Naknade FBA	634	596
Kancelarijski materijal i sitan inventar	606	542
Troškovi čišćenja	277	321
Troškovi osiguranja imovine i zaposlenih	292	278
Ostali porezi i doprinosi	243	262
Troškovi suda i ostali administrativni troškovi	185	228
Ostali troškovi zaposlenih	140	106
	<u>11.755</u>	<u>11.431</u>

9.a. Troškovi zaposlenih

	2017.	2016.
Neto plate	8.584	8.393
Porezi i doprinosi	5.270	5.177
Neisplaćeni bonusi iz prethodne godine	(224)	-
Topli obrok i troškovi prevoza	1.080	1.120
Regres	510	515
Ostalo	478	484
	<u>15.698</u>	<u>15.689</u>
Rezervisanja za jubilarne nagrade, oslobođena rezervisanja za jubilarne nagrade, rezervisanja za redovne otpremnine, rezervisanja za neiskorištene godišnje odmomore (<i>Napomena 22a</i>)	73	(189)
	<u>15.771</u>	<u>15.500</u>

Rezervisanja za redovne otpremnine u 2017. godini su iznosila 50 hiljada BAM, rezervisanja za neiskorištene godišnje odmomore 23 hiljade BAM i neisplaćeni bonusi iz prethodne godine 224 hiljade BAM.

Prosječan broj zaposlenih po ukalkulisanim satima u 2017. godini bio je 442 (2016: 427).

10. Porez na dobit

	2017.	2016.
Dobit prije oporezivanja	17.491	11.769
Poreski nepriznati rashodi	5.529	782
Poreska osnovica	23.020	12.551
Obračunati porez po propisanoj stopi od 10%	2.302	1.255
Porez na dobit u Brčko Distriktu koji nije priznat po propisima Federacije BiH	3	1
Ukupno obračunati porez na dobit	2.305	1.256
Efektivna poreska stopa	13,18%	10,67%

U 2017. godini došlo je do značajnog povećanja poresko nepriznatih rashoda u odnosu na 2016. godinu, od čega se najveći dio odnosi na rashode iz osnovna ispravki vrijednosti koji se procjenjuju na grupnoj osnovi i na bazi istorijskog troška, gdje nema objektivnih dokaza o umanjenju, zatim dio se odnosi na prodata potraživanja, te dio na smanjenje vrijednosti dvije nekretnine (Napomena 3.16.).

11. Novčana sredstva i računi kod Centralne banke BiH

	2017.	2016.
Novac u blagajni	41.516	40.335
Računi rezervi kod Centralne banke Bosne i Hercegovine	196.819	189.879
- Obavezna rezerva	90.584	85.323
- Rezerve likvidnosti iznad obavezne rezerve	106.235	104.556
	238.335	230.214

Obavezna rezerva predstavlja minimalni iznos koji obavezno mora biti deponovan kod Centralne banke Bosne i Hercegovine. Prema Zakonu o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, obavezna rezerva od 1. jula 2016. godine predstavlja 10% od prosječnih desetodnevni depozita i pozajmljenih sredstava u BAM. Obavezna rezerva se održava kroz prosječna stanja računa kod Centralne banke Bosne i Hercegovine.

12. Plasmani bankama

	2017.	2016.
Tekući računi kod banaka	45.286	42.720
Stavke u postupku naplate	-	1
Kamatonosni depoziti	4.488	5.106
	49.774	47.827

13. Krediti komitentima

	Kratkoročni krediti		Dugoročni krediti		Ukupno	
	2017.	2016.	2017.	2016.	2017.	2016.
Kreditni građanima	31.631	32.195	358.763	320.999	390.394	353.194
Kreditni preduzećima	176.932	180.887	157.358	154.603	334.290	335.490
	208.563	213.082	516.121	475.602	724.684	688.684
Manje: Rezervisanja za umanjenje vrijednosti	(28.810)	(33.377)	(44.451)	(43.507)	(73.261)	(76.884)
	179.753	179.705	471.670	432.095	651.423	611.800

13. Krediti komitentima (*nastavak*)

Kretanje ispravki vrijednosti po kreditima može se prikazati kako slijedi:

	2017.	2016.
1. januar	76.884	73.092
Povećanje ispravki vrijednosti za godinu	43.477	34.710
Smanjenje ispravki vrijednosti	(39.541)	(25.466)
Povećanje za godinu, neto (<i>Napomena 8</i>)	3.936	9.244
Smanjenje ispravki vrijednosti po osnovu unwinding-a (<i>Napomena 5a</i>)	(443)	(363)
Neto trošak ispravki vrijednosti po kamatama (<i>Napomena 5a</i>)	(27)	(30)
Trajni otpis	(7.089)	(5.059)
31. decembar	73.261	76.884

Tokom 2017. godine, a posebno u decembru Sektor za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom, provođenjem aktivnosti naplate, direktno je uticao na znatno smanjenje NPL i nekvalitetne aktive.

Iako su krediti u 2017.godini zabilježili rast u odnosu na 2016.godinu, ostvaren je manji neto trošak ispravki u odnosu na 2016.godinu, najvećim dijelom kao rezultat naplate NPL kredita koja je u značajnijem iznosu realizovana u posljednjem mjesecu 2017.godine.

14. Finansijska imovina raspoloživa za prodaju

	2017.	2016.
Dužnički vrijednosni papiri		
Vlada F BiH – Federalno ministarstvo finansija	61.120	58.222
Republika Srpska – ministarstvo finansija	12.870	-
Republika Slovenija – Ministarstvo za finansije	-	3.918
Kanton Sarajevo	932	-
Vlasnički vrijednosni papiri		
Privredna banka Sarajevo d.d., Sarajevo	-	44
S.W.I.F.T., Belgija	55	51
Registar vrijednosnih papira F BiH, Sarajevo	14	14
Udruženje banaka BiH, Sarajevo	14	14
	75.005	62.263
Manje: Ispravke vrijednosti	16	-
	74.989	62.263

Kretanje ispravki vrijednosti:

	2017.	2016.
1. januar	-	1
Povećanje za godinu, neto (<i>Napomena 8</i>)	16	(1)
31. decembar	16	-

14. Finansijska imovina raspoloživa za prodaju (nastavak)

Struktura vlasničkih ulaganja	Djelatnost	% Vlasništva	Zemlja poslovanja
Udruženje banaka BiH	Djelatnost ostalih članskih organizacija	4,18	Bosna i Hercegovina
Registar vrijednosnih papira FBiH	Registracija i održavanje podataka o vrijednosnim papirima	0,687	Bosna i Hercegovina
S.W.I.F.T.	Platni promet	0,0054	Belgija
Master Card Incorporated	Kartičarstvo	0,0614	USA

Banka u svom portfoliju ima i sljedeće dužničke vrijednosne papire:

Dužnički vrijednosni papiri	31.12.2017.	31.12.2016.
Obveznice FBiH - Ratna potraživanja	796	713
Obveznice Ministarstva finansija FBiH	25.832	26.704
Obveznice Ministarstva finansija RS	2.893	-
Obveznice Ministarstva finansija Kantona Sarajevo	916	-
Trezorski zapisi Republike Slovenije	-	3.918
Trezorski zapisi Ministarstva finansija FBiH	34.492	30.805
Trezorski zapisi Ministarstva finansija RS	9.977	-
Ukupno	74.906	62.140

U 2017. godini Banka je kupila sljedeće vrijednosne papire:

- Obveznice izdate po osnovu ratnih potraživanja od strane Federacije Bosne i Hercegovine nominalne vrijednosti 1,18 miliona BAM. Kamata na kupljene obveznice iznosi 2,5% godišnje, datum dospjeća 30. juni 2023. godine.
- Obaveznice Ministarstva finansija RS nominalne vrijednosti 2,8 miliona BAM. Kamata na kupljene obveznice iznosi 3,5% godišnje, datum dospjeća 05. maj i 3. novembar 2022. godine.
- Obaveznice Ministarstva finansija Kantona Sarajevo nominalne vrijednosti 0,9 miliona BAM. Kamata na kupljene obveznice iznosi 2,85% i 3,5% godišnje, datum dospjeća 02. juni 2020. i 28. septembar 2022. godine.
- Trezorske zapise Federacije Bosne i Hercegovine nominalne vrijednosti 48 miliona BAM sa prinosima do dospjeća u rasponu od 0% do 0,25%.
- Trezorske zapise Republike Srpske nominalne vrijednosti 12,2 miliona BAM sa prinosima do dospjeća u rasponu od 0,45% do 0,75%.

14. Finansijska imovina raspoloživa za prodaju (nastavak)

U 2017. godini su dospjeli sljedeći vrijednosni papiri:

- Obveznice Federacije Bosne i Hercegovine, nominalne vrijednosti 2 miliona BAM, su dospjele 03. decembra 2017. godine.
- Trezorski zapisi Republike Slovenije, nominalne vrijednosti 3,9 miliona BAM, su dospjele 05. oktobra 2017. godine
- Trezorski zapisi Federacije Bosne i Hercegovine nominalne vrijednosti i dospijeća su dati kako slijedi: 15 miliona BAM - 19. jula 2017. godine, 1 milion BAM – 26. jula 2017. godine, 6,5 miliona BAM – 09. augusta 2017. godine, 12,8 miliona BAM – 22. novembra 2017. godine, 4 miliona BAM – 06. decembra 2017. godine i 5 miliona BAM – 13. decembra 2017. godine.

Trezorski zapisi Republike Srpske, nominalne vrijednosti 2,2 miliona BAM, su dospjeli 08. decembra 2017. godine.

Pregled vrijednosnih papira po nivoima vrednovanja na dan 31. decembra 2017. godine:

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Dužnički vrijednosni papiri	-	74.906	-	74.906
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	83	83
Ukupno	-	74.906	83	74.989

Pregled vrijednosnih papira po nivoima vrednovanja na dan 31. decembar 2016. godine:

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Dužnički vrijednosni papiri	3.918	58.222	-	62.140
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	123	123
Ukupno	3.918	58.222	123	62.263

U 2017. godini dospjeli su dugoročni trezorski zapisi Ministarstva finansija Republike Slovenije nominalne vrijednosti 2.000 hiljada EUR koji su bili uvršteni u nivo 1.

Portfolio dužničkih vrijednosnih papira u nivou 2 sastoji se od dugoročnih obveznica Federalnog ministarstva finansija u vrijednosti 26.628 hiljada BAM, kratkoročnih trezorskih zapisa Federalnog ministarstva finansija u vrijednosti 34.492 hiljada BAM, dugoročnih obveznica Ministarstva finansija Republike Srpske u vrijednosti 2.893 hiljada BAM, kratkoročnih trezorskih zapisa Ministarstva finansija Republike Srpske u vrijednosti 9.977 hiljada BAM i dugoročnih obveznica Kantona Sarajevo u vrijednosti 916 hiljada BAM.

U nivo 3 su uvršteni vlasnički vrijednosni papiri. Pad vrijednosti od prethodne godine rezultat je prodaje dionica Privredne banke Sarajevo za 35 hiljada BAM i porasta vrijednosti dionica Swifta za 5 hiljada BAM.

15. Materijalna imovina

	Zemljište i zgrade	Vozila	Kompjuterska oprema	Ostala oprema	Sredstva u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost						
Stanje na dan 1. januara 2016.	28.246	991	6.363	6.127	-	41.727
Povećanja	-	-	-	-	1.805	1.805
Prijenosi	505	239	518	348	(1.610)	-
Smanjenja						
- otpisi	-	-	(782)	(728)	-	(1.510)
- prodaja stalnih sredstava	-	(404)	-	-	-	(404)
Stanje na dan 31. decembra 2016.	28.751	826	6.099	5.747	195	41.618
Stanje na dan 1. januara 2017.	28.751	826	6.099	5.747	195	41.618
Povećanja	-	-	-	-	2.653	2.653
Prijenosi	180	243	458	305	(1.186)	-
Smanjenja						
- otpisi	-	-	(262)	(470)	-	(732)
- smanjenje po MRS 36	(255)	-	-	-	-	(255)
- prodaja stalnih sredstava	-	(126)	-	-	-	(126)
Stanje na dan 31. decembra 2017.	28.676	943	6.295	5.582	1.662	43.158
Akumulirana ispravka vrijednosti						
Stanje na dan 1. januara 2016.	11.696	566	4.782	4.880	-	21.924
Amortizacija perioda	369	87	572	319	-	1.347
- otpisi	-	-	(782)	(714)	-	(1.496)
- prodaja stalnih sredstava	-	(244)	-	-	-	(244)
Stanje na dan 31. decembra 2016.	12.065	409	4.572	4.485	-	21.531
Stanje na dan 1. januara 2017.	12.065	409	4.572	4.485	-	21.531
Amortizacija perioda	373	110	582	324	-	1.389
- otpisi	-	-	(260)	(469)	-	(729)
- smanjenje po MRS 36	(46)	-	-	-	-	(46)
- prodaja stalnih sredstava	-	(126)	-	-	-	(126)
Stanje na dan 31. decembra 2017.	12.392	393	4.894	4.340	-	22.019
Neto knjigovodstvena vrijednost 31. decembra 2017.	16.284	550	1.401	1.242	1.662	21.139
Neto knjigovodstvena vrijednost 31. decembra 2016.	16.686	417	1.527	1.262	195	20.087

Tokom 2017. i 2016. godine, nekretnine i oprema nisu služili kao kolateral (zalag) za obaveze Banke. Ukupna nabavna vrijednost materijalne imovine, koja je u cijelosti amortizovana, a još uvijek je u upotrebi, iznosi 6.577 hiljada BAM na dan 31. decembra 2017. godine, dok je na dan 31. decembra 2016. godine iznosila 6.957 hiljada BAM.

16. Nematerijalna imovina

	Licence i softveri
Nabavna vrijednost	
Stanje na dan 1. januara 2016.	4.655
Povećanja	175
Smanjenja-otpisi	(20)
Stanje na dan 31. decembra 2016.	<u>4.810</u>
<i>Stanje na dan 1. januara 2017.</i>	<i>4.810</i>
Povećanja	310
Smanjenja-otpisi	
Stanje na dan 31. decembra 2017.	<u>5.120</u>
Akumulirana ispravka vrijednosti	
Stanje na dan 1. januara 2016.	4.253
Amortizacija	139
Smanjenja-otpisi	(20)
Stanje na dan 31. decembra 2016.	<u>4.372</u>
<i>Stanje na dan 1. januara 2017.</i>	<i>4.372</i>
Amortizacija	196
Smanjenja-otpisi	
Stanje na dan 31. decembra 2017.	<u>4.568</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost 31. decembra 2017.	<u>552</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost 31. decembra 2016.	<u>438</u>

Ukupna nabavna vrijednost nematerijalne imovine, koja je u cijelosti amortizovana, a još uvijek je u upotrebi, iznosi 4.047 hiljade BAM na dan 31. decembra 2017. godine, dok je na dan 31. decembra 2016. godine iznosila 4.039 hiljade BAM.

17. Ostala aktiva

	2017.	2016.
<i>Ostala finansijska imovina</i>		
Obračunate naknade za usluge	474	457
Ostala aktiva	3.950	3.386
	<u>4.424</u>	<u>3.843</u>
Manje: Ispravke vrijednosti	(2.123)	(2.027)
	<u>2.301</u>	<u>1.816</u>
<i>Ostala imovina</i>		
Stečena materijalna imovina	1.598	1.084
Unaprijed plaćeni troškovi	188	170
Sitan inventar	17	116
Uplaćena akontacija poreza na dobit	-	119
	<u>1.803</u>	<u>1.489</u>
Manje (umanjenje/ispravka vrijednosti):		
Stečena materijalna imovina	(914)	(808)
Ostala nefinansijska imovina	(2)	(4)
Ostala nefinansijska aktiva	887	677
	<u>3.188</u>	<u>2.493</u>

Kretanje ispravki vrijednosti:

	2017.	2016.
1. januar	2.839	2.451
Povećanje za godinu, neto (<i>Napomena 8</i>)	252	492
Trajni otpis	(52)	(104)
31. decembar	<u>3.039</u>	<u>2.839</u>

17. Ostala aktiva (nastavak)

U okviru Ostale imovine Banke, prikazana je i stečena materijalna imovina u iznosu od 1.598 hiljada BAM na dan 31. decembra 2017. godine, koja se odnosi na nekretnine preuzete za neotplaćena potraživanja.

Cjelokupna stečena materijalna imovina locirana je na teritoriji Bosne i Hercegovine.

Preuzetu imovinu za neotplaćena potraživanja Banka planira prodati u periodu do godinu dana od dana sticanja. Za imovinu koja se ne proda u roku od godinu dana, radi se evaluacija vrijednosti i priznaje odgovarajuće umanjenje.

18. Depoziti banaka

	2017.	2016.
Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana	7.060	14.524
NLB Tutunska banka AD Skopje	1.627	2.393
NLB Montenegro banka AD Podgorica	5	120
NLB Banka AD Banja Luka	1.041	-
Ostale banke	584	153
	<u>10.317</u>	<u>17.190</u>

19. Depoziti komitenata

	2017.	2016.
Preduzeća:		
Tekući računi		
- u BAM	223.839	212.195
- u stranim valutama	28.259	27.016
Oročeni depoziti		
- u BAM	47.412	48.646
- u stranim valutama	26.205	16.836
	<u>325.715</u>	<u>304.693</u>
Gradani:		
Tekući računi		
- u BAM	165.120	151.219
- u stranim valutama	56.355	51.311
Oročeni depoziti		
- u BAM	126.387	119.641
- u stranim valutama	163.384	169.051
	<u>511.246</u>	<u>491.222</u>
	<u>836.961</u>	<u>795.915</u>

20. Obaveze po uzetim kreditima

	2017.	2016.
Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana	23.955	7.858
European Fund for South-East Europe (EFSE)	9.791	9.777
Slovenska izvozna i razvojna banka d.d., Ljubljana	-	2.061
Federalno ministarstvo finansija	9.476	13.024
	<u>43.222</u>	<u>32.720</u>

Dugoročna pozajmljena sredstva su korištena u svrhu usklađivanja ročne strukture finansijske aktive i finansijske pasive, kao i za plasiranje sredstava.

20. Obaveze po uzetim kreditima (*nastavak*)

Dugoročni krediti od banaka i nebankarskih finansijskih institucija dobijeni su od NLB d.d., Ljubljana i investicijskog fonda EFSE. Obaveze po ostalim dugoročnim kreditima odnose se na supsidijarno finansiranje iz sredstava Svjetske banke posredstvom Federalnog ministarstva finansija.

Kamatne stope na cjelokupan portfolio dugoročnih kreditnih linija od banaka i nebankarskih finansijskih institucija za godinu koja je završila 31. decembra 2016. godine, bile su fiksna kamatna stopa 2,92% godišnje, dok su varijabilne kamatne stope bile u rasponu od 6M EURIBOR + 1,65% do 6M EURIBOR + 3,90%. Kamatne stope po ostalim dugoročnim kreditima iznosile su 6M EUROLIBOR + 1,00%.

Kamatne stope na cjelokupan portfolio dugoročnih kreditnih linija od banaka i nebankarskih finansijskih institucija za godinu koja je završila 31. decembra 2017. godine, bile su u rasponu – fiksne kamatne stope od 2,20% do 2,92% godišnje, dok su varijabilne kamatne stope bile u rasponu od 6M EURIBOR + 1,65% do 6M EURIBOR + 2,01%. Kamatne stope po ostalim dugoročnim kreditima iznosile su 6M EUROLIBOR + 1,00%.

U svrhu obezbjeđenja pristupa Banke diverzificiranim izvorima sredstava, na dan 31. decembra 2017. godine Banka, ima zaključen Ugovor o kreditnoj liniji sa Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana u iznosu 10 miliona EUR, Ugovor o poslovnoj suradnji sa NLB Bankom a.d. Banja Luka i Union bankom d.d., Sarajevo do maksimalnog iznosa 5 miliona EUR odnosno 3 miliona BAM. Sredstva iz navedenih kreditnih linija do sada Banka nije povlačila.

21. Ostale obaveze

	2017.	2016.
<i>Ostale finansijske obaveze</i>		
Uplaćena sredstva za nedospjela potraživanja po kreditima	2.782	2.774
Neraspoređeni prilivi	2.018	1.127
Obaveze prema zaposlenima	750	573
Obaveze prema dobavljačima	2.162	742
Obaveze iz komisionih poslova	-	12
Obaveze za poreze i doprinose	55	40
Obaveze za ostale bankarske naknade	16	48
Ostale obaveze	2.685	1.494
	<u>10.468</u>	<u>6.810</u>
<i>Ostale nefinansijske obaveze</i>		
Unaprijed naplaćeni prihodi	105	111
	<u>105</u>	<u>111</u>
	<u>10.573</u>	<u>6.921</u>

21. Ostale obaveze (*nastavak*)

21.a. Upravljanje sredstvima za i u ime klijenata

	2017.	2016.
Privreda	13.756	10.023
Stanovništvo	8.186	8.157
Ukupno plasmani	<u>21.942</u>	<u>18.181</u>
Vlada Tuzlanskog kantona	14.558	11.990
Vlada Sarajevskog kantona	4.215	3.810
Ostale nebankarske finansijske organizacije	3.169	2.393
Ukupni izvori (obaveze)	<u>21.942</u>	<u>18.193</u>
Razlika	<u>-</u>	<u>12</u>

Sredstva kojima Banka upravlja kao povjerenik za i u ime trećih strana, ne predstavljaju sredstva Banke, u bilansu Banke.

Banka upravlja sredstvima u ime i za tuđi račun, plasirana najvećim dijelom u vidu dugoročnih kredita pravnim licima i stanovništvu. Banka ne snosi rizik po ovim plasmanima, a za svoje usluge ostvaruje naknadu.

22. Ostala rezervisanja

	2017.	2016.
Rezervisanja za zaposlene	1.527	1.378
Rezervisanja za sudske sporove	103	126
Rezervisanja za vanbilansne izloženosti	3.261	2.637
	<u>4.891</u>	<u>4.141</u>

a. Kretanja rezervisanja u skladu sa MRS 19

	2017.	2016.
Početno stanje na dan 1. januara	1.378	1.442
Troškovi tokom godine	73	107
Oslobađanje rezervisanja za godišnje odmore i jubilarne nagrade	-	(296)
Povećanje za godinu, neto (<i>Napomena 9a</i>)	73	(189)
Diskontni iznos rezervisanja po MRS 19 (<i>Napomena 5b</i>)	70	88
(Dodatna rezervisanja)/Oslobađanje preko kapitala	84	113
Iskorištena rezervisanja	(78)	(76)
	<u>1.527</u>	<u>1.378</u>

b. Kretanja rezervisanja za sudske sporove

	2017.	2016.
Početno stanje na dan 1. januara	126	38
Povećanje za godinu, neto (<i>Napomena 8</i>)	-	88
Iskorištene rezervacije	(23)	-
	<u>103</u>	<u>126</u>

c. Vanbilansna rezervisanja

	2017.	2016.
Početno stanje na dan 1. januara	2.637	4.004
(Smanjenje)/Povećanje za godinu, neto (<i>Napomena 8</i>)	640	(1.372)
Kursne razlike, neto	(16)	5
	<u>3.261</u>	<u>2.637</u>

23. Dionički kapital

	2017.	2016.
Broj dionica	382.894	382.894
-Obične dionice	382.712	382.712
-Povlaštene dionice	182	182

Povlaštene dionice su izdane 1991. godine, sa dividendom u iznosu koji je jednak kamatnoj stopi na oročene depozite stanovništva preko 3 godine, primjenjivoj na datum održavanja Skupštine dioničara.

Vlasnička struktura je prikazana u okviru Napomene 1.

Zarada po dionici

Dionice Banke su dionice kojima se javno trguje na Berzi. Banka izračunava i objavljuje zarade po dionici u skladu sa MRS 33. Osnovne zarade po dionici izračunavaju se dijeljenjem neto dobiti koja pripada dioničarima Banke sa ponderisanim prosječnim brojem redovnih dionica za period (iznosi su u apsolutnim brojevima). Banka nema instrumentata, kao što su konvertibilni dug ili opcije na obične dionice, zbog kojih bi moglo doći do razvodnjene zarade po dionici. Iz tog razloga Banka ne računa razvodnjenu zaradu po dionici, odnosno ona je ista kao osnovna zarada po dionici.

	2017.	2016.
Dobit Banke poslije poreza (u BAM)	15.186.577	10.513.537
Ponderisani broj dionica	382.712	382.712
Osnovna zarada po dionici (u BAM)	39,68	27,47

24. Transakcije sa povezanim stranama

Strane se smatraju povezanim ako jedna strana ima mogućnost da kontroliše drugu stranu ili ima značajan uticaj preko drugih strana u donošenju finansijskih i operativnih odluka.

NLB d.d., Ljubljana je u 100% vlasništvu Republike Slovenije, zbog čega se Republika Slovenija smatra povezanim licem sa Bankom. U transakcije sa povezanim fizičkim licima u 2017. i 2016. godini uključene su transakcije sa članovima Uprave Banke, te članovima njihovih porodica.

Transakcije sa povezanim stranama su dio svakodnevnog poslovanja. Ove transakcije uključuju kredite, depozite, pozajmice, primljene i date garancije i druge potencijalne obaveze.

Članstva članova Nadzornog odbora i Uprave Banke u drugim povezanim i nepovezanim licima navedena su u Napomeni 1.

24. Transakcije sa povezanim stranama (*nastavak*)

Obim transakcija sa povezanim stranama kao i salda na kraju godine prikazana su u sljedećoj tabeli:

	2017.	2016.
<u>Vlasnik</u>		
Aktiva:		
Kredit i druga potraživanja:		
- Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana	5	1
Devizni računi:		
- Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana	3.965	4.309
Razgraničene kamate:		
- Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana	-	2
Pasiva:		
Depoziti po viđenju:		
- Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana	1.192	833
Kratkoročni depoziti:		
- Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana	5.867	13.691
Obaveze po dugoročnim kreditima:		
- Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana	23.886	7.823
Ostale obaveze:		
- Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana	31	19
Razgraničene kamate:		
- Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana	147	67
<u>Ostali</u>		
Aktiva:	2017.	2016.
Kredit i druga potraživanja:		
- NLB Banka a.d., Banja Luka	186	188
- Ministarstvo za finansije Republike Slovenije	-	3.920
- Fizička lica	366	36
Devizni računi:		
- NLB Banka AD., Beograd	562	556
- NLB Banka AD, Skopje	441	338
- NLB Banka AD, Podgorica	465	484
Oročena sredstva:		
- NLB Banka AD, Banja Luka	410	467
Razgraničene kamate:		
- Fizička lica	1	-

24. Transakcije sa povezanim stranama (nastavak)

Pasiva:

Depoziti po viđenju:

- NLB Leasing d.o.o., Sarajevo	907	158
- Prvi faktor d.o.o., Sarajevo	172	23
- NLB Banka AD, Skopje	1.627	2.393
- NLB Banka AD, Banja Luka	1.041	-
- NLB Banka AD Beograd	286	-
- NLB Banka AD, Podgorica	5	120
- CBS Invest d.o.o., Sarajevo	96	14
- BH-RE d.o.o. Sarajevo	17	7
- Fizička lica	46	24

Dugoročni depoziti:

- NLB Leasing d.o.o., Sarajevo	450	450
- Fizička lica	11	173

Ostale obaveze:

- NLB Banka AD, Banja Luka	27	24
- Ministarstvo za finansije Republike Slovenije	-	1
- Fizička lica	7	1

Razgraničene kamate:

- Fizička lica	1	1
----------------	---	---

Vlasnik

2017.

2016.

Prihodi i rashodi:

Prihodi od kamata:

- Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana	5	1
--	---	---

Prihodi od naknada:

- Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana	14	11
--	----	----

Rashodi kamata:

- Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana	381	396
--	-----	-----

Rashodi od naknada:

- Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana	79	154
--	----	-----

Ostali rashodi:

- Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana	28	47
--	----	----

Ostali

Prihodi i rashodi:

Prihodi od kamata:

- Fizička lica	10	3
----------------	----	---

Prihodi od naknada:

- Prvi faktor d.o.o., Sarajevo	1	13
--------------------------------	---	----

- NLB Razvojna banka a.d., Banja Luka	157	145
---------------------------------------	-----	-----

- NLB Leasing d.o.o., Sarajevo	33	7
--------------------------------	----	---

- Fizička lica	3	2
----------------	---	---

24. Transakcije sa povezanim stranama (*nastavak*)

Rashodi kamata:

- NLB Leasing d.o.o., Sarajevo	6	7
- Ministarstvo za finansije Republike Slovenije	2	1
- Fizička lica	1	1

Vlasnik

Garancije i druga jemstva: (izloženost po osnovu vanbilansa, odnosno odobrenih kredita)

-Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana	3.000	-
---	-------	---

Ostali

-Prvi faktor d.o.o., Sarajevo	2	2
-NLB Leasing d.o.o., Sarajevo	4	5
-Fizička lica	27	19

Primanja članova Uprave

	2017.	2016.
Neto plate	473	438
Porezi i doprinosi	289	267
Ostala primanja	179	575
Porezi i doprinosi	112	340
	<u>1.053</u>	<u>1.620</u>

U ostalim primanjima Banka ima smanjenje u iznosu od 396 hiljada BAM i u porezima i doprinosima na ostala primanja 228 hiljada BAM u odnosu na 2016. godinu.

U 2016. godini na teret rashoda Banke evidentirana je otpremnina za dva člana Uprave Banke, što u 2017. godini nije bilo, kao što nema ni poreza ni doprinosa na otpremninu.

Banka u 2017. godini nije isplatila bonus za članove Uprave Banke.

Primanja članova Nadzornog i Revizorskog odbora Banke

	2017.	2016.
Isplaćene naknade članovima NO i RO	18	8
Porezi i doprinosi	4	2
	<u>22</u>	<u>10</u>

U toku 2016. godine naknada je isplaćivana jednom članu Nadzornog odbora Banke.

U toku 2017. godine naknada je isplaćivana za dva člana Nadzornog odbora Banke i jednog člana Revizorskog odbora Banke.

25. Potencijalne i preuzete obaveze

Sljedeća tabela prikazuje ugovorene iznose koji se odnose na potencijalne i preuzete obaveze Banke:

	2017.	2016.
Garancije		
- u BAM	34.025	32.520
- u stranim valutama	13.740	18.944
Akreditivi	362	2.268
Odobreni neiskorišteni krediti	82.001	62.754
Manje: Ispravka vrijednosti za potencijalne gubitke	(3.261)	(2.637)
	<u>126.867</u>	<u>113.849</u>

Operativni najmovi

Banka iznajmljuje poslovne prostore u cijeloj Bosni i Hercegovini.

Na osnovu ugovora o najmu, preuzete obaveze su sljedeće:

	2017.	2016.
Preuzete obaveze po osnovu najmovi	1.878	1.776
	<u>1.878</u>	<u>1.776</u>
	2017.	2016.
Dospijeće do 1 godine	413	495
Dospijeće od 2 do 5 godina	1.175	959
Dospijeće preko 5 godina	290	322
	<u>1.878</u>	<u>1.776</u>

Sudski procesi u toku

Na dan 31.decembra 2017. godine protiv Banke je u toku 88 sudskih postupaka za koje se vrši ocjena pravnog rizika. Ukupna vrijednost navedenih sudskih postupaka sa stanjem na dan 31.decembar 2017. godine iznosi 60.107 hiljada BAM; 292 hiljada EUR; 5 hiljada CHF i 1 hiljada USD.

U toku 2017. godine Banka je zaprimila 14 novih tužbi.

U periodu od 01.01. - 31.12.2017. godine u korist Banke je okončano 11 sudskih postupaka.

Banka kontinuirano prati pravni rizik, te vrši ocjenu očekivanih troškova s osnova pravnog rizika, uz formiranje adekvatnih rezervacija po ovom osnovu.

26. Poslovanje po segmentima

Segmentna analiza se upotrebljava za interno finansijsko izvještavanje rezultata poslovanja. Segmenti obuhvataju Corporate i SME, Mikro i Stanovništvo, Riznicu i Naplatu. Kamatni prihodi su raspoređeni po segmentima upotrebom internih transfernih cijena (ITC) koje utvrđuje Sektor za upravljanje sredstvima u zavisnosti od uslova koji vladaju na tržištu. Raspored zajedničkih troškova i troškova uslužnih i režijskih centara, vrši se putem odgovarajućih ključeva, odnosno planskih pondera.

26. Poslovanje po segmentima (nastavak)

Izveštaj o finansijskom položaju segmenata sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine:

	Corporate i SME	Mikro i stanovništvo	Riznica	Naplata	Ostalo	Banka
AKTIVA						
Novčana sredstva i računi kod CB BiH	-	31.199	196.819	-	10.317	238.335
Kreditni	266.969	371.954	49.774	12.500	-	701.197
Finan. sredstva raspoloživa za prodaju	-	-	74.989	-	-	74.989
Materijalna i nematerijalna imovina	-	-	-	-	21.691	21.691
Ostala aktiva	127	689	7	684	1.681	3.188
Ukupno aktiva	267.096	403.842	321.589	13.184	33.689	1.039.400
OBAVEZE						
Depoziti	187.504	647.721	10.166	1.735	152	847.278
Obaveze po uzetim kreditima	-	-	43.222	-	-	43.222
Ostale obaveze	1.109	3.371	2.164	101	3.828	10.573
Rezervacije za potencijalne i preuzete obaveze, za zaposlene i pravni rizik	2.154	879	-	329	1.529	4.891
Ukupno obaveze	190.767	651.971	55.552	2.165	5.509	905.964

Izveštaj o finansijskom položaju segmenata sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine:

	Corporate i SME	Mikro i stanovništvo	Riznica	Naplata	Ostalo	Banka
AKTIVA						
Novčana sredstva i računi kod CB BiH	-	26.387	189.879	-	13.948	230.214
Kreditni	246.140	343.255	47.827	22.405	-	659.627
Finan. sredstva raspoloživa za prodaju	-	-	62.263	-	-	62.263
Materijalna i nematerijalna imovina	-	-	-	-	20.525	20.525
Ostala aktiva	102	506	7	278	1.600	2.493
Ukupno aktiva	246.242	370.148	299.976	22.683	36.073	975.122
OBAVEZE						
Depoziti	184.102	611.420	17.037	395	151	813.105
Obaveze po uzetim kreditima	-	-	32.720	-	-	32.720
Ostale obaveze	1.377	2.951	971	62	1.560	6.921
Rezervacije za potencijalne i preuzete obaveze, za zaposlene i pravni rizik	1.889	557	-	315	1.380	4.141
Ukupno obaveze	187.368	614.928	50.728	772	3.091	856.887

26. Poslovanje po segmentima (*nastavak*)

Izvještaj o bilansu uspjeha po segmentima za 2017. godinu:

	Corporate i SME	Mikro i stanovništvo	Riznica	Naplata	Banka
Prihodi po kamatama	10.668	29.640	914	2.197	43419
Rashodi po kamatama	(1.465)	(5.413)	(1.260)	(28)	(8.166)
Neto prihodi po osnovu kamata (prije transfernih cijena)	9.203	24.227	(346)	2.169	35.253
Marža na aktivu	6.735	19.571	336	1.731	28.373
Marža na pasivu	125	3.015	(80)	(26)	3.034
ALM	-	-	3.846	-	3.846
Neto prihodi po osnovu kamata (po transfernim cijenama)	6.860	22.586	4.102	1.705	35.253
Troškovi rezervisanja za opći kreditni rizik i potencijalne kreditne i druge gubitke	168	(6.560)	(17)	1.565	(4.844)
Neto prihodi po osnovu kamata poslije troškova rezervisanja za gubitke	7.028	16.026	4.085	3.270	30.409
Neto nekamatni prihodi	1.876	14.190	625	272	16.963
Ukupni operativni prihodi	8.904	30.216	4.710	3.542	47.372
Ukupni troškovi	(3.740)	(22.572)	(1.826)	(1.743)	(29.881)
Dobit prije oporezivanja	5.164	7.644	2.884	1.799	17.491

Izvještaj o bilansu uspjeha po segmentima za 2016. godinu:

	Corporate i SME	Mikro i stanovništvo	Riznica	Naplata	Banka
Prihodi po kamatama	13.238	28.416	897	972	43.523
Rashodi po kamatama	(2.258)	(6.688)	(1.467)	-	(10.413)
Neto prihodi po osnovu kamata (prije transfernih cijena)	10.980	21.728	(570)	972	33.110
Marža na aktivu	7.533	17.388	346	540	25.807
Marža na pasivu	292	2.780	(249)	-	2.823
ALM	-	-	4.480	-	4.480
Neto prihodi po osnovu kamata (po transfernih cijenama)	7.825	20.168	4.577	540	33.110
Troškovi rezervisanja za opći kreditni rizik i potencijalne kreditne i druge gubitke	(3.143)	(2.031)	7	(3.284)	(8.451)
Neto prihodi po osnovu kamata poslije troškova rezervisanja za gubitke	4.682	18.137	4.584	(2.744)	24.659
Neto nekamatni prihodi	1.716	11.754	978	183	14.631
Ukupni operativni prihodi	6.398	29.891	5.562	(2.561)	39.290
Ukupni troškovi	(3.666)	(21.198)	(1.541)	(1.116)	(27.521)
Dobit prije oporezivanja	2.732	8.693	4.021	(3.677)	11.769

27. Događaji nakon datuma izvještavanja

Od 31. decembra 2017. godine, nakon datuma bilansa stanja, do datuma predavanja izvještaja nisu se desili događaji koji značajnije utiču na položaj Banke ili zahtijevaju dodatna objašnjenja.